

Handelingen

17-18-19-20-21
- 22-23-24-25-26

VLAAMSE RAAD

1985-1986

Vergaderingen van juni 1986

BELANGENCONFLICT VOORSTEL VAN DECREET CCF OMBUDSMAN
BELANGENCONFLICT VOORSTEL VAN DECREET CCF TAALGEBRUIK
GEVOLGEN PINKSTERPLAN op BELEID VLAAMSE GEMEENSCHAP
HUISVUILPROBLEMATIEK VLAAMS-BRABANT
ERKENNING WESTHOEK ALS PRIORITAIR GEBIED ESF
TV-BIJDRAGE BETREFFENDE KERNENERGIE
WERKING EN FINANCIERING VZW VL-ANDERS
OPHEFFING BESCHERMING PLATEAU VAN KASTERT TE RIEMST
BRT-UITZENDINGEN EN BESPARINGSPLAN NATIONALE REGERING
TERBESCHIKKINGSTELLING KABINETSMEDEWERKERS DOOR PARTICULIERE
INSTELLINGEN
MEDIARAAD
MIDDELENBEGROTING 1986
UITGAVENBEGROTING 1986
PROBLEMATIEK STORT BOCKX TE BEERSE
STOPZETTING SUBSIDIERING VZW ALFABETISERING VLAANDEREN
COMMISSIE VAN ONDERZOEK OPERA VOOR VLAANDEREN
WERKINGSBEGROTING RAAD
BEGROTINGSTABELLEN

Inhoud

Nr. 17   **Donderdag 5 juni 1986**

Berichten van verhindering, blz. 459

Begrotingsstuk

Indiening en verwijzing, blz. 459

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 459

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 459

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 460

Moties

Indiening, blz. 460

Verslagen

Indiening, blz. 460

Arrest van het Arbitragehof

Indiening, blz. 460

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 460

Motie voorgesteld door de heren G. Verhaegen, J. Van Elewycyk, A. Denys en H. Schiltz betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française ingediend voorstel van decreet „visant à créer un ombudsman médiateur pour la protection des droits et de la défense des intérêts légitimes des habitants francophones de la région flamande, plus spécialement dans la périphérie bruxelloise et dans les communes de la frontière linguistique”, Stuk CCF 27 (1985-1986) - N° 1 - 146 (1985-1986) - Nr. 1

Bespreking, blz. 460

Spreker : de heer L. Dierickx

Hoofdelijke stemming, blz. 461

Motie voorgesteld door de heren G. Verhaegen, J. Van Elewycyk, A. Denys en H. Schiltz betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het bij de Conseil de la Communauté française ingediend voorstel van decreet „régulant l'emploi des langues pour les mandataires publics dans la région de langue française et portant application du Pacte international relatif aux droits civils et politiques fait à New York en ce qui concerne la protection contre toute discrimination linguistique à l'égard de la langue française, de sa diffusion, de son usage notamment par rapport à la liberté de choix du corps électoral et assurant aux minorités culturelles francophones la protection des droits culturels et linguistiques garantis par la convention”, Stuk CCF 41 (1985-1986) - N° 1 - 147 (1985-1986) - Nr. 1

Bespreking, blz. 462

Hoofdelijke stemming, blz. 463

Motie van orde

Agenda, blz. 463

Sprekers : de heer J. Van Elewycyk, Minister G. Geens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 464

Nr. 18   **Maandag 16 juni 1986**

Berichten van verhindering, blz. 465

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 465

Verslagen

Indiening, blz. 465

Schriftelijke vragen (R.v.O. art. 65)

Indiening, blz. 465

Rouwhulde, blz. 465

Voorstel van resolutie van de heer N. De Batselier c.s. betreffende de gevolgen van het Pinksterplan van de Regering-Martens VI op het beleid van de Vlaamse Gemeenschap - 143 (1985-1986) - Nr. 1

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Interpellatie van de heer H. Schiltz tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over de procedure gevolgd door de centrale Regering bij de opstelling van het zogenaamde Pinksterplan en de gevolgen van de door de centrale Regering hierbij genomen beslissingen voor de financiële toekomst van de Vlaamse Gemeenschap en voor de begroting 1986 en volgende

Bespreking, blz. 466

Sprekers : de heren N. De Batselier, H. Schiltz, Minister G. Geens, de heren J. Van Elewycyk, E. Gryp, A. Denys, G. Verhaegen

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer P. Peeters tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de dreigende en onaanvaardbare plannen tot vestiging van een centraal stort voor het huisvuil van alle gemeenten van Vlaams-Brabant in het bos van Aa te Zemst en over de dringende noodzaak een definitieve en voor het leefmilieu aanvaardbare oplossing uit te werken voor het huisvuilprobleem in Vlaams-Brabant, blz. 479

Vragen (R.v.O. art. 66)

Vraag van de heer M. Decoster tot de heer P. Deprez, Gemeenschapsminister van Externe Betrekkingen, over de erkenning van de Westhoek als prioritair gebied in het kader van de tewerkstellingsinitiatieven van het Europees Sociaal Fonds, blz. 479

Vraag van de heer J. Gabriels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de TV-bijdrage betreffende kernenergie in de Terloops-uitzending op 17 mei jongstleden, blz. 480

Vraag van de heer W. Seeuws tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de werking en financiering van de VZW VI-Anders, blz. 481

Vraag van de heer J. Gabriels tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de eventuele opheffing van de bescherming van het plateau van Kastert te Riemst, blz. 481

Vraag van de heer F. Vandenbroucke tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid, over het verlenen van de auspiciën van de Vlaamse Executieve aan een non-profit beurs georganiseerd door de VZW VI-Anders en de implicaties hiervan, blz. 482

Vraag van de heer J. Van Elewycyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de BRT-uitzendingen en het besparingsplan van de Regering, blz. 482

Vraag van de heer L. Vanvelthoven tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie en Werkgelegenheid? en de heer J. Pede, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening, over kabinetsmedewerkers op willige basis ter beschikking gesteld door particuliere instellingen, blz. 483

Vraag van mevrouw M. Vogels tot mevrouw R. Steyaert, Gemeenschapsminister van Gezin en Welzijnzorg, over mogelijke steun aan de beurs VI-Anders, blz. 484

Dringende vraag (R.v.O. art. 66,5)

Dringende vraag van de heer J. Van Elewycyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de Mediarad, blz. 485

Regeling van de werkzaamheden, blz. 485

Nr. 19   **Dinsdag 17 juni 1986**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 487

Motie van orde

Agenda, blz. 487

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986 - 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata) - 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)
Interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse (Toegevoegd aan de begrotingsmaterie leefmilieu)

Interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen (Toegevoegd aan de begrotingsmaterie cultuur)

Algemene bespreking, blz. 487
Sprekers : Minister L. Waltniel, de heer F. Vermeiren, verslaggever

Regeling van de werkzaamheden, blz. 494

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 495
Sprekers : de heren J. Dupré, J. Van Elewycq, H. Schiltz

Regeling van de werkzaamheden, blz. 507

Nr. 20 **Dinsdag 17 juni 1986**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 509

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 509

Sprekers : de heer A. Denys, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heer P. Tant, Minister L. Waltniel, de heren J. Van Elewycq, H. Schiltz

Leefmilieu, blz. 523

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

Sprekers : de heren F. Cauwenberghs, verslaggever, L. Vanvelthoven

Regeling van de werkzaamheden, blz. 526

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellaties (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking, (Voortzetting)

Leefmilieu (Voortzetting), blz. 527

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

Sprekers : de heren J. Bosmans, M. Capoen, E. Gryp, mevrouw O. Lefeber, de heren F. Vermeiren, O. Meyntjens, W. Van Durme, A. Geens, J. Sleenckx, Minister J. Lenssens

Binnenlandse aangelegenheden, blz. 548

Sprekers : de heren A. Vangronsveld, verslaggever, G. Temmerman, G. Cardoen, J. Desseyn, J. Bosmans, H. De Loor, E. Vankensbilck, Minister J. Pedé

Stadsvernieuwing, blz. 564

Sprekers : de heren J. Leclercq, J. De Roo, W. Van Durme, mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heer O. Meyntjens, Minister J. Pedé

Regeling van de werkzaamheden, blz. 575

Nr. 21

Woensdag 18 juni 1986
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 577

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Ruimtelijke Ordening
Natuurbehoud en Groenvoorziening
Landinrichting en Waterbeheersing, blz. 577

Sprekers : de heren V. Van Eetvelt, verslaggever, J. Leclercq, J. De Seranno, J. Sauwens, M. Van houtte, mevrouwen M. Vogels, T. Merckx-Van Goeij

Regeling van de werkzaamheden, blz. 598

Nr. 22

Woensdag 18 juni 1986
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 599

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 7 (1985-1986) - Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
- 6 (1985-1986) - Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
- 8 (1985-1986) - Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Ruimtelijke Ordening
Natuurbehoud en Groenvoorziening
Landinrichting en Waterbeheersing
(Voortzetting), blz. 599

Sprekers : Minister J. Pedé, Minister J. Lenssens, Minister P. Deprez

Motie van Orde

Stand van zaken, blz. 607
Spreker : de heer H. Schiltz

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie, blz. 608
Spreker : de heer C. Moors, verslaggever

Motie van Orde

Stand van Zaken, blz. 609
Sprekers : de heer H. Schiltz, Minister G. Geens, de heer J. Van Elewycck

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie (Voortzetting), blz. 611
Sprekers : de heren N. De Batselier, W. Cortois, W. Desaeyere, M. Didden, mevrouw M. Vogels, de heren F. Vandembroucke, J. Laverge, E. Van Rompuy, A. Geens, mevrouw L. Detiege

Motie van Orde

Stand van zaken, blz. 629
Spreker : de heer J. Van Elewycck

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Economie, Tewerkstelling en Energie (Voortzetting), blz. 629
Sprekers : Minister G. Geens, de heren N. De Batselier, A. Denys

Huisvesting, blz. 634

Sprekers : de heren H. De Loor, C. Marchand (verslaggever), W. Taelman, O. Meyntjens, W. Van Durme, J. Van Elewycck, J. De Seranno, J.-P. Pillaert, Minister P. Akkermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 651

Nr. 23 Donderdag 19 juni 1986 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 653

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn, Gezondheid, blz. 653

Sprekers : mevrouw C. Boeraeve-Derycke, verslaggever, de heren M. Vandenhove, A. Diegenant, L. Vanhorenbeek, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heren L. Dhoore, P. De Weirdt, mevrouwen C. Smitt, N. Maes, M. Vogels en de heer L. Hancké

Regeling van de werkzaamheden, blz. 673

Nr. 24 Donderdag 19 juni 1986 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 675

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Toegevoegde interpellatie (R.v.O. art. 67,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

Welzijn en Gezondheid (Voortzetting), blz. 675

*Sprekers : de heren R. Vannieuwenhuyze, J. Valkeniers, E. De Groot, Minister R. Steyaert, Minister J. Lenssens, de heer L. Hancké

Onderwijs en Vorming, blz. 695

Sprekers : de heren F. Piot, verslaggever, A. Laridon, C. Moors, H. Coveliers, E. Vandersmissen, mevrouw M. Van Puymbroeck, de heer P. Breyne, mevrouw N. Maes, de heer A. Diegenant, Minister T. Kelchtermans

Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, blz. 716

Sprekers : de heren L. Lenaerts, namens de heer A. Steverlyncx, verslaggever, E. Derycke, M. Decoster, F. Baert, H. Suykerbuyk, Minister P. De-prez

Regeling van de werkzaamheden, blz. 730

Nr. 25 Vrijdag 20 juni 1986 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 731

Voorstel van decreet

Intrekking, blz. 73 1

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur, Media, Sport, blz. 731

Toegevoegde interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen

Sprekers : de heren F. Bosmans, verslaggever, W. Seeuws, M. Desutter, A. De Beul, mevrouwen A. Neyts-Uytbroeck, M. Van Puymbroeck, de heren M. Galle, P. Breyne, mevrouw N. Maes

Regeling van de werkzaamheden, blz. 754

Nr. 26   **Vrijdag 20 juni 1986**
                                    Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 755

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

Cultuur (Voortzetting), blz. 755

Toegevoegde interpellatie van de heer V. Van Eetvelt tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het stopzetten van de subsidiëring van de VZW Alfabetisering Vlaanderen

Sprekers : de heren J. Vandermarliere, J. Van Elewycck, W. Van Durme, J. Devolder, G. Moens, W. Luyten, L. Hancké

Media, blz. 765

Sprekers : de heren J. Bosmans, verslaggever, H. Van Rompaey, L. Van den Bossche, H. Coveliers, J. Van Elewycck, W. Van Durme

Sport, blz. 774

Sprekers : de heren F. Cauwenberghs, verslaggever, M. Colla, F. Van Steenkiste, A. Diegenant, O. Van den Broeck, P. De Weirdt, V. Van Eetvelt, mevrouwen N. Maes, M. Van Puymbroeck, Minister P. Dewael, de heren J. Van Elewycck, W. Luyten

Ontwerp van decreet houdende de middenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986
— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 796

Hoofdelijke stemming, blz. 796

Sprekers : de heren H. Schiltz, G. Verhaegen

Ontwerp van decreet houdende de begro-

ting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Artikelsgewijze bespreking, blz. 798

Sprekers : de heer J. Van Elewycck, Minister L. Waltiel, de heren H. Schiltz, H. Suykerbuyk, P. Tant, H. Coveliers

Hoofdelijke stemming, blz. 821

Sprekers : de heren J. Van Elewycck, H. Schiltz, A. Denys

Commissie van Onderzoek over de Opera voor Vlaanderen

Benoeming van de leden, blz. 824

Werkingsbegroting van de Raad

Beraadslaging en stemming, blz. 824

Spreker : mevrouw C. Smitt, verslaggever

Regeling van de werkzaamheden, blz. 825

Bijlagen

Begrotingstabellen, blz. 827

VOORZITTER : de heer F. Grootjans
— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

J. De Bremaeker, P. Van Der Niepen ; gezondheidsredenen.

J. Chabert, T. Declercq, P. De Keersmaeker, A. Steverlynck, L. Tindemans ; buitenslands.

G. Bogaerts, M. Desutter, G. Moens, M. Olivier, W. Seeuws, K. Van Miert, F. Van Steenkiste, F. Willockx ; ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

— 6 (19851986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

— 6 (19851986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)
— 8 (19851986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIES (R.v.O. art. 67, 9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat.

Ik dring er bij de collega's nogmaals op aan zich te houden aan de afspraak gemaakt in het Bureau wat het tijdschema betreft. Inderdaad, als wij verder ontspreken zoals deze morgen, zullen wij volgende zaterdag moeten vergaderen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, voorafgaandelijk wens ik even te blijven stilstaan bij de procedure die werd gevolgd bij de bespreking van deze begroting in de Commissies. Deze morgen heeft collega Van Elewycq hierop reeds gealludeerd, zeggende dat het systeem zoals het hier in de Vlaamse Raad wordt toegepast, niet het beste systeem is.

Ik wil met nadruk zeggen — en dit heeft geen politieke betekenis — dat het systeem zoals het hier wordt toegepast, met name alles geglobaliseerd houden in de Commissie voor Financiën en Begroting en daarna uitsplitsen in diverse andere Commissies, een goed principe is waarbij zowel het globaliserend overzicht blijft behou-

den en toch wordt toegelaten dat de specifieke behandeling behouden blijft.

Ik meen trouwens dat dit de enige wijze is om in de toekomst het fenomeen van de voorlopige kredieten, dat wij zo dikwijls hebben meegemaakt onder gelijk welke Regering in het nationale parlement, enigszins af te bouwen.

Mijnheer de Voorzitter, bij de installatie van de tweede autonome Vlaamse Regering hebben wij de verwachting gekoesterd dat, binnen het kader van een orthodox budgettair begrotingsbeleid, de Vlaamse Regering voldoende creativiteit, inventiviteit en zakelijkheid aan de dag zou leggen om echt aan te tonen dat de Vlaamse slogan „wat wij zelf doen — doen wij beter” geen loze slogan is, maar wel concrete realiteit.

De fundamentele vraag bij de beoordeling van de begroting 1986 is dan ook of deze verwachting terug te vinden is in de cijfers en de beleidsopties van deze begroting.

Op één vlak is de Vlaamse Regering tot dusver zeker en vast haar belofte nagekomen ; inderdaad, het streven naar een orthodox begrotingsbeleid is zeker geen ijdele belofte gebleken.

Enige tijd geleden, onder meer bij de bespreking van de voorlopige kredieten en het bijblad, bestond pessimisme inzake de verwachte begrotingscijfers.

Bepaalde vastleggingsbeslissingen van de vorige Vlaamse Regering hadden de begroting 1986 gehypothe-

Denys

keerd ; de verzoeken om min of méér verantwoorde uitgaven rezen uit de pan. Kortom, men sprak van een tekort van méér dan 10 miljard frank op een begroting van een goede tachtig miljard frank !

Minister Walt Niel, ik meen dat u vriend en vijand heeft verrast door uiteindelijk het tekort te beperken tot minder dan 1,9 miljard frank, wat 2,4 procent van de globale begroting vertegenwoordigt.

Om dit resultaat te bekomen, mijnheer de Minister, kan ik mij goed voorstellen dat u tijdens de begrotingsbesprekingen, binnen het cénakel van de Vlaamse Regering niet de meest geliefde collega was en dat u vele vragen naast u heeft moeten neerleggen om uiteindelijk tot deze cijfers te komen.

U zal echter met mij akkoord gaan, mijnheer de Minister, dat een initiële begroting onder controle weliswaar de noodzakelijke basis vormt voor een orthodox begrotingsbeleid, maar er niet de waarborg van is. Het voorbije jaar 1985 illustreert dit ten volle :

initieel werd een tekort geaccepteerd van 1,679 miljard frank (zijnde 2,1 procent) ; door allerlei bijkredieten echter zijn wij ten slotte geëindigd met een aangepaste begroting met een tekort van 3,8 miljard frank of 4,5 procent.

U zult dus bijzonder waakzaam moeten zijn en permanent het budgettaire effect van bepaalde beslissingen moeten evalueren om te vermijden dat de woorden van lof die wij u toezwaaiden om de goede cijfers, niet omslaan in woorden van ontgoocheling.

Ter zake bent u echter niet aan uw proefstuk en tezamen met die andere belofte om reeds in 1986 de begroting 1987 ter bespreking voor te leggen in de Vlaamse Raad, rekenen we ook op uw toezegging in de Commissie gedaan om een eventuele aanpassing van het bijblad tot een strikt minimum te beperken.

Mijnheer de Voorzitter, ik moet in alle eerlijkheid bekennen dat ik niet goed de kritiek van collega Schiltz —

die spijtig genoeg niet aanwezig is — heb begrepen, die hij eerst in de pers en daarna in de Commissie heeft geuit ten overstaan van de voorstelling van het budgettaire tekort van 1,9 miljard frank.

Hij sprak van een „getrukeerde — gecamoufleerde begroting” die in de realiteit een tekort vertoont van 13,4 miljard frank.

Om aan die cijfers te komen heeft collega Schiltz zich blijkbaar gebaseerd op het uitblijven van de regeling inzake de huisvestingsschulden en het gebruik van 6 miljard frank van de negen miljard frank boni einde 1985 op titel IV ;

Vooraf omdat de huidige Minister van Begroting dezelfde redenering heeft gevolgd als in de periode dat de heer Schiltz zelf hiervoor verantwoordelijk kheid droeg.

Nu is er intussen een duidelijke regeling inzake de afkorting van de huisvestingsschuld, en is het voorziene bedrag in overeenstemming met deze regeling.

En wat het gebruiken van het boni in artikel IV betreft — niemand kan ontkennen dat de fondsen er niet zijn om spaarpotjes te bouwen op de rug van de belastingbetaler die moeten ook aangewend en verrekend worden.

Spreeken over de middelenbegroting is ongetwijfeld spreken over de gevolgen van het spaarplan op de financiering van de gewesten.

Van meetaf aan willen wij duidelijk zijn ; de PW staat hier in de Vlaamse Raad — net als in Kamer en Senaat — voor honderd ten honderd achter dat Spaarplan.

Op de eerste plaats omdat wij als Vlamingen, de meeste dynamische groep van de bevolking, geloven dat het lichten van de zware hypotheek van de rij ksschuld en de begrotingstekorten van het allergrootste belang is voor de Vlaamse bevolking.

Ten tweede zijn de misgroeiingen inzake uitgaven — de veel grotere reacties in Wallonië bewijzen dit — veel groter geweest dan in Vlaanderen.

We kunnen dus gerust zeggen dat in-

zake uitgaven door dit Spaarplan de lat voor een stuk zal gelijk gelegd worden tussen Vlaanderen en Wallonië.

Het grote probleem, dat wij met ons federaliseringsproces in vergelijking met een aantal andere landen waar de federale structuur werd ingevoerd kennen, is het feit dat dit bij ons gebeurt in volle saneringsperiode. Dit maakt het grote verschil met landen zoals Canada, de Verenigde Staten, Duitsland, Zwitserland, waar een periode zonder budgettaire tekorten probleemloos de splitsing van bevoegdheden kan gebeuren met daartoe bestemde middelen.

Bij ons geschiedt de uitvoering van de federalisering na jaren van deficit spending met grote overheidstekorten als gevolg.

Méér fundamenteel moeten we ons dan de vraag stellen op welke wijze Vlaanderen autonoom en zelfstandiger kan worden in een tijdperk van saneringen. Want laat ons geen begoochelingen maken, welke regeringssamenstelling er in de komende jaren ook nog zullen komen : er zullen nog spaarplannen uitgevaardigd worden !

Het heeft dus geen enkele zin te veronderstellen dat wij verder kunnen regionalisering zonder onze verantwoordelijkheid te nemen inzake de saneringen.

Meer zelfs, ik zou het verkeerd vinden mocht de Vlaamse Regering op het overleg de indruk wekken dat wij niet willen meehelpen in de saneringsoperatie, want dat juist is, „troeven” in de hand spelen van degenen die alles unitair willen houden.

Wij moeten als zelfbewuste Vlamingen naar het overleg gaan en zeggen dat we willen meehelpen aan de sanering. Deze moet echter onverbreekbaar gecombineerd gaan met ten eerste de „maximale” overheveling van de bevoegdheden voorzien in de wetten van 1980 en ten tweede met de middelen, in hoeveelheid weliswaar aangepast aan de saneringsfilosofie, maar op een wijze dat de eigen Vlaamse financiële verantwoordelijkheid ten volle kan spelen,

Concreet betekent dit dat een aantal dossiers in de komende tijd een oplos-

Denys

sing moet krijgen, ten eerste het fameuze dossier inzake de scheefgegroeide ristorante? — dotaties. Dit werd reeds door de Minister zelf en door nagenoeg alle interveniënten naar voren gebracht.

Ik denk inderdaad dat er desbetreffend een Vlaamse eensgezindheid bestaat omtrent de scheefgegroeide situatie tussen ristorante's en dotaties.

De scheefgegroeide situatie — 90 ten honderd dotatie en slechts 10 ten honderd ristorante% — moet kunnen omgebogen worden. Wij gaan daar allemaal mee akkoord.

Collega Schiltz heeft de juiste vraag gesteld : wat doen wij als Vlamingen met deze vaststelling.

Want we komen hier in een bijzonder groot politiek spanningsveld — alle andere Franstalige politieke geleidingen hebben daarover precies de tegenovergestelde visie dan wij Vlamingen.

De cruciale vraag stelt zich dan ook : spelen we een spel keihard — blijven we on ons standpunt, riskeren we een regeringscrisis ?

Ik ga immers niet akkoord met collega Schiltz wanneer hij zegt dat de Franstaligen zonder méér bereid zijn tot praten, als we deze typische Vlaamse eis, met een dergelijke grote financiële impact, als „onbespreekbaar” op deze tafel zullen leggen.

Op dat punt moeten wij ons niet al te veel begoochelingen maken.

Maar ondanks het besef dat deze discussie ons brengt in een mijnenveld, waarin op elk ogenblik een nationale regering kan ontploffen vind ik dat wij voldoende elementen hebben om hard te eisen dat iedere bijkomende bevoegdheidsoverheveling moet gebeuren met een financiering via de weg van de ristorante's.

Deze verdere bevoegdheidsoverheveling gaat in eerste instantie over een aantal parastatalen zoals de VDAB en het NWK. Dat betreft ook de volledige bevoegdheidsopdracht van het laatst overgebleven derde deel in de

instrumenten van het toegepast wetenschappelijk onderzoek met name het IWONL en de prototypes.

Ik herhaal dat met deze dossiers hard moet gespeeld worden. De bevoegdheidsoverdracht moet er komen met ristorante's.

Een laatste dossier dat zeker niet aan de aandacht van het overleg mag ontsnappen is de nieuwe situatie die ontstaan is ingevolge het Spaarplan door de blokkering van de investeringen in legermateriaal.

Zoals uit vroegere discussies blijkt staat Vlaanderen op grote afstand van de oorspronkelijke afspraak waarbij de verdeelsleutel vastgelegd werd van : Vlaanderen 55 ten honderd, Brussel 10 ten honderd, Wallonië : 35 ten honderd.

We zijn ermee akkoord gegaan dat om budgettaire redenen deze militaire aankopen en investeringen stopgezet werden.

We hebben echter vraagtekens hoe men zonder het helikopterdossier nog aan deze verdeelsleutel zal komen ?

In alle geval moet nu dringend gesproken worden over een inhaalbeweging, en moeten nu duidelijke afspraken gemaakt worden inzake de wijze waarop deze achterstand zal ingehaald worden.

Een laatste punt waarvan ik meen dat wij het bij het overleg niet uit de weg mogen gaan is het uitbouwen van een eigen „thesaurie”.

Ik weet wel dat hierover geen eensgezindheid bestaat. Collega Schiltz heeft bij voorbeeld in de Commissie gezegd dat hij hiervan geen voorstander is, omdat dit extra-uitgaven met zich zal meebrengen. Hij heeft dit niet gezegd als principiële stellingname, maar louter vanuit een pragmatische berekening.

Ik heb begrip voor deze pragmatische benadering, maar ik vind toch dat wij niet met een apothekersmentaliteit naar het overleg moeten trekken.

Een eigen thesaurie zal duidelijk de Vlaamse identiteit ten opzichte van de belastingbetaler verstevigen, wat

betekent dat er een grotere duidelijkheid zal worden gecreëerd ten opzichte van wat aan belastingen wordt bijgedragen enerzijds voor de centrale staat en, anderzijds, voor het Vlaamse regio.

Het kan de spoorslag zijn voor de bevolking om de praktische gevolgen van de regionalisering beter te onderscheiden, wat zal leiden tot een bewuste politieke beoordeling vanwege de kiezer ten opzichte van het gevoerde beleid van de Vlaamse Regering.

Daarom, mijnheer de Minister, zou ik ook uw aandacht willen vragen voor dit probleem en verzoek u dit om pragmatische redenen niet zomaar naast u neer te leggen.

Mijnheer de Voorzitter, door de Hoge Raad voor Volksontwikkeling wordt er een grote actie gevoerd rond de openbaarheid van besturen.

Desbetreffend staan er drie voorstellen van decreet op de agenda van de Commissie voor het reglement.

Wij hechten eraan dat deze voorstellen zo vlug mogelijk zouden behandeld worden.

Maar veel belangrijker dan een reglementering desbetreffend lijkt me het aankweken van goede gewoonten en een goede mentaliteit. Ik geloof dat wij inzake de „financiële openbaarheid” met onze subcommissie voor het Rekenhof een schoolvoorbeeld zijn op het vlak van de controle en het praktisch openbaar maken van moeilijke dossiers.

Vanuit dezelfde ingesteldheid zijn we daarentegen niet gelukkig met de uitbreiding van het aantal fondsen in de begroting.

Hierdoor worden belangrijke begrotingsprincipes, zoals de annaliteit en de niet-affectatie van middelen omzeild en wordt de controle veel minder doorzichtig.

Mijnheer de Minister, u heeft ons beloofd, om hieraan vanaf het ogenblik dat het begrotingstechnisch mogelijk is, verandering te brengen. Wij rekenen op uw gewettigde bezorgdheid ter zake om dit uit te voeren.

Denys

Mijnheer de Voorzitter, de begroting is natuurlijk veel meer dan een discussie over inkomsten en uitgaven. Daarom zou ik, specifiek naast het probleem van de inkomsten en de uitgaven, het debat enigszins willen open-trekken en de vraag stellen of met dit beleid de politieke, culturele, sociale en economische ontvoogding in Vlaanderen op een maximale wijze kan worden bewerkstelligd.

Een eerste punt betreft de politieke ontvoogding.

Het proces van het verruimen en de politieke zelfstandigheid in Vlaanderen is uiteraard voor een stuk gehypothekeerd door het feit dat het huidige parlement geen constituant is, waarbij dus fundamentele hervormingsprocessen uitgesloten zijn.

De weg naar verdere federalisering komt er dus op neer de voorziene mogelijkheden in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 maximaal te realiseren.

De meest aangewezen wijze is die van het overleg met de centrale Regering en met de Waalse Gewest- en Gemeenschapsregering.

Alhoewel er geschilpunten zijn tussen Vlamingen en Franssprekenden, die boven de partijpolitieke grenzen heen uitreiken, meen ik dat de zelfde politieke samenstelling in de centrale als in de Gewestregering aanleiding moet geven tot een versneld proces.

Maar politieke ontvoogding is méér dan verder federaliseren : het is ook het realiseren van een grotere mondigheid van de Vlaamse burger en van zijn vertegenwoordigers, met name via de Vlaamse Raad.

Ik heb reeds gesproken over grotere openbaarheid en inspraak en participatie van de bevolking.

Ik herhaal — onze fractie staat erop dat hier dringend werk gemaakt wordt van de reeds ingediende voorstellen van decreet.

Er moet een onderzoek gebeuren of de bestaande procedures niet kunnen vereenvoudigd worden, tussenscha-

kels kunnen uitgeschakeld worden, zodat in weze de burger zelf meer inzicht en inspraak krijgt maar toch terzelfdertijd soepel kan beslist en efficiënt geregeerd worden.

In dit verband meen ik dat het dringend tijd wordt, dat wij hier in de Vlaamse Raad een evaluatie maken over één van de grote pacten die ons liberalen, zeer nauw aan het hart liggen, namelijk het Cultuurpact.

Het zij duidelijk — de basisfilosofie van het Cultuurpact mag niet uitgehouden worden — de bescherming van de ideologische en filosofische minderheden ligt ons hiervoor te nauw aan het hart.

Maar wij zijn echter niet blind voor de tekortkomingen en het kunstmatig karakter die vooral terug te vinden is in de gedecentraliseerde toepassing.

Mijnheer de Voorzitter, voor ons is geen enkele taboe onbespreekbaar : evenmin zoals de ethische problemen — zoals abortus en andere als onbespreekbaar mogen verklaard worden — mag het Cultuurpact als „onbespreekbaar” achter slot en grendel opgesloten worden.

De PW-fractie rekent erop dat binnen de kortst afzienbare tijd, cultuurminister Dewael met een werkdocument of voorstellen naar de Vlaamse Raad komt, zodat wij hier in de Vlaamse Raad, onze rol van Vlaams Parlement ten volle zouden kunnen spelen — in een materie die zeker een Vlaams parlement waardig is !

In zijn beleidsnota heeft minister Dewael duidelijk zijn ideeën inzake het doortrekken van de culturele ontvoogding kenbaar gemaakt.

Eerst en vooral door het benadrukken van een belangrijke accentverschuiving : Vlaanderen is veel méér dan de DIRV-actie, Vlaanderen moet ook het symbool worden van een culturele renaissance, waar de warme menselijkheid een prioritaire plaats krijgt.

De rol van de overheid hierin moet beperkt worden, met name niet zelf meer aangeven wat goede of slechte kunst of cultuur is — maar zich beperken tot het scheppen van een kader.

Een soepel kader waarin de subsidiëring minder gaat naar het ondersteunen van de structuren of de instellingen, maar wel naar individuele projecten. Wij vinden dit een goede keuze — omdat het efficiënter is, de experimenten stimuleert, de creativiteit aanscherpt.

Daarom vinden wij het verantwoord dat de schaarse middelen waarover wij als Gemeenschap beschikken verder gependend worden aan het ondersteunen van nieuwe of bestaande experimenten die vruchtbaar werk leveren op het terrein, dan voor een nieuwe „propaganda-beurs” zoals „VL-Anders”.

Men kan discussiëren over de al of niet de noodzakelijkheid van een algemene zelfbewustmakingsactie van de „zachte sector”. Mij lijkt het, als er werkelijk behoefte aan is, dat er wel voldoende middelen moeten te vinden zijn in de privé-sector om „self-supporting” te werken.

Maar veel meer dan een éénmalige, grootscheeps opgezette zelfbewustmakingsactie zoals „VL-Anders”, menen wij dat een nieuwmenselijk en cultureler Vlaanderen, de som moet zijn van duizend en één acties op het terrein — in de dorpen — in de gemeenten — in de stadswijken ; individueel of via basisgroeperingen. De optelsom van al deze inzet, creativiteit, en drang naar vernieuwing — zal het resultaat bepalen van de culturele ontvoogding.

Het is vooral daaraan dat de Vlaamse Regering zijn aandacht moet schenken en een kader moet creëren die dit alles optimaliseert.

Mijnheer de Voorzitter, er is één cultuur-dossier waar wij als Vlamingen op grote achterstand staan, met name het media-dossier, en meer specifiek het dossier van de commerciële televisie.

Terzake kunnen wij alléén maar zeggen dat we de eerste trein zeker en vast gemist hebben — en als we niet heel vlug reageren dan zullen we ook de laatste trein missen.

Bijna alle landen van Europa hebben hun wetgeving aangepast aan het fe-

Denys

nomeen van commerciële, regionale en lokale televisie. Bij ons is het dus ver beperkt gebleven tot enkele opingen.

De oorspronkelijk terughoudende houding van de dagbladuitgevers, de vroegtijdige val van de Regering, de procedure-slag uitgelokt door de oppositie, het zijn allemaal zaken die gemaakt hebben dat tot op heden Vlaanderen een conservatief unicum is in het Europees media-landschap.

Ik wil echter niet langer uitweiden over wat in het verleden is gebeurd, we moeten naar de toekomst kijken. Het nieuwe ontwerp van Gemeenschapsminister Dewael lijkt me een goed ontwerp te zijn, — waarbij de lessen werden getrokken uit het verleden — waarbij de pluriformiteit op de best mogelijke wijze gegarandeerd wordt zonder nochtans het specifieke karakter van een privé-televisienet aan te tasten.

Daarom is het de wens van onze PVV-fractie, om zo vlug en zo spoedig mogelijk dit ontwerp van decreet te bespreken — en ook af te handelen.

Dit heeft niets te maken met het feit dat het een ontwerp is van één van onze eigen PW-ministers, maar wel vanuit het bittere besef dat een massale publiciteitsstroom steeds verder naar het buitenland trekt en dat het gevaar bestaat dat ieder langer uitstel initiatieven kan uitlokken waarop wijzelf geen enkele vat meer op hebben, en waar de Vlaamse authenticiteit of inbreng ver te zoeken is.

Meer dan ooit geloof ik dat degenen, die de verwezenlijking van dit dossier willen afremmen door een uitputtingsslag aan te gaan inzake procedure, misschien hun politieke eigenliefde kunnen strelen, maar zeker een groot onbegrip zullen veroorzaken bij de bevolking.

Geen enkele politieke meerderheid in West-Europa, welke haar politieke samenstelling ook is of was, heeft een halt toegeroepen aan de commerciële televisie. Overal werd erop ingespeeld. Degenen die deze evolutie in Vlaanderen willen afremmen, getui-

gen niet alleen van een onbegrijpelijk conservatisme, maar ook van een gevaarlijk ke politieke kortzichtigheid.

Mijnheer de Voorzitter, op de vraag of deze begroting zal leiden tot een grotere Vlaamse economische ontwikkeling en betere sociale voorzieningen kunnen we in ieder geval zeggen dat de budgettaire voorzieningen aanwezig zijn om goed werk te verrichten.

De sector Gezins- en Welzijnzorg blijft in het geheel in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap budgettair de meest belangrijke, met vele belangrijk ke investeringsdossiers.

Alhoewel we begrip hebben voor het feit dat investeringstoelagen van substantieel belang zijn in de bejaardensector — voor onder meer rusthuizen, bejaardenflats en dienstencentra, vragen we ons toch af of we hier niet voorzigtiger moeten tewerk gaan.

Moet bij voorbeeld niet eerst de evolutie nagegaan worden van de omschakeling van overtollige ziekenhuisbedden ? Zelfs krijg ik de indruk dat bij voorbeeld inzake bejaardenflats of rusthuizen er grote interesse bestaat bij private personen, die zonder overheidssteun bereid zijn initiatieven te nemen.

Vele werkloze ergotherapeuten en werkloze verpleegsters betonen interesse om op zelfstandige basis bejaardenhomes in te richten. Deze vorm van bejaardenzorg moet gestimuleerd worden, omdat het meestal kleinschalige initiatieven zijn, die geen zware subsidiëring veroorzaken.

Onze fractie verheugt zich eveneens over de diverse acties die ondernomen werden om de arbeidsbemiddeling te moderniseren en de vorming en het onderwijs beter te laten inspelen op de vraag van de arbeidsmarkt.

Ook de opsloringsprogramma's, of de parallelle circuits krijgen onze steun, weliswaar met de bedenking dat ze geen vervalste concurrentie mogen ontwikkelen en geen doel op zichzelf mogen worden. De programma's blijven een overstap tot meer duurzame tewerkstelling.

Gelukkig stellen we vast dat deze te-

werkstelling in Vlaanderen steeds gunstiger cijfers vertoont :

het aantal werkzoekende-uitkeringsgerechtigde werklozen is op één jaar tijd gedaald met 38.338 of 14,5 ten honderd.

Dit op een ogenblik dat de daling in Brussel en Wallonië slechts tussen de 5 à 6 ten honderd ligt.

De Vlaamse ondernemingen hebben — in tegenstelling met wat de linkse oppositie steeds beweert — dus wel méér aan tewerkstelling gedaan en niet alleen van het betere investeringsklimaat geprofiteerd om zichzelf te verrij ken.

Mijnheer de Voorzitter, inzake de verdere economische ontwikkeling van Vlaanderen verheugen wij ons erover dat de overheidssteun méér gericht is op de sectoren waar de tewerkstellingsresultaten het grootst zijn, namelijk de KMO's en de openbare werken in de ondergeschikte besturen.

In vorige debatten hebben wij gezegd dat dit noodzakelijk is omdat bijvoorbeeld de kostprijs van de subsidies voor bij komende arbeidsplaatsen in de grote ondernemingen veel hoger ligt dan in kleine KMO's.

Eén bijkomende arbeidsplaats in de grote ondernemingen kost 900.000 frank aan toelage, terwijl één bijkomende arbeidsplaats bij de KMO's 450.000 frank toelagen opslorpt en bijvoorbeeld in de gemeentelijke openbare werken slechts 200.000 frank.

Welnu, wij menen dat het volledig verantwoord is dat een accentverschuiving werd doorgevoerd in overeenstemming met wat ter zake werd overeengekomen in de regeerverklaring, zodat het subsidiebedrag voor de KMO's van 2,5 miljard frank tot 3,66 miljard frank werd verhoogd.

Wij herhalen dat wat wij reeds meerdere keren hebben gezegd, met name dat wij voorstander zijn van een gedeeltelijke vervanging van de rechtstreekse regeringssteun door fiscale stimuli.

Weliswaar moet hier met twee principes worden rekening gehouden :

Denys

1. Voor nieuwe initiatieven moet de subsidiesteun behouden blijven omdat de fiscale impact de eerste jaren toch meestal nihil is zodat de weg van het fiscaal instrumentarium weinig stimulerend werkt.

2. De beslissingsbevoegdheid bij het al of niet geven van fiscale stimuli zou via een protocol bij het Gewest moeten liggen.

Het is naar mijn mening belangrijk dat het overschakelen van rechtstreekse subsidiëring naar fiscale stimulering geen aanleiding mag geven tot het réunitariseren. Bijgevolg zouden wij tot een protocol moeten kunnen komen — ik weet niet op welke wijze — waarbij de bevoegdheidsbeëindiging ter zake, om deze fiscale stimuli te geven, bij het Gewest zou liggen.

Minister L. Walt Niel : Mijnheer Denys, mag ik er op wijzen dat in het Pinksterplan de afschaffing van het derde en het vierde luik van het Fonds voor Industriële Vernieuwing zal worden vervangen door een systeem van fiscale stimuli dat, door de nationale overheid in overleg met de Gewesten, zal worden beheerd. Bijgevolg zullen wij ter zake evenveel inspraak hebben als de nationale overheid. In feite is dat de toepassing van het systeem dat u naar voren brengt.

U mag ook niet uit het oog verliezen dat de fiscaliteit volgens de grondwettelijk ke principes uiteraard een zuiver nationale materie is gebleven, met uitzondering van bepaalde bepalingen vervat in de artikelen 9 en 10 van de wet van 9 augustus 1980.

De heer A. Denys : Het is zeker een belangrijk ke vooruitgang wanneer wij overlappings en botsingen ter zake kunnen vermijden. Wij zijn daarvan voorstander. Onze bekommernis is evenwel dat het uiteindelijk niet mag leiden tot een réunitariseringsproces en dat de bevoegdheidsbeslissing ter zake bij de Gewesten moet blijven.

Het verheugt ons dan ook dat Gemeenschapsminister Jean Pede de subsidiëringmogelijkheden voor de lokale openbare investeringen zo op-

timaal mogelijk heeft weten af te scherpen.

Een verhoging van het betrokken budget van 1,6 miljard frank tot 2,5 miljard frank is nog niet voldoende om de vroegere verwachtingen van het Investeringsfonds maximaal in te lossen, maar het biedt toch betere en nieuwe perspectieven, na het dieptepunt tijdens de vorige legislatuur.

Maar het is ook duidelijk dat een vlotte werking in de ondergeschikte besturen niet alléén te maken heeft met de hoogte van het bedrag van de subsidie maar ook met de soepelheid waarmee kan gewerkt worden.

Minister Pede heeft beloofd de bestaande procedures dusdanig te vereenvoudigen dat de gemeentelijke bestuurders in de toekomst op een veel soepeler wijze hun eisen en wensen zullen kunnen realiseren.

Wij rekenen erop dat hier vlug werk zal van gemaakt worden zodat de hinderlijk ke bureaucratische rompslomp kan afgebouwd worden.

Mijnheer de Voorzitter, aan vele andere dossiers hecht onze fractie groot belang. Ik denk hier onder meer aan de regeling van de planshade, de stadsrenovatie, de leefmilieuproblemen, de huisvesting, welzijnzorg, toerisme enzovoort.

Ik wil ze hier niet in detail behandelen, diverse collega's uit de PVV-fractie zullen hier de komende dagen dieper op ingaan.

Waar ik echter wel wil bij stilstaan is de grote noodzaak aan efficiëntie van bestuur en de geloofwaardigheid ten overstaan van het grote publiek.

De vermenigvuldiging van de ministeriële kabinetten ingevolge de gewestvorming is iets dat veel kritiek en onbegrip uitlokt bij de bevolking, voor wie de ganse nieuwe structuur nog altijd niet doorzichtig is.

Psychologisch lijkt het me van groot belang dat van het bestuur en van uit het beleid zelf voorbeelden gegeven worden van zuinig beheer.

Dat geldt ook voor ons leden van de Vlaamse Raad.

De ons ter beschikking gestelde dotatie moet zorgvuldig besteed worden en mag in geen geval aanleiding geven tot uitgaven die enige vorm van betwisting kunnen oproepen. Dit principe moet ook gelden voor de werking van de Vlaamse Regering.

Ik geloof dat ieder zinnig mens moet erkennen dat het aantal van negen Ministers teveel is voor de ons toegemeten taken.

Ik weet het, dit aantal ligt vast bij de wet. Wij zullen echter de bestaande parlementaire initiatieven tot vermindering hiervan ondersteunen.

Maar ook de kostprijs van de ministeriële kabinetten zelf moet aan een grondig onderzoek onderworpen worden.

Ik weet dat lineaire maatregelen, zoals ze genomen zijn in de nationale Regering, niet altijd kunnen doorgetrokken worden naar de gewesten en de gemeenschappen, onder meer omdat, wat de Vlaamse Regering betreft, deze niet altijd kan beschikken over een goed uitgeruste administratie.

Dit geldt echter niet voor alle departementen, en lijkt me geen voldoende verklaring om het grote verschil in kostprijs tussen de nationale kabinetten en de regionale kabinetten te verantwoorden.

Minister L. Walt Niel : Vindt u het normaal dat bij voorbeeld de Administratie van Begroting over drie mensen beschikt.? Vroeger waren het er twee, nu zijn het er drie !

De heer A. Denys : Mijnheer de Minister, ik heb duidelijk onderscheid gemaakt. Ik heb gezegd dat men zulks niet lineair kan beoordelen en dat bepaalde departementen het slachtoffer zijn van een niet voldoende uitgebouwde administratie.

Los van het aspect dat u aanhaalt meen ik dat er wel departementen zijn die over een voldoende infrastructuur beschikken. Volgens mij moeten wij op dat gebied ook inspanningen doen, ook ten overstaan van de publieke opinie.

Ik weet wel dat wij met onze Vlaamse Regering beter, dat betekent zuiniger,

Denys

scoren dan de Waalse en Franstalige excellenties, maar ik vind dit geen goede referentie.

De Voorzitter : Mijnheer Denys, mag ik u vragen te besluiten ?

De heer A. Denys : Zeker, mijnheer de Voorzitter, ik zal mijn betoeg afronden door te verwijzen naar een interview, dat ik vorige week gelezen heb in een Vlaams weekblad, met de Antwerpse econoom en begrotingsdeskundige Wim Moesen.

De heer Moesen verklaarde dat hij zich volledig achter het spaarplan kon scharen. Weliswaar voegde hij daaraan toe dat hij vond dat deze saneringsoperatie moest vergezeld worden van een verdere uitvoering van de staatsvorming.

De heer Moesen voegde eraan toe, dat hij dacht waarschijnlijk alleen te zullen staan met deze bewering.

Ik kan hem echter geruststellen, de PW-fractie is dezelfde mening toegedaan. Ook wij zijn ervan overtuigd dat saneren enerzijds en verder regionaliseren anderzijds niet tegenstrijdig zijn met elkaar. Méér zelfs, ik geloof dat ze elkaar kunnen aanvullen.

Verdere afspraken inzake de maximale uitvoering van de wetten van 1980 moet een nieuw mikpunt zijn om de financiële gezondmaking méér en beter te concretiseren.

Het is met deze ingesteldheid dat de PW-fractie dus ook zijn goedkeuring zal geven aan deze begroting, in de overtuiging dat onze Gemeenschapsministers als ploeg erin zullen slagen om in overleg de federaliseringsgedachte van 1980 te optimaliseren.
(Applaus bij de meerderheid)

De Voorzitter : Mevrouw Van Puymbroeck heeft het woord.

Mevrouw M. Van Puymbroeck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, als lid van een kleinere fractie is mijn tijd heel beperkt, dus zal ik het kort maken. Ik wil een paar principiële bedenkingen en vragen naar voren brengen in verband met de politieke keuze van

onze begroting.

Wij stellen vast dat de Vlaamse Executieve helemaal dezelfde richting uitgaat als de nationale Regering. Wij hoorden onze Eerste Minister, de heer Geens, verklaren dat dit een voordeel is. Als middelpuntzoekende beweging hebben wij daar vragen bij. Voor ons is een evenwichtig beleid belangrijk. Heb je al eens een boot bekeken ? Met een roeiboort houdt je evenwicht als je allemaal plaats neemt in het midden, maar als een paar mensen uiterst rechts gaan zitten moeten er ook een paar links plaats nemen, wil je niet kapseizen. Stouwers en bevrachters weten heel goed hoe belangrijk het is alle lasten evenwichtig te verdelen om het schip een goede vaart te verzekeren. Wel, wij hebben de indruk dat ons schip niet goed gestouwd is, dat wij te veel langs dezelfde kant van de boot zitten.

Wij horen zowel in de nationale als in de Vlaamse Regering spreken over privatisering. Hebben wij als Vlaamse Raad al eens nagedacht over de betekenis hiervan ? Wij denken wel na over wat het als voordeel zou kunnen opleveren, maar niet over de mogelijke nadelen.

Wat zijn bijvoorbeeld de gevolgen als de belangen van de zwakkeren worden toevertrouwd aan de economische sterken, die als eerste bezorgdheid niet een sociale bekommernis dragen, maar als eerste opgave zien winst te maken ? Als we het solidariteitsprincipe vervangen door beperkte rechten, steunend op de economische draagkracht — wie kan betalen, krijgt rechten —, vallen dan precies de armsten niet door de mazen van het net ? Betekent het niet de geboorte van nieuwe initiatieven toevertrouwen aan de winstkansen die eraan verbonden zitten ? Hiermee bedoel ik helemaal niet dat een industrieel, een handelaar, een bank geen winst mag maken, maar ik heb concreet gezien hoe in de voorbije jaren bepaalde maatregelen ten voordele van de bedrijven gebruikt zijn : bedrijven kregen nationaal meer middelen om zich te kunnen vernieuwen, om arbeidsplaatsen te scheppen en dus ook arbeidsscheppende vernieuwingen en investeringen te kunnen doen. In de

Het kwam mevrouw M. Van Puymbroeck (AGALEV) o.m. eigenaardig voor dat men eerst de technologie gaat ontwikkelen en dan pas de menselijke betrokkenheid daarbij gaat onderzoeken

praktijk zagen we arbeidskostende investeringen, hogere winsten, verlies van exportmarkten, omdat verschillende van onze exporterende bedrijven hun prijzen verhoogden en het aantal werkkrachten verminderden.

De heer A. Denys : Mevrouw Van Puymbroeck, tussen 1985 en 1986 is de tewerkstelling in de Vlaamse ondernemingen met 38.000 eenheden gestegen. Dit is toch in tegenstelling met wat u zegt.

Mevrouw M. Van Puymbroeck : Niet in tegenstelling, want wij zijn een deel van onze exportmarkten kwijt. Als wij onze prijzen niet hadden verhoogd, maar wel onze omzet hadden vergroot, met een kleinere winst, dan hadden we meer arbeidsplaatsen gecreëerd, had de Staat meer inkomsten gekregen en had ten slotte ook de bedrijfsleider er meer aan verdiend. Ik heb meer dan dertig jaar in de industrie gewerkt en ik weet dus waarover ik spreek.

Van daaruit, mijnheer de Minister, groeit ook mijn vraag naar heel de Vlaamse politiek in verband met de

Van Puymbroeck

nieuwe technologieën en de DIRV-actie.

Is de Derde Industriële Revolutie niet een beetje meer show dan vernieuwende werkelijkheid? Flanders Technology: durven wij achter die naam ook de werkelijkheid kritisch bekijken? Wij vinden het wel erg dat een serieus deel van de bedrijven die deelnemen, grotendeels op de wapenindustrie zijn gericht. Is dit het „Nooit meer oorlog” dat Vlaanderen op het IJzerkruis liet beitelen? Of is dat ook de geest van de Vlaamse Regering: als het maar geld opbrengt . . . ?

Als één van de onderdelen van de DIRV-actie werde opgericht van een „Stichting Technologie Vlaanderen” opgericht die als opdracht meekreeg: „een brede maatschappelijke consensus te bewerkstelligen en de gevolgen en de invoering van nieuwe technologieën te doen accepteren in de brede lagen van de bevolking. Intussen werden de ideeën rond de Stichting in aanzienlijke mate aangepast aan de kritiek die tegen een dergelijke gladstrij kersopdracht is ontstaan”. Dit komt uit een artikel in „De Nieuwe Maand”. Ik lees verder: „Nu luidt het dat de Stichting onderzoek moet uitvoeren naar de relatie tussen de ontwikkeling van nieuwe technologieën en de aard en de omvang van de werkgelegenheid en ook vragen moet behandelen in verband met de organisatie van de opleiding, bijscholing, her-scholing van werknemers”.

Weer komt het mij eigenaardig voor dat men eerst de technologie gaat ontwikkelen en dan pas de menselijke betrokkenheid daarbij gaat onderzoeken.

In hoever houdt de Stichting Technologie Vlaanderen rekening met de bevindingen en opmerkingen van de interuniversitaire Werkgroep Arbeid, Samenleving en Technologie — WAS-TE — ter zake?

Wat doet „VL-Anders”? Hoe zal deze manifestatie gefinancierd worden? Ik hoorde al verscheidene van onze Ministers verklaren dat zij daarvoor op hun begroting geen geld kunnen beschikbaar stellen. Gaat men, door een

beroep te doen op bepaalde verzuilde organisaties of politieke partijen, hier ook weer een verzuilde zaak van maken?

Ook wij wensen aan te sluiten bij de vraag door de heren Van Elewyck en Schiltz gesteld, om op het einde van deze bespreking een verslag te krijgen over het overleg dat plaats vindt met de nationale Regering.

De heer Schiltz is momenteel niet aanwezig. Omdat hij zich daarstraks rechtstreeks tot Agalev heeft gewend wil ik hem een antwoord geven.

De heer O. Meytjens: Wij zullen het hem mededelen.

Mevrouw M. Puymbroeck: In verband met de dotaties en de risto30 menen wij dat de nationale Regering tekortschiet aan haar verplichtingen tegenover de Gewest- en de Gemeenschapsregeringen en in het bijzonder tegenover de Vlaamse Executieve. Wij dringen er zowel bij de Voorzitter van de Vlaamse Executieve als bij de Vlaamse Gemeenschapsminister voor Financiën op aan zich in te spannen om meer middelen te krijgen. Het gaat niet op opdrachten en verplichtingen te erven en onvoldoende middelen mee te krijgen om ze uit te voeren.

Daarnaast zijn wij ook voor solidariteit tussen de volkeren over heel de wereld, dus ook voor solidariteit tussen de volkeren van België, maar wij zijn evenzeer voor rechtvaardigheid en wensen geen privileges, niet voor Vlaanderen en niet voor Wallonië, maar wel rechtvaardigheid. Als wij ooit privileges zouden aanvaarden zou het zijn voor de allerarmsten van iedere Vlaamse, iedere Waalse, iedere Brusselse, iedere Duitssprekende bevolkingsgroep, maar ook voor iedere vreemdeling die langer dan vijf jaar in ons land leeft, werkt en belastingen betaalt, of hier geboren is, voor ieder mens die niet aan het levensminimum komt en zonder hulp niet kan overleven.

Het is juist dat de nationale Regering de wet van 8 augustus 1980 te beperkend uitvoert, maar dat kan geen verontschuldiging zijn voor ons eigen tekortschieten in het concept van een

eigen Vlaamse weg. Wij bewandelen de weg die de nationale Regering voor ons heeft uitgestippeld. Wij zouden een eigen aanzet kunnen geven zodat wij de weg verder kunnen gaan op het ogenblik dat wij geld krijgen van de nationale Regering. Ondertussen zullen wij geleerd hebben dat echte soberheid is: heel veel kunnen doen met weinig middelen.

De Voorzitter: Ik feliciteer mevrouw Van Puymbroeck omdat zij zich zo strikt aan haar spreektijd heeft gehouden.

De heer Tant heeft het woord.

De heer P. Tant (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, mijn uiteenzetting in de algemene bespreking van de middelen- en uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986 is beperkt tot slechts een viertal bedenkingen. Twee daarvan houden verband met de middelen waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt of zou moeten beschikken. Twee andere betreffen sommige uitgavenmechanismen en zijn eerder van technische aard te noemen.

Allereerst een paar algemeen politieke overwegingen.

In de algemene inleiding van de middelen- en uitgavenbegroting lezen wij dat de „beschikkingen voorzien in de gewone wet van 9 augustus 1980 integraal moeten worden toegepast”. Dat werd hier vandaag al enkele malen herhaald.

Ongetwijfeld wordt hierbij allusie gemaakt op de beloften die genoemde wet inhoudt aangaande de evolutie van de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten, meer in het bijzonder wat de risto30ning betreft van sommige vooropgestelde belastingen.

We durven er met de meeste klem op aandringen dat de Vlaamse Executieve, hierin gesteund door de Vlaamse Raad, voortaan tenminste de naleving van de belofte van een progressieve risto30ning zou weten af te dwingen.

Strikt genomen trouwens kan de krapheid van de middelen van de centrale

Tant

overheid geen beletsel zijn om, desnoods bij quasi gelijk blijvende globale transfers, het relatieve aandeel van de *ristorno's* hierin stapsgewijze te laten stijgen.

Enig cijferwerk — waarop door sommige sprekers werd gewezen — leerde ons immers dat het actueel van toepassing zijnde dotatiesysteem de Vlamingen bijzonder duur laat betalen voor de beperkte autonomie waarover zij thans beschikken.

Bedoeld dotatiesysteem wordt niet alleen gebruikt voor de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten. Ook het gemeente- en het provinciefonds worden op dezelfde wijze van de nodige middelen voorzien.

Maakt men de som van alle in 1985 gedane overdrachten vanwege de centrale overheid naar de gewesten, de gemeenschappen, de provincies en de gemeenten, dan komt men tot een globaal bedrag van 226,1 miljard frank. 116,3 miljard frank hiervan werd getransfereerd naar Vlaamse besturen en 89,4 miljard frank naar Waalse, of tot de Franse Gemeenschap behorende, besturen.

Deelt men de beide totalen door het respectieve aantal inwoners, dan stellen wij vast dat in 1985 aan Vlaanderen 20.500 frank per capita werd toebedeeld. Voor Wallonië belooft het overeenkomstige bedrag 27.900 frank, hetzij een onderbedeling van Vlaanderen ten belope van 7.400 frank per capita.

De transferten naar de Gemeenschappen en Gewesten alléén — de dotaties en *ristorno's*? — beliepen in 1985 voor Vlaanderen 76,5 miljard frank en voor Wallonië 58,9 miljard frank. Omgerekend per capita betekent dit 13.528 frank voor Vlaanderen en 18.351 frank voor Wallonië, abstractie gemaakt van het onderscheid dat moet worden gemaakt tussen de Gewesten en de Gemeenschappen aan Franstalige zijde. Dit impliceert een onderbedeling van Vlaanderen ten belope van circa 5.000 frank per caput, gewesten en gemeenschappen alleen genomen.

Mijnheer de Minister, ik ben blij uit

uw mond een uitdrukkelijk citaat te horen, waarin u erop wijst dat de personen die toen de beslissingen namen, de opinie hadden dat de dotaties in Vlaanderen gaandeweg moesten worden verminderd, ten voordele van de *ristorno's*. Het is nuttig dat u dit even vanop deze tribune heeft gezegd. In de besprekingen die wij in het nationale Parlement, in de nationale context voeren, wordt dit thans van Franstalige zijde aangevochten. Het is dan ook goed dat wij, in de Vlaamse Raad, dit nogmaals uitdrukkelijk naar voren brengen.

Minister L. Waltiel : Collega Tant, ik heb op dat vlak niet gefantaseerd. Ik kan uitdrukkelijk stellen dat ik de commissieverslagen over de wetten van 1980 heb ingekeken, waarin ik deze tekst uitdrukkelijk heb teruggevonden.

De heer P. Tant : Dat is een zekere geruststelling, voor het geval het debat dienaangaande moet worden gevoerd.

Het niet realiseren van de vooruitzichten inzake de *ristornering* heeft overigens niet alleen een invloed op het globale volume van de middelen waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt.

Bovendien en vooral houdt men aldus de tijdelijk gewaande onevenwichten in stand die het dotatiesysteem als dusdanig impliceert.

De karige belastingsopbrengsten die wel reeds werden geristorneerd, werden bovendien zeer selectief gekozen, in die zin dat de voor ons minst gunstige belastingen eerst werden aangesproken. Weliswaar kunnen we ons troosten met het vooruitzicht dat straks de voor ons gunstiger belastingen aan de beurt komen...

De vraag is dan echter voor wanneer straks is en tot welk globaal bedrag de onderbedeling ondertussen zal zijn opgelopen. Ik geloof dat het politiek belangrijk is dit te durven onderkennen.

Op die wijze dreigen wij trouwens aan de in 1980 aangevatte staatsvorming een groot deel van haar initiële dynamiek te ontnemen. Waar ook Wallonië tot nog toe mede vragende

partij was, wat de toekenning van nieuwe bevoegdheden aangaat, zou de *communautaire status quo* op de duur een grotere aantrekkingskracht kunnen gaan uitoefenen omwille van de besteding van de financieringsmechanismen, die nu eenduidig in het voordeel van de Franstaligen spelen.

In het bij zonder zouden wij de Vlaamse Executieve willen waarschuwen — een aantal sprekers hebben dit reeds gedaan en ik voeg er mijn wens aan toe — in geen geval nog te aanvaarden dat de splitsing van sommige administraties of de effectieve overdracht van zekere bevoegdheden financieel zou worden mogelijk gemaakt benevens via *ristorno's*, ook nog door een uitbreiding van het dotatiestelsel, zoals dat op 1 augustus 1984 nog het geval was bij de overheveling van een deel van de kredieten nijverheid van het IWONL en van het Fonds voor Prototypes.

Een tweede bondige bemerking van algemene aard betreft de vaststelling waartoe men ook komt in de algemene toelichting, namelijk dat de Vlaamse Gemeenschap nog voor zowat de integraliteit — 99,4 procent van haar niet-geaffecteerde ontvangsten — aangewezen blijft op de middelen die haar door de centrale overheid worden toegekend.

Dit is mede een gevolg van het feit dat de Executieve tot nu toe nog geen gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheden haar toegekend door de artikelen 12 en 13 van de gewone wet van 9 augustus 1980, tot hervorming van de instellingen:

Artikel 13 geeft de Gemeenschappen en de Gewesten de mogelijkheid om wijzigingen aan te brengen aan de volledig geristorneerde belastingen — onder meer onroerende voorheffing — en aldus deze belastingen om te werken tot werkelijk eigen bronnen van inkomsten voor de Vlaamse Gemeenschap.

Ik besef voldoende dat de voordelen, die aan een dergelijke operatie vastzitten, van overwegend psychologische aard zijn, wat echter niet zou betekenen dat zij zonder belang zouden zijn !

Tant

Vooreerst zou dit ongetwijfeld het Vlaamse zelfwaardegevoel en het zelfstandigheidsgevoelen versterken. Een autonomie die alleen een bestedingsautonomie is, zonder verantwoordelijkheid voor de inkomsten, lijkt ons onvolwassen en dus onvolwaardig. Het omwerken van de bedoelde belastingen tot eigen belastingen — dit is in het huidige stadium niet onbelangrijk — zou ook de onomkeerbaarheid van de staatshervorming van 1980 bevestigen.

Politiek-democratisch lijkt het ons een gulden regel te zijn dat wie de centen van de burger uitgeeft bij gelegenheid van de belastingsheffing ook verantwoording moet kunnen afleggen voor het gevoerde beleid. Het feit dat men voor iets moet betalen scherpt ook de aandacht ervoor aan.

Artikel 12 van zijn kant kent, na het verstrijken van de eerste vier jaar na het van kracht worden van de wetten op de staatshervorming, een echte fiscale autonomie toe aan de Raden.

Mijnheer de Minister, het ligt niet in onze bedoeling om vanop deze tribune een pleidooi te houden voor een verhoging van de globale fiscale druk, waaronder wij thans reeds gebukt gaan. (**Onderbreking van de heer Valkeniers**)

Mijnheer Valkeniers, het is goed eerst te luisteren en daarna commentaar te geven. Een valk heeft als eigenschap dat zij eerst een tijd lang in de lucht blijft hangen. U moet uw naam eer aandoen, als u ten minste met succes het wild wil vangen, want u moet het eerst opmerken.

De Voorzitter : Mijnheer Tant, Valkenier is geen valk.

De heer P. Tant : Dat is juist. Maar een valkenier moet wel de karakteristieken van het dier dat hij geacht wordt af te richten, kennen. Dat is geduld opbrengen.

De heer J. Valkeniers : De Valkenier is iemand die met de valk een prooi wil vangen. Ik heb de indruk dat de prooi, die hier nog te vangen is, steeds maar kleiner wordt, zodanig dat de valk zich

de moeite niet meer geeft om de prooi te vangen.

De heer P. Tant : Zij kan toch moeilijk in de lucht blijven hangen ; dat is dan ook wel een probleem.

Laten wij een poging doen om elk zijn rol te spelen. Ik wilde helemaal — om dit even als premisse te herhalen — geen pleidooi houden voor een verhoging van de globale fiscale druk.

Vervolgens kunnen wij ook niet voorbij maan het probleem van de no-return van de fiscale en andere meeropbrengsten waartoe het beleid van de Vlaamse Executieve aanleiding geeft en waarvan alleen de centrale overheid de vruchten plukt.

Naar ons gevoelen dient het begrip globale fiscale druk te worden opgevat niet alleen en wellicht niet zozeer als uitgeoefende maar ook en vooral als ervaren fiscale druk, die dus afhankelijk is niet alleen van de belastingvoeten, maar ook van de evolutie in de belaste en belastbare materies.

In de mate dat het eigen beleid van de Vlaamse Executieve effect en resultaat had — wie zou dit durven te ontkennen — leidde het ook onvermijdelijk tot verschuivingen in de fiscale druk.

Zoals werd gezegd, komen de daaruit voortvloeiende fiscale meeropbrengsten alleen de centrale overheid ten goede.

De vraag is echter of de Vlaamse Gemeenschap ter zake reeds al haar creativiteit heeft uitgeput en of door gebruik te maken van de bevoegdheden bedoeld in artikel 12 geen alternatieve inkomsten kunnen gevonden worden voor de Vlaamse Gemeenschap.

Een voorbeeld moge dit verduidelijken.

Het IWONL is voor 1/3de geregionaliseerd. De prototypes zijn voor 2/3de geregionaliseerd. Op basis van de prototypes kunnen de bedrijven terugvorderbare voorschotten krijgen, bijvoorbeeld ten belope van 60 procent van de financiering van het prototype.

Zodra het prototype wordt gecommercialiseerd, moet voormelde steun

van 60 procent worden terugbetaald.

De meerwaarden, die vanaf dat ogenblik door het betrokken bedrijf kunnen worden gerealiseerd, spruiten mede voort uit de tijdelijke tussenkomst van de Vlaamse Executieve.

Het volgende is een denkoefening. Misschien is het de aanzet om met creatieve zin eigen opbrengsten voor de Vlaamse Gemeenschap te zoeken en te vinden. Kan niet worden gedacht aan een compensatie van het alud mede gedragen risico langs fiscale of andere weg ?

Mijnheer de Voorzitter, ik merk dat mijn spreektijd quasi verstreken is. Mijn twee opmerkingen over de uitgaven beperk ik tot de grote lijnen van wat ik meende te moeten zeggen.

De eerste betreft de fondsen. Over de afzonderlijke secties van de begroting is door vorige sprekers al voldoende gesproken. Er is gewezen op de onmogelijkheid om de annaliteit in het begrotingsbeleid te respecteren, op de daaruit voortvloeiende ondoorzichtigheid van de kosten van de diensten die via de fondsen worden verstrekt. De vraag rijst of in dit verband niet tot een zekere sanering moet worden overgegaan. Sommige fondsen hebben hun zin van bestaan helemaal of grotendeels verloren. Andere kunnen eenvoudig en zonder problemen in de begroting worden ingeschreven.

In mijn tweede opmerking sluit ik vervolgens even aan bij wat de heer Schiltz heeft gezegd. Dit betreft de vaststelling dat de leningsmachtigingen in deze begroting gevoelig zijn verhoogd.

Dit laat enerzijds een significante stijging toe van sommige investeringen. Daartegenover staan echter geen bijkomende ontvangsten zodat de verhoogde investeringsinspanning wellicht gebeurt ten laste van de voor de begroting 1987 te verwachten saldi van 1986.

Dit impliceert dus een hypotheceren van de begrotingen van de komende jaren, voornamelijk wanneer hierbij ook rekening zou worden gehouden met het vooruitzicht van een toch niet te verwaarlozen daling van de over-

Tant

drachten vanwege de centrale overheid. Zeer orthodox lijkt deze werkwijze ons niet te zijn.

Ideaal om het beroep op dergelijke procédés te voorkomen, is de niet meer in zwang zijnde gulden regel van de budgettaire orthodoxie in ere te herstellen, die wil dat voor alle investeringen, die in een begroting worden geprogrammeerd, de interest- en aflossingslasten reeds onmiddellijk en integraal in de gewone dienst van dezelfde begroting worden opgenomen.

Het zou ons interesseren dienaangaande de mening te horen van de Minister. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Minister Walt Niel heeft het woord.

De heer L. Walt Niel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik wou allereerst nogmaals de rapporteur bedanken, de heer Vermeiren, en ook de verslaggevers van de diverse Commissies. Ik dank ook alle leden die het woord hebben genomen en die dit debat op een zeer hoog peil hebben gebracht. Ik dank ook degenen die, hoewel niet tot de meerderheid behorend, hun appreciatie hebben uitgesproken voor de timing bij het indienen van deze begroting alsmede voor de inspanningen die wij hebben geleverd om de Commissies en de Raad te documenteren zoals nooit voorheen. Geen enkele vraag is ons teveel geweest.

Ik zal niet ingaan op de diverse specifieke problemen welke aangehaald worden. Zo stelde de heer Van Elewyck vragen over de manier waarop deze begroting moet worden behandeld in de Vlaamse Raad. Dit behoort echter niet tot mijn domein maar is de zaak van het Bureau van de Vlaamse Raad. Ik al ook niet ingaan op zijn vragen over de mediaraad of de externe betrekkingen. Ook de heer Denys wenste dieper in te gaan op de problemen van de mediaraad, van de ziekenhuizen, van de tewerkstelling, van de expansiesteun aan KMO, van de ondergeschikte besturen, terwijl mevrouw Van Puymbroeck het had over de stichting Technologie-Vlaanderen.

Deze vragen kunnen beter worden gesteld wanneer de deelbegrotingen aan bod zullen komen in de Raad.

Mij is opgevallen dat alle sprekers, de heren Van Elewyck, Schiltz, Denys, Tant en mevrouw Van Puymbroeck, hun bekommerning uitspraken over de financiële mechanismen van de Vlaamse Gemeenschap.

Verscheidene leden meenden dat in gevolge de scheefgroei van het dotatie-ristornosysteem een herziening van de wet van 9 augustus 1980 wenselijk is, teneinde via een grotere financiële verantwoordelijkheid van de Gewesten en de Gemeenschappen ook een grotere politieke verantwoordelijkheid in het leven te roepen. Anderen hebben bij deze gelegenheid ook de mening uitgesproken dat men zou moeten komen tot een herziening van de verdeelsleutel die bepaald nadelig is voor de Vlaamse Gemeenschap. Een herziening van de wetten van 8 en 9 augustus 1980 is vanuit het standpunt van de Vlaamse Gemeenschap wenselijk. Alle Vlaamse partijen gaan daarover akkoord. Het probleem is natuurlijk of dit politiek haalbaar is. De heer Schiltz heeft vanmorgen het spectrum voor ogen geroepen van een eventuele regeringscrisis die zou kunnen ontstaan uit de confrontatie, ervan uitgaande dat wij evenmin op dat vlak het hoofd te buigen hebben als onze partners in dit land. Ik wil me over dit probleem op dit ogenblik niet uitspreken, maar meen toch dat zelfs zonder een herziening van de wetten van 8 en 9 augustus 1980, er alles moet worden uitgehaald wat er uit te halen is, onder andere door het intensifiëren van het ristornosysteem. Ik heb vanmorgen in mijn inleidende uiteenzetting aangekondigd dat bij een volledige ristorning van het kijk- en luistergeld en van de registratierechten op de overdracht van onroerende goederen en voor de Vlaamse Gemeenschap een boni zou zijn van 16 miljard frank. Ik meen zelfs dat wij eventueel een zekere vermindering van de dotaties zouden kunnen aanvaarden, als de inkomsten uit ristorno's worden opgevoerd.

In dat geheel gezien is het probleem van de no-return dat de heer Tant heeft aangehaald, een zeer belangrijk

gegeven. De inspanningen die wij op het stuk van de huisvesting, de economische expansie, de maatschappelijke voorzieningen doen geven in sommige gevallen een belangrijke return die niet in onze handen terecht komt. Ik geloof dat wij morele sterkte kunnen putten uit de belofte die de heer Van Elewyck destijds heeft gedaan naar aanleiding van het aangaan van onderhandelingen met de nationale Regering.

Ik kom dan tot de specifieke vragen. De heren Dupré en Tant hebben gelijk als ze beweren dat de ristorning zoals die thans gebeurt, voordeliger is voor Wallonië omdat ze betrekking heeft op de meest interessante ristorno's voor Wallonië. Wanneer men de lijst van de bepalingen van artikel 10, § 1, afgaat, dan blijkt dat die geleidelijk aan interessanter wordt voor ons. De ristorning van de belastingen op spelen en weddenschappen is bijvoorbeeld veel belangrijker voor Wallonië omdat die spelen en weddenschappen meer voorkomen in Wallonië — denk maar aan de Tiercé — dan in Vlaanderen. Voor de Lotto is dat juist omgekeerd. Uit de verschillende uiteenzettingen heb ik ook onthouden dat de overdrachten — de overheveling van het IWONL en van het Fonds voor Prototypes is een leerrijk voorbeeld — in de toekomst enkel nog mogen gebeuren via het systeem van de ristorning.

In dit verband werd door de heer Dupré een belangrijke opmerking gemaakt. Hij heeft gezegd dat de middelen van de Vlaamse Gemeenschap meer en meer gaan naar wat de zachte sectoren worden genoemd. Hij heeft eveneens aangehaald dat onder meer de stijging van de kredieten gaat naar de culturele sector en naar de sectoren beheerd door mevrouw Steyaert en deze sectoren het leeuwenaandeel krijgen ten nadele van wat enigszins pejoratief de harde sector wordt genoemd, met name economie en werkgelegenheid, en de sector huisvesting.

Men gaat zelfs zo ver te zeggen dat indien op deze weg verder wordt gegaan — en de heer Dupré heeft de uitdrukking gebruikt — de Vlaamse Executieve stilaan een sociaal-cultureel opvangcentrum wordt ; anderen zeggen

Walt Niel

— nog meer pejoratief — een groot OCMW. Ik meen dat wij een evenwicht moeten houden tussen onze bekommernis zoals zij thans wordt geformuleerd voor de zachte sector, voor het maatschappelijk leven, voor de culturele ontwikkeling, en anderszijds tussen economische welvaart, werkgelegenheid, economische ontplooiing, vernieuwing van onze industrie. Op dit punt heb ik uw kritiek op Flanders' Technology of de DIRV-actie niet goed begrepen. Inderdaad, het kan niet zijn dat het heil en het welzijn van onze Vlaamse bevolking moet worden gezocht in het instandhouden van verouderde productie-procédés, welke ons onherroepelijk naar een tweede of derde rangsvolk zullen teruggedrijven.

Ik ben de mening toegedaan dat wij tussen deze beide bekommernissen een gezond evenwicht in stand moeten houden omdat het ook een wetmatigheid is dat geen enkele culturele ontplooiing, geen enkele vooruitgang van een volk kan worden bereikt zonder dat daaraan een bepaalde economische en financiële draagkracht is verbonden.

De heer Van Elewyck heeft eveneens gesproken over de incidentie van het Pinksterplan. Hij heeft gevraagd wat onze houding ter zake is en of hieromtrent een mededeling zal gebeuren. Ook mevrouw Van Puymbroeck heeft deze vraag gesteld. Ik kan u verzekeren dat, zodra de resultaten van het overleg dat vandaag begint zullen bekend zijn, een mededeling zal worden gedaan.

De heer J. Van Elewyck : Mijnheer de Minister, mag ik hieruit concluderen dat naar uw gevoelen het overleg vandaag niet wordt afgerond ?

Minister L. Walt Niel : Momenteel kan ik uw vraag niet beantwoorden. Normaliter moest ik op dit overleg aanwezig zijn maar ik ben nog weerhouden in de Raad. Ik ben geen helderziende om u nu reeds te kunnen zeggen welke beslissingen zullen worden genomen.

De heer J. Van Elewyck : Mijnheer de Minister, ik vraag niet naar uw graad

van helderziendheid. Het kon wel zijn dat de procedure-afspraken zó waren dat het overleg vandaag tot resultaten zou leiden. Bij herhaling, zowel bij uw inleiding als in uw repliek, gebruikt u het woord begint. Laat dit veronderstellen dat het overleg over meerdere weken of maanden zal zijn gespreid ?

Minister L. Walt Niel : Ik kan u hierop geen antwoord geven. Voor het ogenblik weet ik evenveel als u.

De heer J. Van Elewyck : Dan wordt u slecht ingelicht.

Minister L. Walt Niel : Wat het probleem van de fondsen betreft, hebben de collega's Schiltz, Tant en Van Elewyck de problematiek aangehaald van de annaliteit, van de universaliteit en van het specifieke van de begroting. Eén zaak is zeker : er zijn fondsen die niet kunnen worden weggetoverd, met name fondsen om specifieke ontvangsten te registreren welke zowel van binnenlandse aard kunnen zijn als tegemoetkomingen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, omdat de bedragen worden toegekend met een specifiek doel. De aanwending dezer gelden is moeilijker te controleren wanneer dit Fonds verdwijnt in de eenheid van de staatsontvangsten.

U zou kunnen zeggen dat dit via het uitgavenkrediet kan worden gecontroleerd. Dat is inderdaad waar, maar het beantwoordt niet aan het huidige systeem. In ieder geval kan ik u zeggen dat het mijn bedoeling is, ik heb dat trouwens ook in de Commissie gezegd en de heer Tant heeft eveneens de vraag gesteld, alle fondsen die niet absoluut noodzakelijk zijn in de kortste termijn uit de begroting te verwijderen. Indien dit nodig mocht blijken zou dit zelfs al in de begroting voor 1987 kunnen gebeuren.

Ik ben het er ook mee eens dat men voor die fondsen een zeer specifieke omschrijving moet uitdokteren want het gaat inderdaad niet op, zoals u hebt gezegd, dat een fonds voor alles kan worden gebruikt. Dat doet afbreuk aan het orthodoxe principe van de specificiteit van de begroting. Ik herhaal dus dat wij streven naar een herlibellering van de verscheidene fondsen vóór hun gebruiksaanwen-

ding en naar een eliminatie van de fondsen die niet absoluut noodzakelijk zijn.

Ik kom thans aan de lasten uit het verleden. De schuldenloop in de sector Huisvesting bedraagt per 31 december 1985 in totaal 186,01 miljard frank waarvan 139,03 miljard frank voor de Gewesten en 46,9 miljard frank voor de Staat. Bij toepassing van de interregionale verdeelsleutel betekent dit voor de Vlaamse Gemeenschap, voor de periode 1985-1990, een schuldenlast van 65,03 miljard frank. Aangezien vanaf 1990 de Staat afstand doet van zijn annuïteiten aan de Gewesten betekent dit dat van 1990 tot 2015 circa 87 miljard frank naar de Gewesten zullen terugvloeien waarvan 57 miljard frank naar het Vlaamse Gewest. Ik hoop u hiermee de inlichtingen die u deze morgen hebt gevraagd te hebben verstrekt.

De heer Denys heeft ook een paar vragen gesteld in verband met de legeraankopen. Hij heeft gezegd dat ingevolge het Pinksterplan de legeraankopen geblokkeerd worden en door een nieuw tienjarenplan worden vervangen. Ik kan u verzekeren dat het in onze bedoeling ligt op dat vlak aan te dringen op het doorvoeren in dat plan van een inhaalbeweging voor de Vlaamse industrie.

Wat de eigen thesaurie betreft hebt u theoretisch gelijk. Het zou waarschijnlijk een bewuste houding van de bevolking ten opzichte van de financiële verantwoordelijkheid van de Gewesten en de Gemeenschappen in het leven kunnen roepen. De vraag stelt zich echter of de eigen thesaurie in eerste instantie niet moet worden bekomen via het houden van eigen rekeningen bij de thesaurie zoals het thans gebeurt. De rest is een kwestie van uitvoeren. Men heeft daarvoor echter gespecialiseerd en bekwaam personeel nodig waarover men op dit ogenblik niet beschikt.

Wat de openbaarheid van de dossiers betreft, mijnheer Denys, heb ik u gezegd dat wij er in ieder geval zullen voor zorgen dat ieder lid van de Commissie van Financiën trimestrieel een overzicht krijgt : ten eerste, van het verloop van de ontvangsten ; ten

Walt Niel

tweede van het verloop van de uitgaven zodanig dat men de stand van de begroting kan controleren en ten derde een overzicht van de stand van de thesaurie.

Ten slotte, mijnheer de Voorzitter, wil ik nog even stilstaan bij het einde van de toespraak van de heer Schiltz waar hij twee vragen heeft gesteld. Dit zal mij trouwens toelaten in te gaan op andere vragen die hier werden gesteld. Mijnheer Schiltz, u hebt gezegd dat u twee zaken vreest :

1. het probleem van de identiteitsbevestiging ;
2. het probleem van het pluralisme in dit land.

U vreest dat tijdens deze legislatuur de identiteitsbevestiging, die tijdens de voorbije jaren voor de Vlaamse Gemeenschap werd opgebouwd, zou verzwakken of uitdeinen om ten slotte te verdwijnen. Voor zover het van mij afhangt kan ik u verzekeren dat dit niet zal gebeuren, noch extern noch intern.

Voor de bevestiging van onze identiteit in het buitenland wil ik erop wijzen dat wij nu een Minister hebben voor Externe Betrekkingen. Die functie werd vroeger niet altijd au sérieux genomen vermits wij reeds een nationaal Minister voor Buitenlandse Zaken hadden, maar dit is nu wél het geval. Op dat vlak werden in het buitenland reeds een reeks initiatieven genomen die er zullen toe leiden dat het imago van Vlaanderen in het buitenland niet zal wegwijnen.

Op intern gebied dienen wij, onze identiteit ten opzichte van de nationale Regering en van de andere Executieve te bevestigen en te verstevigen. Wij hebben niet gewacht op de vraag tot interpellatie van de heer Schiltz noch op het indienen van de resolutie van de heer De Batselier in verband met de gevolgen van het Pinksterplan voor de Vlaamse Gemeenschap, om ons te beraden over de weerslag ervan en om het geval voor te leggen aan het Overlegcomité Regering-Executieven, met alle gevolgen vandien.

Mijnheer Schiltz, u had het over het

pluralisme. Onze verscheidenheid, zowel politiek als filosofisch, dient niet een verschijnsel van zwakte te zijn doch wel een bron van maatschappelijke en culturele verrijking.

Mijnheer Denys, ik kan u verzekeren dat het respecteren van de bepalingen van het Cultuurpact één van mijn hoofdbekommernissen zal zijn. Een identiteitsbewust en pluralistisch Vlaanderen is wat anders dan een politiek en cultureel geïsoleerd Bretagne. In dat verband wil ik beklemtonen dat de Vlaamse zaak niet wordt gediend door drie soorten Vlamingen :

Ten eerste, de klagers. Het gebruik ten opzichte van onszelf van een terminologie zoals ik deze morgen uit de mond van de heer Van Elewyck heb gehoord, met name „Peetvader is de nationale Regering, knechtenrol voor de Vlamingen, de dank u-plicht voor de Vlamingen en een bananenrepubliek”, is voor ons Vlamingen zelfvernederend en kleinerend. Hoe wil u dat anderen ons respecteren als wij het zelf niet doen.

Ten tweede, de romantiekers, degenen die het nog steeds en enkel willen halen met vendelzwaaien, met zingend bevlagen en oude literatuur, hoezeer uw dienaar die activiteiten ook respecteert en ervan geniet.

Ten derde, de zelfgenoegzamen, zoals de heer Schiltz het uitdrukte, degenen die er gekomen zijn en die neerkijken op hen die het nog moeten waarmaken, degenen die nog steeds denken dat het in Wallonië veel slechter evolueert dan hier.

Met dergelijke houdingen zijn we niet gediend. De Vlaamse zaak wordt gediend door een voortdurend streven, koel en doelbewust, naar economische, culturele, wetenschappelijke en sociale vooruitgang van ons gewest en van onze gemeenschap. Dat zulks een moeilijke weg is, bewijst de geschiedenis van de diverse decennia van de 20e eeuw. Dat het de goede weg is bewijzen de resultaten van vandaag, hoe onvoldoende ze ook mogen zijn. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck (op de tribu-

ne) : Mijnheer de Voorzitter, ik heb in mijn uiteenzetting verschillende vragen gesteld aan de Minister. Hij heeft ze verwezen naar zijn collega's en wij zijn dat gewend. De Voorzitter van de Executieve heeft dezelfde taal gebruikt bij de bespreking van de beleidsverklaring.

Eén van mijn concrete vragen luidde : „Mogen wij een mededeling verwachten van de Executieve na de bijeenkomst van het Overlegcomité ?” U hebt, mijnheer de Minister, gezegd dat er een mededeling zal komen nadat het overleg zal zijn beëindigd. Het is mij niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld. Als het overleg tot geen resultaten leidt, als het gewoon leidt tot een vaststelling van het onder elkaar niet eens zijn, de Regering en elk van de Executieven, betekent dit dan dat wij geen mededeling krijgen ? Ik ben van mening dat wij in elk geval een mededeling moeten kunnen krijgen van de Executieve over het verloop van de besprekingen evenals over het resultaat ervan.

Ik heb daarenboven gevraagd of u bereid zou zijn de tekst van het protocol over de huisvestingslasten van het verleden — protocol waatuit u enkele punten hebt voorgelezen — mede te delen aan de leden van de Vlaamse Raad. U hebt daarop niet geantwoord.

Minister L. Walt Niel : Ik heb de tekst van het protocol deze voormiddag tijdens mijn uiteenzetting voorgelezen. U zou beter moeten luisteren.

De heer J. Van Elewyck : Ik heb goed geluisterd naar wat u hebt voorgelezen, maar het was slechts een deel van de tekst van het protocol. Ik heb niet gevraagd de tekst te krijgen die u hebt voorgelezen, ik heb gevraagd of wij kunnen beschikken over de volledige tekst van het protocol. U zegt aan de heer Denys een grote openheid toe, maar het minste wat u kan doen is de volledige tekst van een voor de Vlaamse Gemeenschap zo belangrijk document ter beschikking te stellen van de Vlaamse Raad.

Voorts zegt u, mijnheer de Minister, dat het probleem van de wijze van behandelen van de begroting een probleem is alleen voor de Raad. Dat is natuurlijk niet correct.

Van Elewyck

De Raad kan die wens wel uitspreken, maar alles hangt af van de wijze waarop de Executieve de begroting indient. De Executieve kan een middenbegroting indienen en een uitgavenbegroting waarbij de uitgaven per ministerieel departement worden opgesplitst, waarna het invullen per departement in afzonderlijke begrotingsontwerpen kan gebeuren. Ik vind niets uit. Dat is het systeem dat wij in Kamer en Senaat gebruiken. Dat is geen opdracht voor de Raad, dat is een vraag naar de Executieve toe. Ik herhaal, als het niet gebeurt, dan is dit gewoon te wijten aan het feit dat er leden zijn in de Executieve die een beetje bevreesd zijn om hun eigen politieke verantwoordelijkheid te nemen, of geconfronteerd te worden met hun eigen politieke opvattingen tegenover de Vlaamse Raad. U kondigt een respect aan voor het Cultuurpact. Ik neem daarvan graag akte en wij zullen zien in hoeverre u dat hard wil en kan maken. Ik wil er toch op wijzen dat de uitbreiding van de principes van het Cultuurpact naar de persoonsgebonden materies door u niet zozeer werd gewild, zoals blijkt uit het Regeerakkoord. U weet zeer goed, mijnheer de Minister, dat het respect voor de persoon en de persoonlijkheid van de mensen, zowel in de sociale als in de gezondheidssector en andere daaraan verbonden sectoren, even belangrijk is als het respect voor het Cultuurpact en de cultuurpactwetgeving zoals ze nu bestaan.

Dit respect, waarover ik zoëven heb gesproken en waarover u het met mij eens was, zal tijdens de huidige legislatuur door deze meerderheid niet worden opgebracht.

U heeft dan opnieuw bevestigd wat iedereen reeds wist. U heeft met name zeer duidelijk gezegd dat u zich, als Executieve, tot de nationale Regering heeft gericht na de afkondiging van het Pinksterplan. Natuurlijk heeft u daarmee meteen bevestigd dat u bij het opstellen van de maatregelen, ook van deze waarbij u als Executieve rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken is, in geen enkel opzicht inspraak hebt gehad.

Bijgevolg zal u moeten toegeven dat

de uitdrukking die ik deze ochtend heb gebruikt, met name dat u zich in een knechtenrol bevindt omdat u telkens weer „dank u” moet zeggen, met de waarheid overeenstemt. U heeft dit zelf bevestigd.

Mijnheer de Minister, denk niet dat wij u die verwij ten met genoeg toesturen, integendeel. Precies omdat wij van mening zijn dat dit voor de Vlaamse Gemeenschap en voor het Vlaamse Gewest een kwalijke zaak is, zeggen wij tot deze Executieve dat zij de door haar te vervullen taak niet vervult. Wij blijven bij de verwijten die wij de Executieven hebben toegestuurd. Zelfs wanneer u nu zegt dat u niet meer weet dan wij over de wijze waarop het overleg Regering-Executieve werd voorbereid en over de manier waarop alles dient te gebeuren, meen ik dat het toch bijzonder erg moet zijn dat u zich, als PVV-vice-premier, zoiets moet laten welgevalven.

Naar mijn mening gaat u onder een zeer slecht gesternte naar dat overleg, wat laat voorzien dat alles wat ik deze ochtend heb voorspeld, zal worden bewaarheid. **(Applaus bij de SP)**

De Voorzitter : De heer Schiltz heeft het woord.

De heer H. Schiltz (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer De Gemeenschapsminister van Financiën, ik heb met belangstelling uw antwoord op de diverse interventies aanhoord.

Ten eerste, uw stelling om uit de wetten van 1980 — vooralsnog zolang de toestand blijft zoals hij nu is — te halen wat er uit te halen is, kan ik bijtreden.

Namens de VU-fractie heb ik in mijn interventies van gisteren en vandaag reeds gesteld dat, naar onze mening, de wetten van 1980 in de praktijk ondeugdelijk blijken te zijn en wij deze inderdaad fundamenteel moeten herzien. Ik ga akkoord dat men ondertussen er alles tracht uit te halen. Denkt u evenwel niet dat, zolang het dubbel mandaat wordt in stand gehouden, wij daar politiek gesproken met een zeer grote hypotheek en een handicap hebben te maken. Men mag van niemand het martelaarschap, vragen, zelfs niet

in de politiek.

Herhaalde malen hebben wij meegeemaakt dat alle goede intenties vanop deze banken stranden wanneer men deze zelfde banken bezet in een andere hoedanigheid. Dat vermindert de drukkingskracht van de Vlaamse Executieve in zeer grote mate.

Ten tweede, er is de verhouding tussen de zogenaamde harde en zachte sectoren, met de nadruk op „zogenaamde” omdat de interactie van deze sectoren veel groter is dan men vermoedt. Eenvoudig gezegd : economie zonder culturele onderbouw levert niet veel op en cultuur zonder economische onderbouw kan niet leven.

De heroriëntering in deze begroting van zekere prioriteiten heeft mij verheugd. In de Commissie heb ik dit reeds namens de VU gezegd.

De voorbije vier jaar hebben wij vastgesteld dat al onze inspanningen in de zogenaamde harde sectoren geen return opleverden. Het is nogal gek het leeuwenaandeel van de middelen te blijven investeren in sectoren waar u, als beleidslichaam, geen vruchten kunt gaan plukken. In de zachte sectoren evenwel heeft u ten minste de voldoening dat u en de identiteitsbevestiging enerzijds én de tewerkstelling anderzijds van een aantal mensen directeur kunt garanderen dan omgekeerd het geval is.

Mijnheer de Minister, in verband met de lasten van het verleden dank ik u voor uw precieze antwoord. 1990 zal dus het turning point zijn. Intussen noteer ik dat wij van deze repartitie 65 miljard frank netto op eigen rekening overhouden. Dat zal over vier jaar ongeveer 90 miljard frank zijn geworden, wanneer wij de financieringskosten daarvan bijrekenen.

Wij gaan 57 miljard frank recupereren, maar dan op zeer lange termijn. Dit betekent dat wij voor een netto eigen te financieren last van 33 miljard frank staan die wij volledig uit eigen begrotingsmiddelen zullen moeten financieren. Dat is ongeveer de situatie. Indien mijn analyse juist is dan is de toestand inderdaad duidelijk want dan weten wij dat, gelet op de proporties van onze begroting, wij nog voor

Schiltz

vele jaren in onze begroting een post „schuld” zullen moeten inschrijven, wat wij tot dusver nog niet hoefden te doen. Die komt er nu wel bij en zal dus onze werkingsmiddelen vermindern.

Wij nemen met genoegen akte van hetgeen u over identiteitsbevestiging en pluralisme heeft gezegd.

Wat het eerste betreft gaan wij ervan uit dat dit niet alleen impliceert dat u, tegenover de centrale Regering, de eigenheid en de rechten van de Vlaamse Gemeenschap zult verdedigen — de resultaten daarvan moeten wij afwachten en daar sta ik enigszins sceptisch tegenover — maar ook dat, wanneer de Vlaamse Gemeenschap middelen ter beschikking stelt voor culturele en andere werken, degene die de middelen ontvangt ze niet zal gebruiken om in feite een anti-imagovormende activiteit te ontwikkelen en te doen alsof de Vlaamse identiteit niet bestaat. Men mag wel zeer tolerant zijn, maar het kan niet dat de Vlaamse Regering middelen ter beschikking stelt aan mensen die het bestaan van de Vlaamse identiteit ontkennen. Dat gaat niet. Dat lijkt mij de minimummarge waarbinnen men moet en kan optreden.

Dan is er het pluralisme. Ik kijk met grote belangstelling uit naar de concrete resultaten. Die zullen blijken uit de wijze waarop men de Vlaamse administratie bevolkt, waarop men in de bijhuizen van de Vlaamse Regering, parastatalen en dergelijke, op een spontane manier, zonder apothekersrekeningen, dat respect voor het pluralisme kan opbrengen.

Wij zullen de Executieve op haar daden beoordelen.

Met genoegen noteren wij in dit verband dat althans één lid van de Executieve zich van op deze tribune in principe akkoord heeft verklaard met onze zienswijze.

Wij zijn niet gediend met klagers en ook niet met zelfgenoegzame mensen, maar wel met real-politici die koel en nuchter calculeren en handelen. Toch zal de beste real-politicus

nooit grootse daden verrichten als er niet binnen in zijn hart een stukje romantiek is overgebleven. Ik erger mij wel een beetje op de wijze waarop sommigen thans in Vlaanderen, tot in publicitaire aankondigingen in dagbladen en dergelijke, denigrerend spreken over sommige uitingen van onze volkskunst en van onze folklore. Veredelde folklore, door verstandige mensen aangewend, vormt een element van culturele rijkdom. Het is helemaal geen schande dat wij een volk zijn dat in het vendelzwaaien een zekere perfectie heeft verworven. Het was een goede zaak toen de groep FRO in het Vaticaan kon optreden en in Carnegie Hall, en in Amerika succes oogstte. Het onbeschroomd uitdragen van het cultureel erfgoed, zelfs al is het maar folklore, is een goede zaak voor het Vlaamse volk, en hoort er ook bij.

De beste real-politicus zal maar resultaten bereiken wanneer hij een stukje van de gedrevenheid van de romantiek heeft bewaard. Mijnheer de Minister, pas dan zal hij in staat zijn de conclusie van uw uiteenzetting in werkelijkheid om te zetten. Het wordt de hoogste tijd dat wij met een vleugje romantiek, maar vooral met veel verstand, de Vlaamse sociale en economische realiteiten in politieke macht omzetten. Daarom gaat het. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (Neen)

Wij zetten nu de algemene bespreking voort met de behandeling van de specifieke materies.

LEEFMILIEU

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleecx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

De Voorzitter : Aan de orde is de begrotingsmaterie leefmilieu, waarvoor Minister Lenssens bevoegd is, met de daaraan toegevoegde interpellatie van de heer Sleecx.

De heer Cauwenberghs, verslaggever, heeft het woord.

De heer F. Cauwenberghs, verslaggever (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, het verslag bevat uiteraard de bespreking van het toegemeten gedeelte van de begroting leefmilieu en ik zal trachten daarvan een beknopte samenvatting te geven.

Voor meer duidelijkheid en volledigheid verwijs ik naar het uitgeschreven verslag dat aan alle leden werd gestuurd.

Het voorliggende verslag van de Commissie Leefmilieu behandelt een belangrijke materie waarvoor de bevolking zeer gevoelig is, namelijk het behoud van ons leefmilieu en, waar nodig, de gezondmaking ervan.

Het moet dus een blijvende zorg voor ons allen zijn oplossingen te zoeken voor de steeds toenemende vervuiling, vervuiling die soms op onverantwoorde manier wordt gepleegd.

In een eerste deel wordt de uiteenzetting van de Gemeenschapsminister van Leefmilieu weergegeven en daarin worden de steeds weerkerende zwaartepunten behandeld.

Vooreerst het afvalstoffenbeleid waarbij de verdere uitvoering van het decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen wordt bevestigd en als basis blijft gelden voor het Vlaamse afvalstoffenbeheer.

Het is de verdienste van de Minister het afvalstoffenprobleem steeds meer en duidelijker onder controle te krijgen.

Naast het ordenen van de verwijdering en het voorkomen van milieuhinder en milieuschade wordt steeds meer de nadruk gelegd op een brongerichte aanpak.

Recyclage dient bevorderd en de giftige en gevaarlijke afval moet onder controle gebracht worden.

Vanaf 1982 werden illegale en slecht geëxploiteerde stortplaatsen gesloten en momenteel zijn nagenoeg alle stortplaatsen vergund, gesaneerd of in afwerking.

De niet meer vergunde stortplaatsen kregen een aangepaste nabestem-

Cauwenberghs

ming.

Wat betreft de industriële afvalstoffen is het duidelijk dat Vlaanderen dringend behoefte heeft aan stortplaatsen die alle waarborgen inhouden tegen milieuverontreiniging in het algemeen en bodem- en grondwaterverontreiniging in het bijzonder.

In een eerste fase streeft de Minister ernaar om de OVAM enkele modelstortplaatsen klasse 1 te laten verwerven en exploiteren. De Minister bevestigt tevens dat een definitief afvalstoffenplan 1986-1990 in bespreking is en binnenkort ter goedkeuring zal worden voorgelegd.

Voor de huishoudelijke afvalstoffen stellen wij vooral vast dat bij de ondergeschikte besturen een duidelijke evolutie aan de gang is van grootschalige projecten naar enerzijds kleinschalige projecten gericht op recycling, en anderzijds de aanpassingswerken aan bestaande installaties vooral in functie van rookgasbehandeling. Voor industriële afvalstoffen zal vooreerst het juridische instrumentarium verder dienen te worden uitgebouwd en de controle versterkt.

Momenteel wordt een ontwerp van decreet door de OVAM voorbereid dat een regeling inhoudt voor de verwijdering van de giftige en gevaarlijke afvalstoffen. Tot daar het afvalstoffenbeleid.

Voor het leefmilieubeleid vraagt de Minister de aandacht voor drie domeinen, zijnde het volledig uitvoeren van het milieuvergunningendecreet ; de geluidswetgeving waarvoor een moderne basiswetgeving nodig zal zijn wil men de geluidshinder efficiënt kunnen bestrijden ; de luchtverontreiniging waar het beleidsprogramma inzake de zure regen zal concreetiseerd worden.

Het laatste deel van de inleiding van de Minister handelt over het waterbeleid waar de klemtoon ligt op het voorkomen van waterverontreiniging aan de bron.

Met als voornaamste doelstellingen :
— de bescherming van het oppervlaktewater ;

- de bescherming van het grondwater ;
- het veiligstellen van de watervoorziening.

Tijdens de bespreking wordt door verschillende leden uitvoerig ingegaan op al deze punten met speciale aandacht voor :

- een aantal plaatselijke problemen die worden opgesomd in het verslag ;
- de aan gang zijnde onderzoeken naar het opsporen van de zogenaamde vermoedelijk giftige sites. Waarvan de Minister bevestigt dat een aantal onderzoeken reeds zijn afgerond ;
- het gevoerde beleid inzake de mestoverschotten en het inzamelen van oude geneesmiddelen ;
- de bezorgdheid van de commissieleden naar problemen in verband met : luchtverontreiniging, geluidshinder en de zure regen.

Tot slot worden de problemen van het waterbeleid onder de loep genomen met het accent op de watervoorziening van Vlaanderen en de stand van zaken in verband met de collector van het Albertkanaal. Tot hier het verslag van de Commissie voor Leefmilieu.

Mijnheer de Minister, ik wens nog een vraag buiten het verslag te stellen. Kan u ons enig nieuws geven omtrent de Waalse taks van 3 frank per kubieke meter die bij decreet werd vastgesteld voor elke vorm van levering van drinkwater aan Vlaanderen ? Hoeven staan de onderhandelingen daarover ? Zijn er wel onderhandelingen ? (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer L. Vanvelthoven (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, de prioritaire doelstellingen van het leefmilieubeleid blijft het voorkomen van milieuhinder en milieuschade om de kwaliteit van het leefmilieu te vrijwaren en te verbeteren. Dat was de forse zin waarmee de Vlaamse Executieve haar doelstellingen inzake leefmilieu kenbaar maakte bij de aanvang van deze legislatuur.

Vandaag bespreekt de Vlaamse Raad voor de vijfde maal een ontwerp van decreet, houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, waarvan het hoofdstuk leefmilieu wordt geïnspireerd door één en dezelfde leefmilieu-minister.

De grote vragen na vijf jaar, zijn uiteraard de volgende. Was er gedurende de voorbije jaren of vandaag nieuws onder de zon ? Waren of zijn er nieuwe objectieven ? Was of is er een nieuwe aanpak ? Is onze samenleving vandaag, beter dan vijf jaar geleden, gewapend tegen aanvallen op ons leefmilieu ? Mijnheer de Minister, ik wens op deze vragen een antwoord te zoeken aan de hand van drie principes. Hoe is de situatie thans in verband met een voorkomingsbeleid, een aansprakelijkheidsbeleid voor de vervuiler en een beleid van inspraak ?

Mijnheer de Minister, geachte collega's, men ervaart dat in Vlaanderen ontzaglijk snel gigantische projecten aan realisatie toe zijn. De TGV-trein is hiervan een voorbeeld. Deze zeer zware vervoerinfrastructuur dreigt in het dichtbevolkte Vlaanderen en België een verwoestend spoor dwars door groene zones, woonwijken, verkeersinfrastructuur en industriële zones te trekken. Gewestplannen worden momenteel enkel uit de kartons gehaald om er het tracé op uit te tekenen. Alternatieven krijgen nauwelijks de tijd om het licht te zien.

Mijnheer de Minister, het ware wenselijk geweest mocht de Vlaamse Executieve samen met de Vlaamse Raad de voorbije vijf jaar echt werk hebben gemaakt van een decreet tot regeling van, bij voorbeeld, de milieu-effectrapportering. Reeds meer dan een decennium immers wordt de milieu-effectrapportering aangeprezen als hét instrument voor een preventief milieubeleid. Wij spreken de hoop uit dat de overheid, verantwoordelijk voor het leefmilieu, op de meest grondige en wetenschappelijke wijze zal onderzoeken welke vernietigende aanslag een eventuele aanleg van de TGV-infrastructuur zal hebben op Vlaanderens leefmilieu. Met andere woorden, laten wij hopen dat onze leefmilieuverantwoordelijken een wetenschappelijke en objectieve

Vanvelthoven

MER zullen tot stand brengen als middel om het TGV-project in Vlaanderen onmogelijk te maken of in elk geval om een dergelijk project, dat een zware maatschappelijke discussie dreigt uit te lokken, ofwel wetenschappelijk te verantwoorden, ofwel op wetenschappelijke gronden niet te laten uitvoeren.

Mijnheer de Minister, sta mij toe ook te hopen dat de Vlaamse Executieve deze aangelegenheid zal aangrijpen om de volgende maanden positief mee te werken aan de totstandkoming van het MER-decreet. Ik koester dezelfde hoop in verband met de veiligheidsrapportering, eveneens in het kader van een preventief milieubeleid, met name de uitvoering van de CV-richtlijn van de Europese Gemeenschap van 24 juli 1982 waarvoor het Vlaamse Gewest reeds geruime tijd in gebreke is gebleven. Nochtans is de ramp in Tsjernobil het zoveelste bewijs van de nood aan een dergelijke veiligheidsrapportering.

In dit kader kan ik ook verwijzen naar een tweede concreet geval inzake voorkomingsbeleid. Ik denk aan de milieueffingen. U kent mijn overtuiging ter zake. De vervuiler zal geenszins betalen in verhouding met de veroorzaakte vervuiling en de beperkte heffingen zullen alleszins nooit van aard zijn om een milieuvriendelijke verwerking van afvalstoffen te stimuleren. Ik ga op deze problematiek niet verder in. Collega Sleecx zal erop namens de SP-fractie op ingaan.

De Vlaamse Regering heeft als andere intentie te onderzoeken of een aansprakelijkheidsstelsel voor potentiële vervuilers kan worden overwogen.

Ik weet niet in hoeverre deze intentie aan realisatie toe is, maar ik zou graag even de noodzaak ervan willen beklemtonen aan de hand van een ander concreet dossier.

Op 6 mei 1983 interpelleerde ik u, mijnheer de Minister, evenals uw collega De Wulf, over wat ik toen noemde „het tergend trage optreden van de overheid in verband met de zware metaalverontreiniging van Noord-Limburg door de zinkfabrieken van Over-

pelt, Balen en Lommel”.

Thans, meer dan drie jaar na hun oprichting, hebben een aantal werkgroepen, opgericht door het Limburgse Provinciebestuur, hun besluiten kenbaar gemaakt.

De werkgroep Vegetatie en Bodem concludeert dat de zwaar vervuilde bodems moeten worden afgegraven en vervangen door niet-verontreinigde teelaarde over gans Noord-Limburg, omdat het consumeren van groenten uit eigen tuin ertoe kan leiden dat de norm van de Wereldgezondheidsorganisatie voor de toegestane wekelijkse cadmium-opname overschreden kan worden.

De werkgroep Gezondheidszorg kondigde aan dat vijf BTK-verpleegkundigen een bevolkingsonderzoek moeten doen bij 300 personen, wonende in de sterk gepolueerde zones Overpelt en Balen.

De werkgroep Lucht komt tot de bevinding dat de zinkniveaus in zwevende stoffen toenemen in Lommel en dat in Overpelt een verhoging van cadmium werd vastgesteld.

De werkgroep Water concludeert dat het oppervlaktewater en het ondiepe grondwater sterk verontreinigd is.

Mijnheer de Minister, dit zijn verbijssterende conclusies en dit om meerdere redenen. Jarenlang, meer dan drie jaar, werd gestudeerd om tot conclusies te komen die eigenlijk vanaf het eerste ogenblik gekend waren.

Verbij sterend zijn de conclusies eveneens, omdat daaruit blijkt dat de vervuiling nog steeds verder gaat en in hevige mate om zich heen grijpt.

Mijnheer de Minister, de vraag ligt voor de hand. Wat nu? Worden de tuinen inderdaad afgegraven? Wordt de verontreinigde watervoorziening opgevangen door een uitbreiding van de waterleiding tot elke woning in Noord-Limburg? Is de gezondheid van de inwoners dan niet méér waard dan het inzetten van vijf BTK-ers?

Ten slotte, welke saneringsbijdrage zal thans eindelijk aan de betrokken bedrijven worden gevraagd? Krijgen zij een vrijbrief waarmee de betrok-

ken streek verder en verder onleefbaar zal worden? Het gaat inderdaad om een streek die niet meer de minste vervuiling kan verdragen en die dagelijks, hoe langer hoe meer, wordt vervuild.

Mijnheer de Minister, een derde principe van uw beleid is inspraak van de burger, inspraak van de bevolking.

De vraag is in feite of de overheid in haar verklaringen nog cynischer kan tewerkgaan. Kijken wij even naar Tessenderlo, naar Phillips Petroleum. Laten wij even nagaan op welke wijze, sedert 1981, naar de plaatselijke bevolking werd geluisterd en hoe de plaatselijke bevolking sedert 1981 inspraak werd verleend.

Zopas is eens te meer gebleken dat Tessenderlo tijdens de voorbije weken voor de zoveelste maal werd geteisterd door stankgolven van Phillips Petroleum.

Sinds 1981 is dit bedrijf onafgebroken oorzaak van onaanvaardbare stankgolven. Terwijl vorige week de hele buurt klacht indiende bij de politie, zou de officiële meetapparatuur, de objectieve waarnemer, niets hebben geregistreerd. Nochtans, volgens de vergunning aan het bedrijf afgeleverd, is het Phillips Petroleum verboden burenhinder te veroorzaken. Dit gebeurt nochtans, bijna dag in dag uit, reeds vijf jaar lang.

Mijnheer de Minister, ik heb slechts één vraag. Het is de vraag die BELT stelt: wat moet er gebeuren voor de verantwoordelijk ken ontwaken? Wat moet er gebeuren om de leefmilieuverantwoordelijk ken van het Vlaamse land aan te sporen om ten minste de exploitatievoorwaarden correct te doen naleven?

Inspraak van de burger. Mag ik wijzen op een ander concreet geval? In Vlaanderen zullen binnen onafzienbare tijd — eigenlijk zeer binnenkort — een aantal containerparken functioneren. In de voorbije weken heb ik mij geïnformeerd naar de wijze waarop Belgische en vooral Vlaamse, recyclagebedrijven werden betrokken bij het ontwerpen en realiseren van deze parken. Het antwoord was eenvoudig: van inspraak en betrokkenheid —

Vanvelthoven

nooit gehoord ; geen sprake van. Nochtans is dringend overleg en samenwerking vereist, niet enkel om de afvalbergen te verkleinen maar vooral omdat recuperatie van vitale grondstoffen leidt tot valorisering van deze grondstoffen en tot enorme energiebesparing.

Enkele cijfers : de energiebesparing bij het produceren van aluminium uit aluminiumafval is 96 procent in vergelijking met dezelfde productie uit erts. Hetzelfde geldt voor koper, waar de energiebesparing 87 procent is. Bovendien daalt de lucht- en waterbezoedeling met 96 procent en ligt het waterverbruik 40 procent lager dan bij de productie uit ertsen.

In de papiersector is er ook een opmerkelijke energiebesparing van 75 procent bij gebruik van gerecycleerd papier en karton.

Nog enkele cijfers : 50 procent van het in de wereld geproduceerde staal is afkomstig van schroot. In België wordt momenteel anderhalf milj. oen ton gerecupereerd per jaar. Meer dan twintig ondernemingen tellen tussen 2.000 en 2.500 werknemers. Soortgelijke cijfers zou ik kunnen citeren in verband met de sector non-ferro metalen. Ook hier zijn 120 à 130 ondernemingen werkzaam die ongeveer 1.000 arbeiders vertegenwoordigen.

Andere cijfers gelden voor oud papier, hoewel in België het gebruik van oud papier en de productie van grafisch papier slechts 5 procent bedraagt, terwijl het circa 80 procent is voor de productie van hout en zelfs 100 procent voor de binnenlaag van golfkarton. België heeft — het is verbijsterend — het laagste verbruiksperscentage, namelijk 20 procent van de Europese Gemeenschap, waar het gemiddelde 40 procent is. De Belgische recuperatiebedrijven moeten 60 à 70 procent van hun productie uitvoeren, jaarlijks ongeveer 400.000 ton. Ik spreek niet over de recuperatie van textielafval, rubber en glas.

Mijnheer de Minister, uit mijn contacten met de recuperatie-industrie blijkt dat er in België een totaal gemis is aan wetenschappelijk onderzoek,

aan overleg tussen overheid, industrie en recuperatiebedrijven. Nochtans zou, zoals ik heb beklemtoond, de samenleving erg veel baat hebben bij dergelijke contacten.

Hoeft daarenboven te worden gezegd dat wetenschappelijk onderzoek op al deze terreinen heel nuttig zou kunnen zijn ? Recyclage kan immers worden vergemakkelijkt wanneer bepaalde produktienormen worden ingebouwd. Recyclagcafval kan via wetenschappelijk onderzoek nieuwe bestemmingen vinden. Graag vernam ik welk beleid op dit stuk volgend jaar zal worden gevoerd en of bij voorbeeld geen inspraak nodig is nu Vlaanderen binnenkort zijn containerparken gaat oprichten.

Ik had graag over het waterbeleid gesproken, over Tessenderlo-Chemie en ik beklemtoon dat wat de lozingen betreft er nog tal van vergunningen dienen te worden afgeleverd. Ik merk ook op dat controle hierop dringend noodzakelijk is en dat de overheid, vooral de parketten, al te langzaam in actie schiet. Ik had ook willen spreken over de collector en naar de bedoelingen ter zake willen vragen. Ik stel echter vast dat mijn tijd nagenoeg verstreken is. Ik hoop dat mijn collega's Sleenckx en Lefebvre uitgebreider op deze onderwerpen zullen ingaan.

Ik besluit. Verantwoordelijkheid dragen inzake leefmilieu en volksgezondheid in Vlaanderen moet boeiend zijn. Het is ook niet gemakkelijk en wellicht ondankbaar op vele ogenblikken en voor veel kritiek vatbaar. Op het ogenblik dat de wereld verzuurt, radioactiviteit zijn ware gedaante toont, zeeën, rivieren en beken vervuilen, moet het leefmilieubeleid drastischer gaan optreden. De reglementeringen dienen te worden verscherpt. Dit is ondankbaar in een tijd waarin het bedrijfsleven eigenlijk meer armslag vraagt omwille van de economische crisis.

Ik verzeker de Minister dat de Vlaamse socialisten aan de kant zullen staan van hen die het nemen van verantwoordelijkheid niet schuwen omdat wij ervan overtuigd zijn dat een consequent milieubeleid veel pluspunten biedt, mogelijk iets minder materiële welvaart, alleszins meer milieukwali-

teit. Pluspunten ook in verband met het noodgedwongen opnieuw overdenken van onze milieutechnologie ; pluspunten omdat een nieuwe milieugoederenindustrie met meer oog voor industriële vernieuwing en voor nieuwe vormen van tewerkstelling het licht zou kunnen zien.

Wij betreuren dat in dit land geen slagvaardig milieubeleid wordt vereist. Daarom hopen wij dat zeer binnenkort een efficiënte milieu-effectrapportering het licht zal zien en dat binnenkort de producenten die een ernstige zuiveringsinspanning doen, beloond zullen worden. Vandaar ons pleidooi voor ernstige heffingen en voor steun, zelfs financiële, aan degenen die de ontwikkeling van nieuwe milieutechnologieën helpen bevorderen. Wij rekenen op inspanningen ten voordele van producenten en consumenten en hopen dat geluisterd zal worden naar de bevolking. Mijn conclusie ligt voor de hand. Wij hebben het gevoel dat de politieke wil ontbreekt om bepaald belangrijk decretaal werk uit te voeren. Wij hebben het gevoel dat de zware industrie niet of alleszins niet voldoende, verantwoordelijk wordt gesteld voor de vervuiling van het milieu. Denk aan Tessenderlo, denk aan Noord-Limburg. Wij hebben het gevoel dat de inspraak van en het luisteren naar de bevolking of miliegroepen in Vlaanderen als een last wordt ervaren. Denk aan Tessenderlo, denk aan BELT, denk aan Greenpeace.

Mijnheer de Minister, ik hoop dat u vlug een uitstekende ervaring zult hebben wanneer u eindelijk met de recyclagesector in dit land in contact zullen treden en dat wij volgend jaar al een nieuwe aanpak inzake leefmilieubeleid zullen kennen. **(Applaus bij de SP en bij de W)**

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, ik moge er uw aandacht op vestigen dat de sprekerslijst, conform artikel 63,

Voorzitter

punt 2, van ons Reglement en zoals overigens reeds aangekondigd op het rondgedeelde schema van het begrotingsdebat, op het einde van deze vergadering ambtshalve zal worden afgesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

— 7 (1985-1986) — Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1986

— 6 (1985-1986) — Nr. 1 (Algemene toelichting + Errata)

— 8 (1985-1986) — Nrs. 1 (+ Addendum en Bijlagen + Errata) tot 10

Algemene bespreking (Voortzetting)

LEEFMILIEU

Toegevoegde interpellatie van de heer J. Sleenckx tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu, over de problemen rond het stort Bockx te Beerse

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat.

De heer Bosmans heeft het woord.

De heer J. Bosmans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, alvorens over te gaan tot mijn betoog, wens ik de verslaggever te danken voor zijn degelijk en duidelijk verslag.

Mijnheer de Minister, uit analyse van uw beleidsnota blijkt dat wij er beiden een zelfde mening op na houden met betrekking tot het vermijden en het voorkomen van milieuhinder en milieuschade.

Ik kan hierover alleen maar verheugd zijn, temeer daar een gerichte aanpak zich meer en meer opdringt.

Dat dit voor velen een aanpassing en veel discipline zal vergen is evident.

Een daadwerkelijke aanpak is even-

wel noodzakelijk, opdat naar de toekomst toe onze Vlaamse Gemeenschap in deze richting zou worden sensibiliseerd.

Los van het voorgaande, zou ik graag toch enkele punten aanduiden die volgens mijn bescheiden mening, onze aandacht moeten krijgen. Betreffende het waterbeleid stel ik vast dat wij in ons Gewest nergens staan op het vlak van stralingsgevaar ; het blijft een nationale materie. Toch is de ernst van de zaak soms dermate groot dat waakzaamheid onder de vorm van controle zeker aangewezen is.

Blijven we even bij de oppervlaktewaters — dan zou ik willen pleiten voor een grotere efficiëntie bij het controleren van de waterkwaliteit. In januari stelde ik in dit verband een dringende vraag over de vissterfte in de Dijle, maar tot op heden kreeg ik helemaal geen detailgegevens betreffende het onderzoek. Ik heb het nodige begrip voor het werk van de Administratie, doch stel vast, dat dit geen uniek geval is, want tot dusver kreeg ik op 6 vragen geen antwoord.

Sta mij toe over te stappen naar onze waterzuiveringsstations. Blijkbaar kan het functioneren van sommige eenheden nog steeds vragen oproepen. Graag zou ik van de Minister vernemen of op korte termijn ter zake een optimaal rendement gegarandeerd kan worden.

Mag ik tevens uw aandacht vragen voor een onrechtvaardigheid in de tarieven voor het lozen van afvalwater. Lozen in riool of collector kost geld ; lozen in een bak of rivier niet. Uiteindelijk kan dit niet.

Mijnheer de Minister, graag wens ik ook uw aandacht te vestigen op de luchtvervuiling.

In de Commissie lichtte u reeds toe welke probleemgebieden uw aandacht gaande houden. Wanneer u echter spreekt over de emissiegrenswaarden op basis van het ontwerp van EG-richtlijn, zie ik in het verslag nergens staan dat we een onderzoek naar verhandelbare emissierechten zouden houden. Toch dacht ik dat dit punt opgenomen was in het regeerakkoord.

Meer duidelijkheid hierover zou wel-

kom zijn.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, graag maak ik van de gelegenheid gebruik ervoor te pleiten het afvalstoffenbeleid meer preventief aan te pakken.

Daardoor zouden essentiële nieuwe aangelegenheden in het Vlaamse Gewest kunnen worden vermeden.

Mijnheer de Minister, graag had ik ook aangedrongen om de uitvoeringsbesluiten met betrekking tot het milieuvergunningensdecreet spoedig voor te leggen aan de Executieve.

Onze fractie heeft het milieuvergunningensdecreet goedgekeurd in de hoop dat hiervan snel werk zou worden gemaakt opdat dit zeer degelijk en fundamenteel decreet zijn volledige draagkracht zou krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, tot slot van mijn betoog zou ik namens mijn fractie willen stellen dat wij ons zorgen maken over het afvalstoffenplan. Niet dat wij niet positief staan tegenover een definitief plan 1986-1990. Integendeel, eenieder van ons weet dat dit plan het richtsnoer moet zijn voor het milieubeleid in het algemeen en het afvalstoffenbeleid in het bijzonder ; wij stellen echter vragen over de timing van de uitvoering.

Ook in de Commissie bleef u ter zake zeer vaag. Daarom dringt onze fractie erop aan dat dit plan binnenkort aan de Vlaamse Executieve ter goedkeuring zou worden voorgelegd.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, als besluit wil ik stellen dat onze fractie waakzaam zal zijn met betrekking tot de uitvoering van de verschillende decreten ! U mag er echter van verzekerd zijn, dat de PVV-fractie deze begroting goedkeurt.

De Voorzitter : De heer Capoen heeft het woord:

De heer M. Capoen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, bij de installatie van de Vlaamse Regering heeft Voorzitter Geens tijdens een debat gezegd dat de samenstelling van

Capoen

de Vlaamse Regering op een identieke wijze als deze van de nationale Regering een goede zaak was, onder meer omdat op deze manier een betere samenwerking mogelijk zou worden.

Wij moeten vaststellen dat de vorige Executieve weliswaar geen spiegelbeeld was van de centrale Regering, maar toch dezelfde bestanddelen in de Executieve waren terug te vinden.

Men kon verwachten dat er een goede samenwerking zou zijn geweest. Tot onze spijt hebben wij echter moeten vaststellen dat deze samenwerking verre van vruchtbaar was onder meer op het stuk van de middelen, met name de belofte om de verhouding van de *ristorno's* op te trekken tot een peil gelijk aan de dotaties einde 1985, dit wil zeggen tot een verhouding van 50-50. Dit is niet gebeurd. Erger is dat het nieuwste spaarplan van de Regering, het Pinksterplan, zelfs in een afbouw van dit dotaties voorziet. Het staat vast dat deze vermindering van de middelen niet alleen een nadelige weerslag zal hebben op de begroting voor het leefmilieu maar ook op de andere begrotingen.

Reeds in de toelichting bij de begroting voor 1985 heeft de Minister van Leefmilieu herhaalde malen opgemerkt dat de noodgedwongen budgettaire beperkingen en hun nadelige invloed op het beleid inzake het leefmilieu te betreuren waren. Als dit reeds het geval was voor de begroting van 1985 dan zal het voor de komende begrotingen nog erger worden.

In dit verband, mijnheer de Minister, hadden wij graag geweten welke de weerslag zal zijn van deze budgettaire beperkingen onder meer op het algemeen waterzuiveringsprogramma, het AWP, in Vlaanderen dat u in uw toelichting bij deze begroting omschrijft als een dynamisch beleidsinstrument dat verder moet worden ontwikkeld met het oog op een efficiënt investeringsbeleid en een brongerichte aanpak van de industriële vervuiling.

Zal deze nieuwe aanslag op het budget van de Vlaamse Executieve nog

ruimte laten voor een volwaardig waterbeleid? Immers, mijnheer de Minister, is het niet zo dat het AWP volgens uw zeggen nog ongeveer 30 miljard frank nodig heeft om vroegere investeringen in de waterzuivering te optimaliseren en dus de bestaande infrastructuur meer rendabel te kunnen laten werken?

Mijnheer de Minister, als het inderdaad zo is dat u 30 miljard frank nodig hebt om die vroegere 60 miljard frank te laten renderen, dan vragen wij hoe de vooruitzichten zijn op dat vlak in het licht van de budgettaire beperkingen die ongetwijfeld zullen volgen onder meer ingevolge het Sint-Anna-plan.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, samen met ons hebt u reeds verschillende malen vastgesteld dat na zoveel jaren investeringen in de waterzuivering — méér dan 60 miljard frank — het resultaat bedroevend en beschamend is. Eigenlijk moeten wij vaststellen dat de kwaliteit van de oppervlaktewatervoren met het jaar verslecht.

In dit verband hebben wij bepaalde opmerkingen. Inderdaad, wij vrezen dat een vertraagde uitvoering van het algemeen waterzuiveringsprogramma de derde doelstelling van het waterbeleid zoals u het hebt opgevat, met name het veilig stellen van de watervoorziening in Vlaanderen, ernstig in het gedrang zou kunnen brengen. In elk geval zeggen wij van onze kant kordaat dat wij niet kunnen aanvaarden dat het waterzuiveringsprogramma zou worden vertraagd en dat de watervoorziening in het gedrang zou komen. Voor ons is en blijft het een prioriteit dat Vlaanderen autonoom in zijn waterbevoorrading moet kunnen voorzien en niet verder afhankelijk blijft en overgeleverd wordt aan de chantage van onze Waalse burenen.

Een ander nadelig gevolg van het spaarplan is dat de DAC-projecten voor leefmilieu ernstig worden bedreigd. U ging heel prat op deze projecten want u hebt gezegd dat in de gemeenten ongeveer 2000 mensen in die leefmilieuprojecten konden werken. Nu zijn het vooral de betergeschoolden in deze projecten die het eerst bedreigd worden. Het zijn pre-

cies die betergeschoolden die men nodig heeft om deze projecten een goed verloop te laten kennen om een positieve inbreng te kunnen doen in het leefmilieubeleid.

Deze twee vaststellingen nopen ons te zeggen dat er voor een betere samenwerking weinig plaats is overgelaten. Deze samenwerking zal meer verglijden naar een slaafse volgzzaamheid en een grotere onderdanigheid van deze Executieve ten opzichte van de centrale Regering enkel en alleen al om budgettaire redenen en vooral omdat de beloften gedaan in 1980 bij de totstandkoming van de gewestvorming niet werden nageleefd.

Inzake waterzuivering is er nog het probleem van de twee waterzuiveringsmaatschappijen. Het bestaan van deze twee maatschappijen heeft onder meer tot gevolg — dat spreekt voor zich — dat er weinig of geen coördinatie bestaat qua werking, met alle gevolgen vandien. Een belangrijker probleem is dat deze twee maatschappijen een eigen leven gaan leiden, een eigen boekhouding hebben en onder meer ook verschillende tarieven gaan opleggen aan de industrie. Nu is het zo dat het vaststellen van de tarieven, die nogal grondig van mekaar verschillen, aanleiding kan geven tot concurrentievervalsing en zelfs bepaalde consequenties kan hebben in verband met de verdere industrialisering van bepaalde streken. Die verstoring is nu reeds van die aard dat een belangrijke groep van ondernemers, met name et Vlaams Economisch Verbond, al bezwaren heeft geuit tegen het bestaan van deze twee verschillende tarieven en dus aandringt op een harmonisering op dat vlak. Mijnheer de Minister, graag hadden wij van u vernomen welke uw vooruitzichten zijn. Wij zien in uw beleidsverklaring dat men zal overgaan tot een fusie. Is er daar een termijn op gesteld? Zo ja, hadden wij graag vernomen welke? Graag vernamen wij ook of dit tot gevolg zou hebben dat er een eenvormige tariefstructuur zou worden opgemaakt voor gans het Vlaamse landsgedeelte.

Het zwak punt in de waterzuiveringsproblematiek blijft uiteraard het afleveren van de lozingsvergunningen en vooral de controle daarop. Wij consta-

Capoen

teren dat heel wat vergunningen, eenmaal afgeleverd, aan geen enkele controle onderworpen zijn en men zowat alles lost wat men wenst kwijt te geraken zonder ervoor te moeten betalen of zonder de consequenties te overwegen in verband met het leefmilieu.

Een andere opmerking in verband met de bevoegdheidsverdeling is dat staatssecretaris Miet Smet heeft gezegd dat in verband met de lozing van bevulde waters het proces vanuit een ander oogpunt dient benaderd, in die zin dat men niet moet kijken naar wat wordt geloosd maar rekening moet houden met de waterlopen, de rivieren, waarin men loost. Dat is de logica zelf. De lozing kan inderdaad voldoen aan de opgelegde normen maar wanneer meerdere industrieën zich aan eenzelfde waterloop gaan vestigen en erin lozen dan kan het gebeuren dat door de optelsom en door de synergie van wat men loost de kwaliteit van het „ontvangende water” zodanig in het gedrang komt dat de opgelegde lozingsvoorwaarden geen enkel effect meer hebben.

In verband met de controles constateren wij dat zij onvoldoende zijn en dat er helemaal geen controle is op de naleving van vergunningen. Het gevolg hiervan is dat de sluiklozingen legio zijn. Iedereen kan vaststellen dat tijdens de week-ends, 's nachts en tijdens de vakantieperiodes, heelwat wordt geloosd, wat vissterfte, overdreven stankhinder en dergelijke meer tot gevolg heeft. Op dat vlak vragen wij meer inspanningen en een betere coördinatie ten einde het sluiklozen te beperken en aan banden te leggen.

De watervervuiling wordt niet alleen veroorzaakt door de industrie maar ook de particulier heeft daarin zijn aandeel onder meer door het onoordeelkundig gebruik van detergentia en verdelingsmiddelen. Ook de doehet-zelvers, die bij voorbeeld de olie van hun wagen verversen en in de riool laten wegvloeien, veroorzaken een enorme aanslag op de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Ook bij de landbouw is er een enorm probleem met de mestoverschotten die zomaar worden geloosd in grach-

ten en sloten. Wij stellen vast, en het verheugt ons, mijnheer de Minister, dat u bezig bent samen met uw diensten om een ontwerp van decreet tot stand te brengen zodat aan dit probleem iets kan worden gedaan. Wij hopen dat er vlug resultaten kunnen worden geboekt, maar wij vrezen dat ook hier de samenwerking met de centrale Regering niet voldoende zal verlopen. Immers, er zijn verschillende belangen in het spel, ecologische zowel als economische. Het is een probleem dat in de eerste plaats de landbouw betreft, maar ook meer in het algemeen bij voorbeeld aanleiding kan geven tot moeilijkheden in verband met investeringen of de uitbreiding van bestaande bedrijven.

In het algemeen zijn wij van oordeel dat watervervuiling — dat is ook zo voor alle andere elementen van het milieubeleid, bodem- en luchtvervuiling — in de eerste plaats moet worden voorkomen, zo nodig tegengewerkt en bestraft met behulp van een efficiënt controle-apparaat en uiteraard aangepaste sancties. In de tweede plaats — en dit is zeker een rode draad in het beleid — moet worden gedaan aan milieu-educatie teneinde te komen tot een samenleving waarin iedereen meer bewust is van zijn verantwoordelijkheden ten aanzien van het leefmilieu.

Het is ook onze mening dat de aftaking van het leefmilieu en de milieuschennis in het algemeen niet kunnen worden ongedaan gemaakt door bestraffing alleen, maar dat vooral moet worden gestreefd naar een grondige verandering van onze leefgewoonten en naar een verbetering van het milieubewustzijn. Daarom, mijnheer de Minister, zullen wij u zeker steunen wanneer u meer middelen zult vrijmaken om een actie op gang te brengen waardoor echt aan milieu-opvoeding kan worden gedaan. Dit is de opdracht en de uitdaging waarvoor een milieubewuste opvoeding is geplaatst.

Ten slotte, mijnheer de Minister, om nogmals terug te komen op de verhouding tussen de centrale Regering en de Vlaamse Executieve, vragen wij wat er zal gebeuren met enkele grote plannen die de centrale Regering aan

het opzetten is. Wij vragen ook of men vanwege de Vlaamse Executieve een milieu-effectrapportering mag verwachten voor bijvoorbeeld Doel V, of het veel besproken snelspoor, de TGV, voor de vele autowegen die de Minister van Openbare Werken nog in zijn kartons heeft zitten.

Zal de betere samenwerking die beloofd is tussen de Vlaamse Regering en de centrale Regering eindelijk resultaten opleveren in verband met de besprekingen rond de waterverdragen? Zal deze betere samenwerking ook vruchten afwerpen in verband met de besprekingen die aan de gang zijn over de grensoverschrijdende watervervuiling in Vlaanderen en Wallonië. Wij stellen immers sedert jaren vast dat op dat stuk alle normen en reglementeringen over het hoofd worden gezien en dat het Maaswater en het Albertkanaal steeds meer worden vervuild. Men laat het oogluikend toe omdat de centrale Regering niet durft optreden tegen bepaalde vervuilers. De Vlaamse Executieve heeft zich tot nu toe hierbij moeten neerleggen.

Mijnheer de Minister, wij hebben gepoogd met onze uiteenzetting één deel van uw beleid te bekijken, namelijk de watervervuiling, en wij hebben daaraan willen koppelen het feit dat de bevoegdheid van de Vlaamse Executieve voor een stuk is beknodt omdat de centrale Regering minder middelen zal ter beschikking stellen. Wij betreuren dat en wij hopen dat u ons krachtig kunt tegenspreken. Wij hebben tijdens het debat over de middenbegroting, dat daarnet heeft plaatsgehad, moeten vaststellen dat de toekomst er op dat stuk weinig rooskleurig uitziet.

Wij vrezen dan ook dat uw goede intenties in verband met een samenhangend milieubeleid gedeeltelijk niet zullen kunnen worden verwezenlijkt wegens de budgettaire beperkingen opgelegd door de centrale Regering en wegens de uitholling van de bevoegdheden van de Vlaamse Regering door die zelfde centrale Regering. **(Applaus bij de W, SP en Agalev)**

De Voorzitter : De heer Gryp heeft het woord.

De heer E. Gryp (op de tribune) : Mijn-

Gryp

heer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, graag maak ik van de gelegenheid gebruik om enkele bedenkingen te uiten bij het algemeen milieubeleid dat u voert enerzijds, en enkele concrete vragen te stellen in verband met uw begroting anderzijds. In verband met het afvalstoffenbeleid, kan ik niet nalaten uw aandacht te vestigen op de reële gevaren verbonden aan het verbranden van huishoudelijk afval. Talrijke en zeer recente wetenschappelijke studies tonen aan dat vooral de aanwezigheid van plastic verpakkingsmateriaal, zoals PVC, bij verbranding aanleiding kan geven tot de vorming van uiterst giftige gepolychloreerde dioxinen en dibenzofuranen. Hoe aanlokkelijk het gebruik van verbrandingsovens ook moge zijn, vooral met het oog op energetische en thermische recuperatie, toch blijkt dat het verstandig zou zijn, het beleid in deze materie niet verder deze richting uit te sturen.

Wat het leefmilieu betreft, moet ik even uw aandacht vragen voor een probleem dat zijn oorsprong vindt in de Staatshervorming van 1980 enerzijds, en het Belgische lidmaatschap van de Europese Gemeenschap anderzijds. Ten gevolge van de milieuramp van Seveso, nu reeds tien jaar geleden, werd de Europese Richtlijn 82/501 van 24 juni 1982 uitgevaardigd.

Collega Vanvelthoven heeft dit probleem zoëven eveneens aangehaald.

Deze Richtlijn is gekenmerkt door twee belangrijke doelstellingen. De voornaamste optie is vervat in de artikels 3 en 4, en heeft de preventie van zware ongevallen op het oog, door de fabrikanten te verplichten alles in het werk te stellen om zware ongevallen te voorkomen en om de gevolgen ervan voor mens en milieu te beperken, en om bovendien in staat te zijn het nemen van de nodige veiligheidsmaatregelen op ieder ogenblik te kunnen aantonen. Het tweede luik van de Richtlijn handelt over de meldingsplicht voor gevaarlijke industriële activiteiten, zodat eventueel rampenplannen kunnen voorzien worden. Het Belgisch ontwerp van wet dat deze richtlijn in onze wetgeving moet

vertalen en dat waarschijnlijk volgende week in de Senaat zal worden besproken en eventueel goedgekeurd, beperkt zich tot dit tweede gedeelte van deze nochtans hoogst belangrijke Richtlijn, onder andere omdat de toepassing van dit luik van de Richtlijn, met name de preventie van zware ongevallen, tot de bevoegdheid van de Gewesten behoort. De Staatssecretaris voor Leefmilieu heeft, in de Senaatscommissie, in dit verband uiteindelijk verwezen naar het milieuvergunningsdecreet van 18 juni 1985. Zoals in de Europese Richtlijn, wordt in het Belgisch ontwerp van wet, in het artikel 2, met de bijhorende bijlagen I, II en III, de aard van de industriële activiteiten die aan deze regeling onderworpen zijn, nauwkeurig omschreven en opgesomd. Vermits het milieuvergunningsdecreet een kaderdecreet is, zal het uitvoeringsbesluit van dit jaar moeten voorzien in de toepassing van het preventieve luik van de Seveso-Richtlijn.

Mijn zeer concrete vragen in dit verband, mijnheer de Minister, luiden als volgt.

Zal het uitvoeringsbesluit van het milieuvergunningsdecreet van 28 juni 1985, op basis van het principe van de milieueffect-rapportering en de veiligheidsrapportering, op voldoende wijze preventie maatregelen ter voorkoming van zware ongevallen bevatten, zodat aan de artikels 3 en 4 van de Europese Richtlijn 82/501 van 24 juli 1982 voldaan wordt? Zullen de lijsten van inrichtingen welke aan deze verplichting onderworpen zijn overeenstemmen met deze bedoeld in artikel 2 en bijlage III van het Belgisch ontwerp van wet nummer 257? Zal dit uitvoeringsbesluit op voldoende wijze de controle, binnen het bedrijf zelf, op de naleving van de preventie maatregelen toelaten? Zullen de toegepaste sancties in geval van overtreding voldoende efficiënt zijn om de veiligheid van de bevolking en de bescherming van het leefmilieu te waarborgen?

Wat nu het waterbeleid betreft en meer specifiek de begroting van de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij, wens ik u eveneens enkele vragen te stellen, mijnheer de Minister.

Bij de uitgaven zie ik bij artikel

II. 11.00, dat u een quasi verdubbeling van de bezoldigingen heeft voorgesteld, terwijl uiteindelijk de aangepaste som een gevoelige verlaging ten opzichte van de uitvoering voor 1985 daarstelt.

Was het uw bedoeling het personeelsbestand quantitatief of kwalitatief te versterken, en welk effect zal deze uiteindelijke verlaging hebben op de werking van de VZW?

Nog bij de uitgaven heb ik enkele bedenkingen wat artikel 73.21.00 betreft. Vorig jaar heeft u 3,5 miljard frank gevraagd, dit jaar slechts twee, terwijl uiteindelijk een ongewijzigde som van 1,8 miljard frank wordt toegerekend. Nochtans heeft u bij de voorstelling van het algemeen waterzuiveringsprogramma gezegd — collega Capoen heeft het ook reeds aangehaald —, dat er gedurende de volgende tien jaar voor 50 miljard frank investeringen zouden komen. Aan het huidige tempo van nog geen 2 miljard frank per jaar komt daar dus niets van terecht. Wat is de reden hiervoor?

Bovendien vind ik nergens een spoor van fondsvorming, te financieren door de vervuilende bedrijven, ter financiering van de vervanging van verouderde en aldus uit gebruik te nemen installaties, wat zich in een nabije toekomst onvermijdelijk zal voordoen.

Wat nu de inkomsten betreft, stel ik in de eerste plaats vast dat de bijdragen van de privé-sector vorig jaar, alhoewel geraamd op ongeveer 283 miljoen frank, slechts voor ongeveer 90 miljoen frank gerealiseerd werden, en dat thans dit artikel slechts een som van 138 miljoen frank voorziet. Hierbij rijzen volgende vragen: waarom werd in 1985 slechts zo weinig gerealiseerd? Waarom wordt nu zoveel minder begroot? Op basis van welke bijdrageformulering gebeurde in 1985 en gebeurt nu deze schatting, op basis van de eenvoudige formule waarbij het aantal werknemers vermenigvuldigd wordt met een omzettingcoëfficiënt of op basis van de wetenschappelijke formule steunend op reële vervuilingfactoren?

Verder stel ik vast dat opnieuw niets voorzien is bij artikel 86.11.00, wat neerkomt op een ontbreken van de

Gryp

nochtans voorziene kapitaalsdeelnamen door de zware industriële vervuilers. Waarom ?

Ten slotte nog dit, mijnheer de Minister. U zegt zelf, en terecht, dat het waterbeleid, zoals trouwens het ganse milieubeleid, dynamisch moet gevoerd worden. Welnu, mag ik u eraan herinneren, dat een toekomstgericht waterbeleid eigenlijk in drie progressieve fasen zou moeten verlopen. In de eerste fase, waar we nog maar een schuchter begin meemaken, komt het erop aan door riolering en zuivering de biologische verontreiniging tegen te gaan. In een tweede fase moet gekampt worden tegen eutrofiëring veroorzaakt door overbemesting met nitraten en fosfaten, teneinde onze dode rivieren weer tot leven te roepen. In de derde fase ten slotte dient een einde te worden gemaakt aan de vervuiling door persistentie, niet-afbreekbare stoffen zoals zware metalen. De 50 miljard frank waarover ik het zojuist had is enkel voldoende om de eerste fase te realiseren. U ziet, mijnheer de Minister, hoe ver we nog verwijderd zijn van een waarachtig milieubeleid.

U zult mij antwoorden dat het een kwestie van centen is. Maar dat is niet juist, het is een kwestie van leven of dood ! Wat wel een kwestie van centen is, is uw huidig beleid.

Maar wij Groenen kunnen daar geen vrede mee nemen. U doet enkel aan milieuhygiëne, dat wil zeggen, zo goed mogelijk de schade van ontoelaatbare industriële vervuiling beperken en trachten te herstellen.

Wat in uw beleid ontbreekt, mijnheer de Minister, is de politieke wil om de milieuproblemen bij de oorzaak aan te pakken. Niet door de kapitaalkrachtige vervuiler te laten vervuilen, mits betaling van heffingen of boetes, maar door hem gewoon te beletten nog langer te vervuilen. Door hem te verplichten in zijn produktieschema de interne recyclage van zijn afvalstoffen in te bouwen, en indien hij dit weigert, door hem zijn exploitatievergunning af te pakken.

Ik weet bij voorbaat, mijnheer de Mi-

nister, wat u mij op deze suggestie zult antwoorden, u zult schermen met economische argumenten en met de tewerkstelling. Welnu, ik verwerp dat, onder andere omdat milieuzorg ook arbeidsintensief is. En bovendien hebben wij prioritair behoefte aan rivieren waarvan we het water kunnen drinken, waarin we opnieuw kunnen zwemmen en vissen. Niet alle menselijke activiteiten moeten om nuttig te zijn voor de samenleving noodzakelijkerwijze uitdrukbaar zijn in termen van winst.

Ik wil dan ook deze uiteenzetting besluiten, mijnheer de Minister, met u te vragen even te willen nadenken over de boodschap van een mij zeer bevreemde en u overbekende internationale milieuvereniging, die luidt als volgt :

„Pas als de laatste boom geveld, de laatste rivier vergiftigd, de laatste vis gevangen is, zal de mens vaststellen dat geld niet eetbaar is.” (**Applaus bij Agalev en de W**)

De Voorzitter : Mevrouw Lefebber heeft het woord.

Mevrouw O. Lefebber (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, mevrouwen, mijne heren, herhaaldelijk hebben ikzelf, of de collega's van mijn fractie, hier op deze tribune gehandeld over de verzuring van ons milieu, de luchtverontreiniging en in het bijzonder over de „zure neerslag”.

Ik zou hier rustig een samenvatting kunnen maken van de vorige uiteenzettingen, gezien er intussentijd nog niet zo heel veel veranderd is.

De geschiedenis van de zure neerslag is niet van vandaag. Reeds zeer lang worden wij met dit „verontrustend fenomeen” geconfronteerd en de alom bekende gevolgen ervan manifesteren zich vanzelfsprekend ook in ons land.

Het is een bittere realiteit geworden, waarmee wij in de toekomst rekening moeten houden en vooral mee zullen moeten leven, in zover dit leven voor vele mensen, vooral dan de zwakkeren, nog kan.

Want, mijnheer de Minister, de feiten

liegen er niet om.

Het is u toch zeker gekend dat in ons land jaarlijks een bijzonder groot aantal mensen voortijdig overlijden aan de gevolgen van deze luchtverontreiniging. Duizenden mensen lopen erdoor chronische bronchitis op.

De bossen worden zwaar aangetast en dit gebeurt op twee manieren, namelijk rechtstreeks op hun bladeren en naalden en verder via de bodem en de wortels waardoor de groei erg wordt gehinderd, en waardoor de boom ziek wordt en afsterft. Ook andere gewassen en bloemen ondergaan dit lot.

Meren en vennen worden vergiftigd en gaan langzaam dood.

Historische, waardevolle monumenten worden niet gespaard. Zij worden zwart en naderhand beginnen zij af te brokkelen, wat op sommige plaatsen leidt tot een onherstelbaar historisch verlies.

In feite, mijnheer de Minister, is de schade, veroorzaakt door „zure neerslag” niet in cijfers uit te drukken, want hoe kan men de schade aan de gezondheid, het verdwijnen van boom- en plantensoorten, het degenereren van historische kunstwerken uitdrukken in geld ?

Hoe het komt weten we onderhand. Onze lucht is zeer zwaar verontreinigd met stoffen die verzurend werken, zoals zwaveldioxide, stikstofoxiden en ammoniak.

Deze stoffen vallen neer en zo krijgen we zure neerslag, een deel ervan komt droog op de aarde en een ander deel ondergaat chemische veranderingen in de atmosfeer.

De zwaveldioxide wordt omgevormd tot zwavelzuur, de stikstofoxiden worden salpeterzuur, deze zuren komen met de regen, sneeuw en hagel naar beneden met alle gevolgen vandie, die wij stilaan dramatisch kunnen noemen.

De precieze oorzaken ervan zijn drieërlei, met name de huisbrand, het autoverkeer en de industrie.

In Nederland werden metingen gedaan die erg verontrustend waren, maar ik wil mij beperken tot metingen dichterbij huis, namelijk voor Gent.

Lefeber

Deze metingen tonen aan dat op 280 km², per jaar 136.654 ton zwaveldioxide valt afkomstig van :

- het wegverkeer (0,5 procent) ;
- de industrie (95,3 procent) ;
- de huiselijke verwarming (4,2 procent).

In hetzelfde gebied valt jaarlijks 26.800 ton stikstofdioxiden, waarvan :

- 20 procent veroorzaakt door het wegverkeer ;
- 76,3 procent door de industrie en
- 3,7 procent door de huisbrand.

Wat de ammoniakverzuuring betreft, weten wij dat dit komt uit dierlijk mest, waarvoor de schuld in hoofdzaak ligt bij de bio-industrie.

Op dat punt kom ik straks uitvoeriger terug.

Mijnheer de Minister, sta mij toe stil te staan bij de luchtverontreiniging bij het wegverkeer.

Volgens de EG-richtlijn van 20 maart 1985 is de invoering van loodvrije benzine „reeds” op 1 oktober 1989 verplicht.

Deze datum is niet meer zo veraf. Elke lidstaat moet vanaf die datum loodvrije benzine op de markt brengen. Het is natuurlijk niet uitgesloten dat men met de invoering hiervan reeds vroeger kan starten. In België wordt reeds een schuchtere poging gedaan en zijn er een dertigtal stations in de steden en een twintigtal langs de autostrade die loodvrije benzine leveren.

De vraag is echter hoeveel auto's reeds zijn omgebouwd om loodvrije benzine te gebruiken, dit wil zeggen door inbouw van een 3-wegcatalysator in het uitlaatsysteem.

En toch is het bijzonder belangrijk dat dit allemaal zeer snel gebeurt, omwille van de voornaamste redenen die ik hier opsom, met name :

1. de zeer schadelijke effecten van de loodadditieven op de gezondheid en het milieu ;
2. het opent alleszins de weg om technieken aan te wenden ter vermindering

van de auto-uitlaatgassen — stikstofoxiden, koolmonoxide, koolwaterstoffen ;

3. het zou tevens een halt toeroepen aan de gevaarlijke transporten, zowel over land als over zee van tetraethyl- en tetrametyllood.

Deze twee produkten gelden als de giftigste loodverbindingen. Omwille hiervan is het echter niet voldoende loodvrije benzine beschikbaar te stellen, maar moet er dringend iets gedaan worden opdat geen lood meer aan benzine wordt toegevoegd. Vooral als men weet dat op wereldvlak de loodemissies door het verkeer op 230.000 ton per jaar wordt geschat en dat in België jaarlijks om en bij de 1.500 ton lood door het verkeer in het milieu wordt gebracht.

De bestaande wagens geschikt voor gelode normale benzine kunnen zonder problemen gebruik maken van ongelode normale benzine.

Dit is echter niet het geval voor auto's geschikt voor gelode superbenezine. Bij een verlaging van het lood, blijven de smerende eigenschappen behouden en is het oktaangehalte nog voldoende hoog voor het goed werken van de motoren. Een verlaging is dus wel degelijk verantwoord, temeer daar op sommige plaatsen van de grote agglomeratie de huidige toegelaten norm van het loodgehalte benadert, jaargemiddelde 2 microgram lood per kubieke meter lucht.

Onze fractie heeft, wat dit probleem betreft, dan ook bij het nationaal Parlement enkele wetsvoorstellen neergelegd in verband met het gebruik van loodvrije benzine.

Mijnheer de Minister, er moet zeer zeker een grote aandacht aan de dag worden gelegd wat betreft het storten van drijfmest op de landbouwgronden

De jaarlijkse geproduceerde hoeveelheid drijfmest in Vlaanderen, wordt geraamd op 20 miljoen ton. De helft is afkomstig van rundvee, 40 procent van varkens en 10 procent van leghennen.

Een belangrijk gedeelte ervan wordt

geloosd of op het land gebracht zonder de minste relatie met de gewone bemesting, maar louter om er zich werkelijk van te ontdoen. Dit kan geschat worden op 5 tot 10 procent van de totale produktie. Voor de meeste bedrijven blijft de opslagplaats van drijfmest te klein om het functioneel te kunnen aanwenden op een zowel voor de landbouwproduktie, als voor het milieu geschikt tijdstip.

In bepaalde gebieden in Vlaanderen is er een dusdanige veebezetting dat het mest niet langer op functionele wijze als meststof kan aangewend worden binnen de regio. Daarbij komt nog dat vanuit Nederland — Noord-Brabant en Nederlands Limburg — regelmatig mestoverschotten worden afgevoerd naar Belgisch Limburg en de Noorderkempen. Er mag aangenomen worden dat de mestoverschotten stelselmatig zullen toenemen.

Mijnheer de Minister, het lozen en storten van drijfmest is ecologisch niet te verantwoorden en stelt op langere termijn enorme problemen, zowel voor de landbouwactiviteiten als dusdanig, als voor het leefmilieu.

Door de overmaat van bepaalde stoffen, ontstaan teeltmoeilijkheden en bestaat er niet alleen een kans tot opbrengstdaling of kwaliteitsdaling, maar ontstaat er tevens een gevaar voor de gezondheid van mens en dier.

Tevens bestaat er een duidelijk verband tussen het bemestingsniveau en het nitraatgehalte in het drinkwater en het oppervlaktewater. Maar over dit probleem zal een andere collega van mijn fractie uitgebreid handelen.

Mijnheer de Minister, tot nu toe is het juridisch kader, waarbij het gebruik van dierlijk mest in relatie met het milieu, geregeld wordt, beschikbaar in diverse wetten en decreten. Doeltreffende maatregelen worden evenwel verhinderd door het ontbreken van een aantal uitvoeringsbesluiten.

In afwachting van een fundament en brede wetgeving inzake gebruik en verhandeling van meststoffen en mestoverschotten — ook landbouwkundig probleem moet gezien worden in een totaalverband waarin ook elementen als de bio-industrie, de veevoerders en

Lefeber

de kunstmeststoffen zijn opgenomen — werd door mijn fractie een wetsvoorstel en een voorstel van decreet ingediend.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, sta mij toe dat ik thans terugkom op het begin van mijn uiteenzetting, met name de „zure neerslag”.

De oorzaken ervan heb ik, zeer beperkt althans, willen toelichten.

Dat er de jongste jaren door de Vlaamse Gemeenschap talrijke onderzoeksprojecten werden gefinancierd, zoals u op mijn recente schriftelijke vraag hebt geantwoord, mijnheer de Minister, daarvan ben ik stellig overtuigd.

Maar men moet ook daadwerkelijk optreden. Er moeten maatregelen worden getroffen en er moet drastisch worden opgetreden.

Sta mij toe nog eens te herinneren aan het enorme vriesweer dat in januari 1985 aanleiding gaf tot de vorming van zogenaamde „smog”.

Dit was toch een tastbaar bewijs, dat de „luchtkwaliteit” in ons land gedaald is tot een bedenkelijk kritisch niveau.

Buiten dit, mijnheer de Minister, hebben wij nog de verzuring van de vennen in de Kempen en de eerste boom schade in de Ardennen.

Ik wil er tevens nog eens aan herinneren dat wij in ons land 615.000 hectaren bosbouw hebben, waar ongeveer 60.000 mensen zijn tewerkgesteld.

De schade die door de zure neerslag wordt aangebracht, is dus niet alleen een ecologisch, maar ook een economisch probleem. Zure regen vormt ook een bedreiging voor de gezondheid van de mensen. Wij kunnen ons niet veroorloven nog meer mensen naar de lange werklozenrijen te verwijzen.

Ik heb dan ook namens mijn fractie op 13 februari een „voorstel van resolutie met betrekking tot het beleid tegen de luchtverontreiniging in het algemeen en de zure neerslag in het bijzonder” en op 6 juni jongstleden een wetsvoor-

stel ter bestrijding van de luchtverontreiniging in het algemeen en de zure neerslag in het bijzonder ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Mijnheer de Minister, talrijke acties in verband met de zure neerslag werden reeds ondernomen door mijn partij.

Zure neerslag, en ook de strijd ertegen, mag dan een uitgesproken internationaal karakter hebben, maar dit mag helemaal geen reden zijn om te berusten en om niet te proberen op alle mogelijke bestuursniveaus beslissingen af te dwingen die een positieve bijdrage ten goede kunnen leveren.

Op gemeentelijk vlak hebben wij aan onze verantwoordelijken om medewerking verzocht om beleidsmaatregelen op lokaal vlak te treffen. Er wordt verzocht te onderzoeken om, naast de geplande acties, een gemeentelijke adviesraad voor milieu op te richten om alzo tot een grondige aanpak te komen.

Uiterekend deze week zullen wij een grootse pamflettenactie voeren in verband met de zure neerslag. Dit naar de bevolking toe, niet alleen om hen meer bewust te maken voor het gevaar dat er dreigt maar, meer nog, om éénieder te sensibiliseren.

Tot slot, mijnheer de Minister, heb ik nog enkele concrete vragen in verband met uw beleid ten aanzien van de zure neerslag.

In de eerste plaats zou ik u willen verzoeken of wij een gedetailleerd overzicht krijgen van alle maatregelen die mogelijk worden en van degenen die u zich ook daadwerkelijk voorneemt te treffen, in verband met de strijd tegen de zure neerslag, gesteund op de nu voorliggende begrotingscijfers.

Daaraan gekoppeld is er een al even belangrijke factor in de verzuring van ons milieu, met name de drijfmestproblematiek. Wat is in deze begroting voorzien ?

Wat plant u te ondernemen tegen dit fenomeen en wanneer ?

Mijnheer de Minister, bij nauwkeurige lezing van de begrotingscijfers,

zoals ons die bekend zijn, vrezen wij dat de strijd tegen de ‘zure neerslag en tegen de verzuring van ons milieu in het algemeen, weer niet voor dit jaar zal zijn. Het is de logica zelve dat men uit de begroting de beleidslijn van de Minister kan opmaken. Wij hebben tevergeefs gezocht, er is terzake geen duidelijke beleidslijn !

Mijnheer de Minister, kan u een overzicht geven van de uitvoering van de Europese richtlijnen voor zover het Gewest belast is met de uitvoering ervan ? Met andere woorden, welke richtlijnen werden uitgevoerd, welke niet en waarom en wat zijn uw verdere plannen ?

Nog een laatste punt. Wat de toelagen aan milieuverenigingen betreft — 33.01.03 — 0,8 miljoen frank- vragen wij u een gedetailleerd overzicht van de verenigingen die in aanmerking komen. Hoeveel krijgen zij ?

In de Commissie werd er reeds op gewezen, maar toch zou ik nogmaals willen aandringen dat „Greenpeace-België”, die toch een vereniging is die zeer goed werk levert, zowel inzake studiewerk als inzake sensibilisering van de bevolking een aparte en aanzienlijke subsidiëring verdient en dat het niet meer dan billijk is dat zij deze ook zouden krijgen.

Ziedaar, mijnheer de Minister, enkele bemerkingsen die ik beperkt wegens tijdslimiet heb geformuleerd. Inderdaad, gezien de materie, zouden wij uitzonderlijk lange besprekingen kunnen voeren.

Mijnheer de Minister, niettegenstaande deze beperking meen ik, in verband met de verzuring van ons milieu, de meest essentiële punten te hebben aangehaald. Ik hoop dat u mij hierop een antwoord zal willen geven.

De Voorzitter : De heer Vermeiren heeft het woord.

De heer F. Vermeiren (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Ministe, geachte collega's, ik heb de Voorzitter beloofd bondig te zijn ; ik zal mij aan deze belofte houden. Ik was liever gisteren tussenbeide gekomen tijdens de vraag van de heer Paul Peeters, maar het reglement staat dat

Vermeiren

niet toe.

De heer Peeters heeft gisteren uw aandacht gevestigd op de problematiek in verband met het groot nieuw centraal stort te Zemst. U hebt geantwoord dat in Vlaams Brabant inderdaad een ernstig probleem bestaat in verband met de huishoudelijke afvalstoffen.

Mijnheer de Minister, vandaag wens ik uw aandacht daarop te vestigen en tevens te vragen welke uw intenties zijn. Inderdaad, u hebt gisteren geantwoord dat er op dit ogenblik geen definitieve opties werden genomen. Het probleem is echter zeer nijpend.

Het is zo dat in Vlaams Brabant twee breekwerven bestaan, met name in Meise-Grimbergen en in de deelgemeente Nossegem van de grootgemeente Zaventem, waar het huisvuil torenhoog is opgestapeld. Thans denkt de Burgemeester van die gemeente eraan, gezien de toestanden die hygiënisch ontoelaatbaar zijn, de breekwerf te sluiten.

Gisteren, alsook tijdens het weekeinde, waren er verschillende dokterstussenkomsten nodig in de omgeving van de breekwerf.

Eén van de twee breekwerven moet het huisvuil van de bevolking van bijna gans de provincie verwerken; bijgevolg is deze problematiek zeer dringend. Uw antwoord dat een definitieve optie ter zake later zal worden genomen moet dus worden herzien. Bovendien stelt OVAM dat ook zij kennis heeft van de hygiënische problemen ter zake en dat zij op dit ogenblik evenmin een oplossing ziet.

Graag zou ik, mijnheer de Minister, vernemen of u in de mogelijkheid bent vandaag een antwoord te geven en of u deze nijpende problematiek onmiddellijk zal willen oplossen.

De Voorzitter : De heer Meyntjens heeft het woord.

De heer 0. Meyntjens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, Vlaanderen is één van de meest geïndustrialiseerde en tevens één van de dichtst bevolkte landen van West-Europa. Alle grote

industriezones liggen hier op enkele kilometers van grote steden. Aan deze feitelijke, historisch gegroeide vaststelling valt vandaag niets meer te veranderen.

Het spanningsveld tussen ecologie en economie ligt in onze contreien scherper dan waar bok. Dit spanningsveld stelt onze maatschappij voor een aantal dwingende uitdagingen. Het evenwicht tussen ecologie en economie moet zeker in ons land met uiterste zorg in stand worden gehouden. Wanneer de weegschaal het begeeft onder druk van economische belangen, zal ons leefmilieu in een mum van tijd herschape worden in een onleefbare en desolate niemandsruimte.

Ik zal zeker niet ontkennen dat er de jongste jaren heel wat wetgevend werk werd verricht om ons milieu voor de toekomst te vrijwaren. Kaderwetten en milieunormen volstaan echter niet wanneer ze bij gebrek aan mogelijkheden en middelen tot controle, tot toezicht of passende bestrafing, niet werkelijk afdwingbaar zijn. Bovendien ligt de bevoegdheid over het milieubeleid in ons land verspreid over tal van ministeries, wat een coherente aanpak onmogelijk maakt.

Het is hier, collega's, dat in ons milieubeleid nog steeds het schoentje nijpt.

Onze milieudecreten zitten vervat in een benauwend administratief keurslijf waardoor de toepassing in de praktijk ernstig bemoeilijkt of onmogelijk wordt.

Een milieudecreet zonder uitvoeringsbesluiten is in de praktijk een onhanteerbaar document.

Bij milieudecreten met uitvoeringsbesluiten wordt de praktische toepassing ineffectief door de logge administratieve procedures, door de opdeling van de verantwoordelijkheden of bij gebrek aan financiële middelen, personeel en de noodzakelijke controle.

In Vlaanderen blijft hierdoor het evenwicht tussen ecologie en economie erg wankel en broos. De Volksunie dringt daarom aan op de centralisatie van alle bevoegdheden inzake milieubeleid en eist verder kaderwet-

ten en milieunormen die ook werkelijk afdwingbaar zijn.

De situatie in de industriegordel rond Antwerpen bewijst hoe wankel en broos dit evenwicht is.

De bodemvervuiling op de Hooge Maey, de cadmiumvervuiling van de Metallurgie Hoboken, de voortschrijdende vervuiling van de Schelde en de betwiste smeerpip, zijn de culminatiepunten van de permanente milieubelasting waarmee de Antwerpse bevolking noodgedwongen moet leren leven. Bovendien wordt deze bevolking permanent bedreigd door de gevaren die uitgaan van petrochemische bedrijven op de Antwerpse Linkeroever en het kernpark te Doel.

Tsjernobil mag ons de ogen niet doen sluiten voor de risico's die uitgaan van deze petrochemische bedrijven. De rampen in Seveso en Bhopal hebben toch duidelijk aangetoond dat ook een ongeval in dit soort bedrijven catastrofale gevolgen kan hebben.

Ik hoef slechts enkele produkten te noemen zoals chloor, fluorwaterstof, ethyleengas, LPG en ethyleen-oxide, die in de Antwerpse bedrijven geproduceerd en gestockeerd worden, om duidelijk te maken hoe gevaarlijk een ongeluk met één van deze produkten kan zijn. Uiteraard kregen deze petrochemische bedrijven een wettelijke vergunning voor hun productieproces. Eens de vergunning werd verleend, krijgen deze bedrijven echter de vrije hand aangezien de overheid nalaat zelf een geregelde controle te verrichten in deze bedrijven. Dat deze bedrijven al eens een loopje nemen met de milieuwetgeving, weet zowat iedereen. Dat er zich geregeld kleine ongevallen voordoen, is eveneens een vaststaand feit. Zonder afdoende en geregelde overheidscontrole en zonder de invoering van de meldingsplicht van deze bedrijven tegenover de vergunningverlenende en gemeentelijke overheid, zal hieraan nooit paal en perk kunnen gesteld worden.

Een stap in de goede richting is ongetwijfeld de beslissing van de milieuministers van de Europese Gemeenschap om de Seveso-richtlijnen voor het vervoer en het opslaan van gevaarlijke produkten aanzienlijk te ver-

Meyntjens

scherpen. In hoofdzaak gaat het om stoffen als methylisocyanaat, chloor, zwaveloxyde en fosgeen. Zo kan een onderneming in de toekomst, zonder toezicht van de overheid, slechts 150 kilo methylisocyanaat opslaan daar waar vroeger een opslagcapaciteit van 1.000 kilo van toepassing was.

Laten wij hopen dat deze vaten niet meer in de vrije natuur worden gestockeerd, zoals in het verleden, en dat de veiligheid beter wordt gewaarborgd.

Voor chloor werd de opslagcapaciteit, zonder speciale toepassing, teruggebracht van 50 ton naar 25 ton. Voor fosgeen werd de limiet drastisch beperkt van 20.000 kilogram naar 750 kilogram. De opslagcapaciteit voor zwaveldioxyde werd verminderd met 75 procent. Het maximum werd vastgesteld op 250 ton.

Ik hoop, mijnheer de Minister, dat deze nieuwe Europese richtlijnen in ons land geen dode letter zullen blijven. Het zal interessant zijn om deze cijfers te vergelijken met deze van het VIBNA-dossier. Als Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Leefmilieu zult u moeten nagaan of deze nieuwe richtlijnen in de bedrijven worden nageleefd. Op die manier kan een belangrijke bijdrage geleverd worden tot de beveiliging en bescherming van de bevolking.

Ik wil hier trouwens nog een laatste beschouwing aan toevoegen. Het gaat, volgens mij, niet op dat burgemeesters op wiens grondgebied deze petrochemische bedrijven gelegen zijn, mede-verantwoordelijk worden gesteld voor de correcte toepassing van de uitbatingvergunning van deze bedrijven en voor de eventuele ongevallen of rampen die zich daar zouden voordoen.

Zo is, bijvoorbeeld, de Burgemeester van Zwijndrecht mede-verantwoordelijk voor de petrochemische bedrijven op de Antwerpse Linkeroever.

Allereerst wil ik erop wijzen -dat de Gemeenteraad van deze gemeente de vergunningsaanvraag voor al deze bedrijven steeds negatief adviseerde. De

Burgemeester wordt dus verantwoordelijk gesteld voor een industriepark dat hij niet op zijn grondgebied heeft gewild. Anderzijds beschikt deze kleine gemeente niet over voldoende personeel noch over de gespecialiseerde uitrusting om effectieve controle op de naleving van de vergunning uit te oefenen. Door de bevoegde hogere overheid worden zij zelfs niet betrokken bij het OH-plan.

Een verbeterde controle op hinderlijke bedrijven, de invoering van de meldingsplicht voor bedrijven en de centralisatie van de verantwoordelijkheden, bieden allicht meer garanties voor de bescherming van de mens en het behoud van ons milieu.

Het kernpark van Doel is een tweede, en zeker niet minder belangrijke, risicofactor voor deze regio en voor heel Vlaanderen. Reeds vóór Tsjernobil heb ik de Minister van Binnenlandse Zaken herhaaldelijk gewezen op het feit dat de rampenplannen voor deze centrale niet deugen. Pas na Tsjernobil, en onder dwang van de publieke opinie, ontwaakte deze Minister uit zijn veilige droomwereld.

Dit neemt niet weg dat er nog steeds geen concrete plannen ter tafel liggen voor de uitwerking van een degelijk veiligheidsbeleid.

Men moet hier toch de vraag durven te stellen of het in de gegeven omstandigheden wenselijk is te blijven wachten tot er een initiatief wordt genomen door de Minister van Binnenlandse Zaken. Kan de Vlaamse Regering zelf niet de eerste stap zetten ?

De Franse Gemeenschap toont op dit vlak alleszins een veel kordatere houding. Reeds in 1982 stelde de bevoegde Minister daar reeds een plan op voor de ontruiming van scholen, ziekenhuizen, bejaardentehuizen en gevangenissen voor het geval er zich een ongeval in de kerncentrale van Tihange zou voordoen.

Waarom zouden wij niet dezelfde weg bewandelen met de hoop dat de bevoegde Ministers van de centrale Regering door dit initiatief zouden gestimuleerd worden om ter zake, uiteindelijk ook zelf hun verantwoordelijkheid op te nemen ?

Het heeft geen zin te discussiëren over het geslacht van de engelen, als de kerk in brand staat.

Om deze schets van de Antwerpse situatie af te ronden, had ik graag nog enkele vragen gesteld aangaande actuele milieuproblemen.

In opdracht van de Gemeenschapsminister van Leefmilieu werd er een onderzoek verricht naar de vervuiling van het grondwater rond de Hooge Maey. De resultaten van deze studie werden reeds vrijgegeven.

Graag had ik van de Minister vernomen welke conclusies hij heeft getrokken uit deze studie, hoe de sanering van de Hooge Maey zal tot stand worden gebracht ?

Over de inplanting van de afvalverwerkingsfabriek, de NV Indaver, op de Hooge Maey bestaat er reeds een principieel akkoord. Momenteel wordt er een milieu-effect-rapport opgesteld aangaande de inplanting van deze afvalverwerkingsfabriek.

Mag ik van de Minister vernemen welke onderzoeksmethoden er worden aangewend en welke onderzoeksdomeinen er bij de opstelling van dit rapport worden onderzocht ? Wanneer zullen de resultaten van dit rapport bekend zijn ?

In het begin van dit jaar interpeleerde ik u uitvoerig over de cadmiumvervuiling veroorzaakt door de emissie van de Metallurgie Hoboken. Terwijl u nogmaals benadrukte dat de toestand helemaal niet alarmerend was, besliste de Burgemeester van Kruibeke, bijna gelijktijdig, een bos aan te planten op de Scheldeoever als bescherming van de bevolking tegen de cadmiumvervuiling !

Deze uiteenlopende reacties bewijzen dat men het nog steeds niet eens is over de graad van de vervuiling en over de gevaren eraan verbonden.

U zal wellicht begrijpen dat de bevolking hieraan geen boodschap heeft.

De inwoners van de getroffen gemeenten blijven zich vragen stellen en hebben hoe langer hoe minder vertrouwen in de bevoegde instanties. Alleen een uitgebreide informatie-

Meyntjens

campagne aangaande de preventie-maatregelen die door de bevolking zelf kunnen worden genomen, kan de bevolking opnieuw geruïststellen. Bij mijn weten werd er van deze informatiecampagne, tot op heden, weinig of niets gerealiseerd.

Ik hoop dat hierin snel verandering zal komen.

Mijn uiteenzetting zou ik graag willen besluiten met een opmerking aangaande de overname van waterzuiveringsinstallaties door de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij en de personeelsbezetting aldaar.

Bij de overname van deze installaties zijn er problemen gerezen met betrekking tot de personeelsbezetting. Heel wat personeelsleden van de overgenomen installaties dienden geen aanvraag in om overgenomen te worden door de VZW, aangezien er bij de overname geen rekening wordt gehouden met de loonschalen die op hen van toepassing waren en aangezien geen garanties konden worden geboden aangaande de standplaats.

Mensen die op kosten van de gemeente of zelfs op hun eigen kosten de cursussen voor klaarmeester volgden en daarin slaagden, verkiezen uiteraard onder deze omstandigheden terug te keren naar een gemeentelijke dienst zodat de Vlaamse Waterzuiveringsmaatschappij hierdoor verplicht wordt de nieuw aangeworven personeelsleden opnieuw op te leiden tot klaarmeester vooraleer zij kunnen worden ingezet.

Waarschijnlijk ligt hier de verklaring voor het feit dat het personeelskader voor de overgenomen installatie nog niet volledig werd opgevuld. Conclusie : enerzijds kwaliteitsmensen die niet meer oordeelkundig gebruikt worden, anderzijds heel wat bijkomende kosten voor de Waterzuiveringsmaatschappij.

Op een personeelskader dat in 146 betrekkingen voorziet, deden einde 1985 slechts 78 personeelsleden een aanvraag tot overname. Slechts 44 personeelsleden waren op dat ogenblik vastbenoemd. Bestaat er geen

mogelijkheid, mijnheer de Minister, om alsnog deze vroegere klaarmeesters aan aangepaste voorwaarden aan te werven ?

Tot besluit een laatste puntje. De gemeentebesturen die destijds het initiatief namen tot het bouwen van een waterzuiveringsinstallatie, zijn uiteraard tevreden met de overname door de Vlaamse Gemeenschap.

Er werd bij het bouwen van deze stations in het verleden door de vele studiebureaus met geld gemorst : overcapaciteiten die nooit werden benut, voor ieder station een ander systeem, zodanig dat er nu voor heel wat installaties zelfs geen wisselstukken meer te vinden zijn.

Wij hebben, als Volksunie, destijds in de provincieraden erop gewezen, dat dit onverantwoord was, en dat men er beter zou aan doen zich te spiegelen aan het eenvormig en compacte systeem dat in Duitsland functioneert.

Wij kunnen slechts vragen, mijnheer de Minister, in de toekomst bij de bouw van zuiveringsstations naar een degelijke manier van werken over te stappen. Het spaart tijd, moeite en zeer veel geld aan de Vlaamse gemeenschap. **(Applaus bij de VU en de SP)**

De Voorzitter : De heer Van Durme heeft het woord.

De heer W. Van Durme (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, binnen de ons beperkte spreektijd willen wij een drietal voor ons belangrijke aspecten van het leefmilieubeleid aansnijden.

Zoals uit de begroting blijkt, is het afvalstoffenbeleid in hoofdzaak gericht op het opruimen van al dan niet giftig afval, verkregen door onze manier van produceren en consumeren. Het beleid slaagt er nog steeds niet in, spijs de geleverde inspanningen, de vervuiling volledig onder controle te krijgen. Oorspronkelijk bevat het afvaldecreet de mogelijkheid een preventief en offensief beleid te voeren bij middel van artikel 8 en 9 van het decreet.

De Minister zal wellicht opnieuw verklaren dat wij ter zake moeten afstappen van een sloganachtige benade-

ring. Is dergelijke benadering in het afvaldecreet dan ingebouwd ? Dit decreet zegt immers dat de Vlaamse Executieve regels kan uitvaardigen op de verkoop en de vervaardiging van producten, die bij hun productie of na hun gebruik afval opleveren die niet onbekend zijn dat producten op de markt worden gebracht die onder deze bepaling vallen, maar ongemoeid worden gelaten.

Volgens het afvaldecreet kan de Executieve eveneens regels uitvaardigen met betrekking tot verpakkingsmiddelen en wegwerpproducten. Tot nu toe werd in deze richting geen enkel initiatief genomen. Nochtans zou een produktgericht beleid de problemen inzake afval verminderen. Hierbij denken wij bij voorbeeld aan de eenmalige plasticverpakking, die ernstige problemen stelt bij de afvalverwerking. Dit voorbeeld is niet toevallig gekozen, daar hier duidelijk de link kan worden gelegd tussen milieuvervuiling enerzijds en het wegvallen van werkgelegenheid in de glasindustrie anderzijds.

Een produktgerichte politiek tast niet noodzakelijk de concurrentiekracht van onze bedrijven aan ; bovendien is een gezond milieu ons iets waard. In Denemarken heeft het verbod op de verkoop van bier in blik geen economische gevolgen gehad ; het bier wordt nog steeds gedronken, de afvalberg verkleint en er wordt energie bespaard. Tevens is er een verbod op verkoop van drank in plastic flessen zonder dat de bevolking zulks als hinderend ervaart.

Wij nemen aan dat de Executieve voorzichtig tewerk wil gaan in het voeren van een produktgericht beleid. Niets doen is echter berusten in de toestand. Er zou minstens kunnen nagegaan worden welke de gevolgen zijn van het toepassen van het afvaldecreet op het vlak van een produktgericht beleid.

Het ligt in de bedoeling van de Gemeenschapsminister van Leefmilieu inzake de milieuvergunning aan de Colleges van Burgemeester en Schepenen een grotere bevoegdheid te geven. Deze regel zou ook gelden inzake de bestrijding van de geluidshinder.

Van Durme

De groenen zijn uiteraard voor een maximale decentralisatie, maar het is bevreemdend dat dit beginsel toegepast wordt op materies, die duidelijk gemeenteeverschrijdend zijn. Wil de Minister zijn verantwoordelijkheid afwentelen op ondergeschikte besturen ? Zelfs met begeleiding betekent deze maatregel de poort openzetten voor misbruiken en vriendenpolitiek. De druk op gemeentebesturen is veel groter dan deze op het vlak van het Gewest. De reden van de overdracht van bevoegdheid ontgaat ons volkomen en wij hopen dat de Minister ons kan verduidelijken waarom deze beleids optie werd genomen.

Ten slotte wil ik aandacht vragen voor de problemen, veroorzaakt door de verdere groei van de bio-industrie. Zal de gemeenschapsminister voor Leefmilieu weer eens worden opgezadeld met de gevolgen van een verkeerd georiënteerd politiek ? Wij denken hierbij aan de drijfmeest, een afvalprodukt, dat in ernstige mate bijdraagt tot de zure regen. Zolang men de weg van een niet-selectieve en ongebreidelde groei volgt, zolang zullen de problemen in verband met milieu en natuur toenemen. Zolang men de problemen niet aan de bron aanpakt, zolang zal de begroting voor leefmilieu doen denken aan een oplap-politiek. Voor deze politiek moet de Vlaamse Gemeenschap noodgedwongen betalen. Wij hopen dat voor een groot gedeelte het leefmilieubeleid wordt omgebogen van een defensief naar een preventief beleid. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer André Geens heeft het woord.

De heer A. Geens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal mij beperken tot twee specifieke onderdelen, enerzijds de afvalstoffen en anderzijds de drinkwatervoorziening.

Mijnheer de Minister, in 1985 hebt u een ontwerpplan opgesteld in verband met de afvalstoffen, het zogenaamde afvalstoffenplan. Dit plan werd ter consultatie voorgelegd aan de diverse echelons. Het diende uit te monden in een algemeen en globaal plan, een definitiefplan 1986-1990 dat

wij echter nog niet kennen.

Ik kom thans aan mijn vragen. Komt dit plan voorafgaandelijk nog naar de Commissie voor Leefmilieu van de Vlaamse Raad ? Wordt dit plan ons nog voorafgaandelijk ter consultatie voorgelegd en zijn er nog correcties mogelijk ? Wordt dit plan via ongekende wegen alleen door de Vlaamse Executieve goedgekeurd ?

Minister J. Lenssens : Mijnheer de Voorzitter, ik kan onmiddellijk antwoorden. Hoewel het decreet ter zake niet voorziet in de consultatie van de parlementscommissie ben ik bereid op verzoek van een lid van de Commissie voor Leefmilieu voorafgaandelijk een gedachtenwisseling te houden over het ontwerp afvalstoffenplan vooraleer de Vlaamse Executieve de definitieve vaststelling ervan zou doen.

De heer A. Geens : Ik dank u voor uw antwoord. Mijnheer de Minister, het thans voorliggende afvalstoffenplan is gebaseerd op drie pijlers : ten eerste, de voorkoming ; ten tweede, de terugwinning of de recyclage ; ten derde, de verwijdering van de afvalstoffen. Naar onze mening moet het hoofddoel liggen op de twee eerste punten, met name de voorkoming en de recyclage en minder op het derde punt.

Welnu, om dit te bereiken is er een ruime voorlichting, een motivatie en een globale visie nodig. Dat plan is noodzakelijk. Het is niet gemakkelijk om aan voorkoming en op alle terreinen aan recyclage te doen.

Om dit op een goede manier te realiseren is het noodzakelijk een kosten-batenanalyse te maken vooral wat de recyclage en de voorkoming betreft. De optimalisering van een beleid op dat vlak is alleen mogelijk wanneer dit in zijn globaliteit wordt bekeken en wanneer wij opletten dat wij de verwijdering niet ten koste van de terugwinning laten gebeuren.

Inzake de verwijdering, mijnheer de Minister, vraag ik mij af in welke richting u in de toekomst met dit beleid wilt gaan. Dienaangaande werden verschillende vragen gesteld, onder meer daarnet nog door collega Vermeiren, burgemeester van Zaventem.

Op sommige terreinen en plaatsen bestaan er inderdaad nijpende problemen in verband met de afvalstorten en de verwerking van afvalstoffen. Het zou nuttig zijn dat u inzake de investeringen enige uitleg zou verschaffen. Er is één element in uw toelichting in de Commissie waar ik moeite mee heb en ik zou u daaromtrent enkele vragen willen stellen. Het betreft de exploitatie van een klasse I-stortplaats die door OVAM zou worden uitgevoerd. Mijnheer de Minister, hoe kan een organisatie, een firma en ook een overheidsbedrijf tegelijkertijd controleur zijn en exploitant ? Hoe kan men tegelijkertijd belanghebbende zijn en controle uitoefenen op deze belanghebbende ? Ik meen dat dit een gevaarlijke weg is. Het moet mij van het hart dat wanneer er sprake is van controle in kerncentrales wat niet rechtstreeks met dit onderwerp te maken heeft, één van de grote kritieken erin bestaat dat de controleorganismen tot dezelfde koepel behoren als de exploitanten van de kerncentrales. Welnu, bij deze heel gevoelige materie gaan wij dezelfde weg op. Als verantwoordelijk Minister moet u zich daarover ernstig bezinnen. Misschien heeft u op dit ogenblik geen andere keuze maar ik meen dat er een duidelijk onderscheid dient gemaakt tussen de functie van exploitant, zeker van een klasse I-stortplaats, en deze van controleur. Hoe ziet u de evolutie in de toekomst, want in het afvalstoffenplan was voorzien dat er in elke provincie een klasse I-stortplaats zou worden opgericht. Mijnheer de Minister, enige uitleg lijkt mij dan ook aangewezen.

Een vrij gevoelig punt, zeker in het verleden toen er sprake was over de waterheffing of de watertaks in Wallonië, is het drinkwaterbeleid. In uw toelichting destijds, onmiddellijk na de aankondiging van deze waterbelasting door de Waalse Executieve heeft u gezegd al het nodige te zullen doen om in Vlaanderen tot een zelfstandige en eigen drinkwatervoorziening te komen. Het lijkt mij inderdaad noodzakelijk in deze infrastructuur te voorzien. In het beleidsdocument dat u in de Commissie heeft voorgelegd staat ook vermeld dat u er wil naar streven een akkoord te bereiken met uw Waalse collega. In verband met een

A. Geens

overleg met Wallonië om onze drinkwatervoorziening te handhaven en te garanderen hebben wij geen probleem. Hoe dan ook zou ik toch willen vragen welke termijn u voorziet om deze onderhandelingen te voeren en te kunnen afronden, want het mag geen Sint-Juttemis worden en niet leiden tot het uitstellen van een oplossing voor dit probleem in een verre toekomst.

Mijnheer de Minister, wij mogen ons hieromtrent ook geen illusies maken en dienen in elk geval onze voorzorgen te nemen. Ik wil erop wijzen dat de wateraankopen in Wallonië uitermate duur zijn. Ik geef één concreet voorbeeld. Ik heb toevallig deze week de balans ontvangen van de Tussengemeentelijke Maatschappij voor Waterbedeling, de TMVW. Daaruit blijkt dat zij voor meer dan 800 miljoen frank wateraankopen hebben gedaan in 1985. Dit komt neer op ongeveer 40 miljoen kubieke meter water aan 20 frank dat zij in Tailfer kopen, of twee derden van hun totale verkoop. Ruw geschat is dit ongeveer 200 miljoen frank meer dan de kostprijs van de eigen produktie met het duurste water in Vlaanderen geproduceerd, met name dat van de Blankaart en van Kluzen, met dien verstande dat de investeringskosten zijn inbegrepen, wat met het water van Tailfer niet het geval is vermits daarin nog altijd voor ongeveer 5 miljard frank subsidies zijn vervat.

Mijnheer de Minister, om een eigen Vlaams beleid voor drinkwater te kunnen realiseren lijkt het mij noodzakelijk ook een aangepaste afvalwaterbehandeling te voorzien, met name de volledige bescherming tegen afvalwater van de hydrografische bekkens die de spaarbekkens voeden. Welke concrete maatregelen zijn er evenwel genomen qua investeringen in de bestaande hydrografische bekkens voor drinkwatervoorziening in de omgeving van de Blankaart en van Kluzen. Zoals u weet is er een uitbreiding voorzien voor een tweede spaarbekken, zowel in de Blankaart als in Kluzen en is het dus ook noodzakelijk om het hydrografisch bekken volledig te saneren. Ook dient men de hydrogra-

fische bekkens die in aanmerking komen voor de toevoer van het oppervlaktewater dat daar kan worden gestockeerd, gevoelig uit te breiden.

Men heeft mij verteld dat daar op verschillende plaatsen nog een aantal probleemgebieden zijn waar het dringend nodig is de noodzakelijke afvalwaterzuivering te voorzien zodanig dat het bekken kagezond worden gemaakt.

Nog een laatste vraag, mijnheer de Minister. Welke hydrografische gebieden worden er in de toekomst voorzien om als waterwinningsgebieden te kunnen dienen, en waar men nog waterspaarbekkens zal kunnen bouwen om onze watervoorziening te verzorgen. Hoe de onderhandelingen met het Waalse Gewest ook verlopen, wij blijven van oordeel dat Vlaanderen en de Vlaamse Executieve niets onverlet mogen laten om de eigen drinkwatervoorziening in de toekomst mogelijk te maken. **(Applaus bij de VU)**

De Voorzitter : De heer Sleecx heeft het woord.

De heer J. Sleecx (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, aangezien de spreektijd kort is, zal ik onmiddellijk overgaan tot de essentie van mijn betoog, namelijk de milieueffingen.

Mijnheer de Minister, zoals u weet hebben wij op het vlak van de milieueffingen nogal wat kritiek. Eén van die kritieken is dat de vervuiler zou moeten betalen en dat één van de basisprincipes van het afvalstoffendecreet van Mark Galle niet wordt aangehouden.

Mijnheer de Minister, in uw ontwerp, dat ondertussen bekend is geworden als het ontwerp Lenssens, ontbreekt ons inziens elke stimulans voor het milieuvriendelijker verwerken van afvalstoffen. Eén van de argumenten tot het instellen van milieueffingen was het stimuleren van milieuvriendelijke normen van afvalverwerking. Men kan zich de vraag stellen of de voorgestelde tarieven hiertoe enige stimulans inhouden. Ik geef twee voorbeelden. De gemiddelde kostprijs voor de verbranding van huishoudelijke afvalstoffen bedraagt 1.000 frank per ton.

De gemiddelde kostprijs voor het storten van huishoudelijke afvalstoffen bedraagt ongeveer 300 frank per ton. In uw voorstel is er tussen beide verwijderingsmethodes slechts een verschil in heffing van 20 frank per ton voorzien. Hoe zou een belastingverschil van 20 frank per ton een stimulans kunnen zijn om over te gaan van storten naar verbranden, al dan niet met recuperatie ? Trouwens, dit onderwerp werd in onze commissie uitvoerig besproken en wij stonden daar als fractie met onze mening niet alleen. Als ik mij goed herinner was de Volksuniefractie het met ons eens, of wij met de Volksunie, omdat wij meenden dat in de eerste plaats een milieuvriendelijker beleid diende te worden gevoerd, vooral op dit stuk.

Ik heb nog een vraag in verband met de milieueffingen, Waren zij slechts een groen-electorale stunt ? Ter verduidelijking van deze vraag zal ik enkele cijfers citeren die aantonen hoe het ontwerp is tot stand gekomen en die moeten toelaten een waardeoordeel daaromtrent te maken. Het huidige ontwerp is inderdaad nog slechts een afkooksel — ik wil dit beklemtonen — van het oorspronkelijke door OVAM uitgewerkte voorstel en zelfs van het ontwerp zoals het vroeger door de Vlaamse Executieve werd goedgekeurd, namelijk in juni 1983.

Ik wil ter zake een paar cijfers citeren. Voor het storten van huisvuil werd oorspronkelijk door OVAM 220 frank per ton voorzien, terwijl de Vlaamse Executieve voor het jaar 1983 180 frank per ton voorzag.

Mijnheer de Minister, in uw ontwerp wordt dus 40 frank per ton voorzien. Deze cijfers spreken voor zichzelf en geven, naar mijn mening, ook meteen een antwoord op de hiervoor gestelde vraag, namelijk of het hier een aanzet tot milieueffingen betrof, dan wel een groen-electorale stunt. De milieueffingen komen er, maar dan zonder enig effect op de verbetering van de situatie van het leefmilieu.

De Vlaamse Socialisten concluderen : het decreet op de milieueffingen is louter belasting en is in geen enkele zin een beleidsinstrument met betrekking tot voorkoming of recyclage.

Sleeckx

Mijnheer de Minister, ik heb thans nog een paar vragen in verband met het investeringsfonds van OVAM, dat van 150 miljoen frank tot 90 miljoen frank is gedaald. Merkwaardig in dit verband is dat de stortput te Rumst, die vorig jaar werd aangekocht, nu opnieuw zal worden verkocht. Welk beleid wordt ter zake gevoerd? Ruimer gesteld: welk beleid wordt nu gevoerd met betrekking tot de klasse-1 storten in Vlaanderen? Komen er nu nog eigen initiatieven van de OVAM? En nog ruimer gesteld: waar blijft — deze vraag werd door de vorige spreker eveneens gesteld — het afvalstoffenplan?

Concreet willen wij ook bijkomende gegevens over de containerparken waarvoor 120 miljoen frank is voorzien. Hoeveel containerparken zijn er dus voorzien en aan welke criteria dienen zij te beantwoorden om de toestemming te krijgen tot realisatie van een containerpark?

Wat het personeelsbeleid van OVAM betreft zou ik de volgende vraag willen stellen. Momenteel zijn er ongeveer een 30-tal tewerkgestelde werkløzen aan de slag, terwijl er nog slechts de helft van het vaste personeel is aangeworven. Naar verluidt zouden bij deze tewerkgestelde werkløzen meerdere personen afkomstig zijn uit het Dendermondse. Indien dat waar is, mijnheer de Minister, dan houden dergelijke toestanden een gevaar in voor politisering, waardoor de werking van de instelling kan worden geschaad. Mogen wij ter zake van u een overzicht van de toestand krijgen? Wat zijn uw plannen?

Mijnheer de Minister, ik wou verder nog over een aantal zaken praten, maar gezien mij spreektijd is beperkt, is dat niet mogelijk.

Ik wil toch bij een voor mij belangrijk punt even stilstaan. Het betreft in de eerste plaats een waarschuwing in de richting van de beleidsmensen en dit met betrekking tot de TGV.

Ik heb nagegaan wat de TGV voor de Kempen zou betekenen. De Kempen wordt erdoor in drie stukken gesneden. Dat wil dus eigenlijk zeggen dat

ter plaatse langs drie kanten een afrastering zal worden geplaatst van 4,5 meter hoog. Bijgevolg zal iemand die van Mol naar Herentals wil rijden een grote omweg moeten maken. De Kempische bevolking zal dus als het ware in concentratiekampen worden opgesloten. Bovendien moeten daar ook bermen worden aangelegd met een hoogte van 6 tot 8 meter. Dit betekent dat men aan de bovenkant van de berm een bedding moet hebben van 13,5 meter, wat aan de basis een breedte van 30 tot 35 meter vereist. Voor het maken van die bermen zullen honderdduizenden tonnen zand moeten worden aangevoerd.

Mijnheer de Minister, men zal in de toekomst in de Kempen heel wat aan watersportrecreatie kunnen doen, want men zal niet anders kunnen dan in de Kempen meren maken. Ik vrees evenwel dat het geen meren maar wel putten zullen zijn waarin men afval zal storten. Hierdoor zal gans het landschap worden vervormd.

Mijnheer de Minister, ik vraag u, vooraleer een beslissing te nemen, ernstig na te denken over de weerslag die dit zal hebben op het milieu. Ik wil er nogmaals op wijzen dat, wanneer men bij voorbeeld rond Herentals bermen gaat maken van 6 tot 8 meter hoog, die stad gewoon ingesloten wordt door een wal waardoor het typisch Kempenlandschap, zoals wij dit momenteel kennen, totaal, maar dan ook totaal zal veranderen en onherkenbaar zijn.

Mijnheer de Minister, ik heb dit punt er willen aan toevoegen enkel met de bedoeling opdat u als beleidsman, die ongetwijfeld uw inbreng ter zake zult hebben, ernstig zou nadenken vooral eer mede te helpen beslissen. Ik weet wel dat u alleen geen beslissing zult nemen maar wel vragen wij u ter zake uw invloed bij de nationale Regering aan te wenden. Iets dergelijks monstrueus kan en mag niet worden goedgekeurd.

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik dacht dat deze waarschuwing wel van belang was. Mijnheer de Minister, ik had nog heel wat meer willen zeggen, maar u ziet dat het rode lampje reeds lang brandt.

De heer J. Van Elewyck : Wij moeten het van het rode lampje hebben. (*Hilariteit*)

De Voorzitter : De heer Sleeckx heeft het woord om zijn interpellatie uiteen te zetten.

De heer J. Sleeckx : Mijnheer de Voorzitter, nu ga ik over tot mijn interpellatie die handelt over problemen rond het stort Bockx te Beerse.

U ziet dat er in de Kempen op allerlei vlak problemen bestaan, rond tewerkstelling, rond milieu enzovoorts.

Mijnheer de Minister, ter herinnering doe ik even een greep uit de jarenlange strijd van de plaatselijke bevolking, het gemeentebestuur van Beerse en de milieugroepen BATS en MOK, die samen met het gemeentebestuur van Beerse de acties van de plaatselijke bevolking tegen het industrieel stort Bockx coördineren.

Op 4 januari 1983 antwoordt minister Lenssens op een parlementaire vraag dat volgens de meest recente planologische gegevens geen industrieel stort te Beerse wordt voorzien.

Op 7 februari 1983 antwoordt minister Lenssens aan de milieugroep BATS dat OVAM een negatief advies tegen het stort Bockx heeft gegeven en dat de vergunning slechts loopt tot 15 mei 1983.

Op 28 maart 1983 is er een aanvraag voor een industrieel stort door de heer Bockx.

Op 30 juni 1983 komt de vergunning door de bestendige deputatie aan de heer Bockx voor uitbating van een stort klasse 1.

Op 2 augustus 1983 wordt beroep bij de Vlaamse Executieve tegen deze vergunning aangetekend door OVAM.

Op 12 januari 1984 wordt vergunning verleend door Minister Lenssens aan de heer Bockx voor een proefperiode van twee jaar. Deze vergunning gaat in tegen het advies van de eigen administratie.

Mijnheer de Minister, dit zijn ongetwijfeld gegevens die erop wijzen wel-

Sleeckx

ke tegenstrijdigheden men kan krijgen uit de antwoorden.

In het ontwerp afvalstoffenplan dat 3 maanden ter inzage in de gemeentehuizen heeft gelegen staat ook duidelijk gespecificeerd dat industriële stortten in de nabijheid van industriële zones dienen te worden geconcentreerd. Toen de „Hooge Maey” voor bepaalde industriële afvalstoffen werd gesloten omdat ze te bezwarend waren voor het milieu, was de bevolking van Beerse gealarmeerd en vroeg zich af waar de 80.000 ton industriële afval die per jaar op de „Hooge Maey” werd geweigerd, zou blijven. Door de milieugroep BATS werden onmiddellijk mensen gemobiliseerd om tellingen van containers uit te voeren en met andere milieugroepen werd contact genomen om na te gaan bij welke firma's, vooral rond de zware industrie van het Antwerpse, afval werd opgehaald. Ook werd de toestand op het stort Bockx door de milieugroep BATS voortdurend gecontroleerd.

Tot welke onthutsende vaststellingen en feiten men is gekomen, zal ik even op een rijtje zetten.

Industriële afvalstoffen die op de „Hooge Maey” worden geweigerd, worden te Beerse gestort. Na zorgvuldige schattingen en berekeningen kwam vast te staan dat — op jaarbasis — van de 80.000 ton geweigerde afval van de „Hooge Maey” er 50.000 ton industrieel slib op het stort Bockx terecht komt.

Bij de hierna volgende firma's wordt met tankwagens en speciale containers zeker slib afgehaald : General Motors (polyfosfaten, slib, verfspuitafvalslib, industrieel afvalwater) ; Ford Tractors, Degussa, Monsanto, BASF, Amoco Fina, Nafta, Petrochim, Rhone Poulenc, Daf Trucks, Kaneka. De firma's Smet-Jet, Van den Bosch, Leysen Containers, Dapemo, Mourik en Dockx doen het vervoer.

Hoe is het met de toestand van het stort Bockx ?

Een verzoek van de milieugroep BATS aan de firma Leysen om het stort te mogen bezoeken zou worden

onderzocht, inzage in de analyseresultaten van de gestorte materialen werd vriendelijk geweigerd — de klanten zouden dit niet op prijs stellen.

De bevolking van de Kempen, dat wil ik dan wel vermelden, mijnheer de Minister, moet echter wel hun afval aanvaarden !

Men vroeg zich tevens af waar al die drukte toe diende als wekelijks inspecteurs van OVAM het stort komen onderzoeken en zelfs adviezen van een professor worden ingewonnen. Het stort zou wel volledig in orde zijn, alleen het percolatiewater baarde wat zorgen.

Toch ging de milieugroep BATS polshoogte nemen en kwam tot de volgende ontstellende vaststellingen.

Een tankwagen van de firma Dockx was pasteuze slib aan het storten terwijl in de vergunning uitsluitend steekvaste afval is toegelaten.

Verschillende honderden meters van het stort waren aan het einde van de werkdag niet afgedekt met bodemmaterialen, alhoewel iedere stortlaag

moet worden afgedekt met een tussenaafdek van minstens 0,2 m dikte.

Percolatiewater wordt opnieuw op het stortvlak zodat overal verzakkingen ontstaan en er zelfs in water wordt gestort.

Er zijn 3 stortzones terzelfdertijd in gebruik op verschillende plaatsen van het stort, de vuilverzetmachine heeft veel meer dan de toegestane 300 m² te verwerken. De stortlagen hebben een hoogte van meer dan 2,5 meter.

Langsheen de randen van het stortterrein staat geen 5 meter hoogstammig en dichtgroeiend gewas. Aan deze vereiste kan zelfs niet meer voldaan worden omdat men tot tegen de klei-put van NOVA komt. Bij dit stort, dat volgens officiële gegevens volledig in orde was, blijkt volgens een onderzoek van de milieugroep BATS toch heel wat mank te lopen. Naar aanleiding van het verbod van de stad Antwerpen aan Monsanto om nog te mogen storten op de „Hooge Maey”, stortplaats van Klasse 1, is de bevolking van Beerse zeer verontrust omdat ze vermoedt dat het afval dat er geweigerd

Na verslag over de commissiewerkzaamheden m.b.t. de begrotingsmaterie leefmilieu te hebben uitgebracht, vroeg de heer F. Cauwenberghs (CVP) nog nadere informatie omtrent de onderhandelingen inzake de Waalse heffing voor levering van drinkwater aan Vlaanderen

Sleecx

gerd werd naar Beerse zou worden gevoerd. Uit zeer goede bron is intussen bevestigd dat dit materiaal inderdaad naar het stort Bockx te Beerse komt. De milieugroep BATS is dan ook zeer verontrust aangaande de mogelijke kwaliteit van het grondwater. De controles op de „Hooge Maey” zijn gelukkig zeer strikt geworden naar aanleiding van de grote vervuiling van het grondwater en de omzeilingen van de wetgeving in verband met de gestorte materialen. Van elke vracht wordt momenteel een staal genomen en onmiddellijk wordt door een plaatselijk labo onderzocht of dit conform de vervoerdocumenten is.

Te Beerse is er evenwel geen gekwalificeerd personeel aanwezig, zodat de mazen van de wetgeving veel gemakkelijker kunnen worden omzeild. In het verleden is dit reeds herhaaldelijk gebeurd, zoals ik in de volgende voorbeelden zal aantonen.

Op 22 april 1985 werd een tankwagen van de firma Mourik tegengehouden die reeds verschillende malen gestort had. Door de politie van Beerse werden stalen genomen waaruit blijkt dat er een te hoog gehalte aan organisch materiaal in aanwezig is. Dit tast, zoals u weet, de plasticfolie aan.

Slib van General Motors wordt aangevoerd, dat een zeer hoog gehalte aan organisch solvent bevat en absoluut niet op een stort klasse 1 mag worden achtergelaten.

Bovendien werd vastgesteld dat het percolatiewater te sterk verontreinigd is om te kunnen worden geloosd in de omgeving en dat er op het stort Bockx geen voldoende mogelijkheden aanwezig zijn om dit percolatiewater op te vangen, laat staan te zuiveren.

Mijnheer de Minister, om al deze redenen vraagt en vroeg het gemeentebestuur van Beerse zich af op welke gronden de bevoegde overheden ooglukkig de exploitatie van het stort Bockx verder laten geschieden. Het gemeentebestuur is dan ook in beroep gegaan, bij u, mijnheer de Minister, tegen de verlenging van de exploitatievergunning tot januari 1988, afgeleverd door de vorige bestendige depu-

tatie. Onder druk van de plaatselijke bevolking vraagt het gemeentebestuur dan ook met aandrang dat het stort Bockx zou worden gesloten en dat onmiddellijk tot sanering zou worden overgegaan, en dit om de volgende redenen.

Ten eerste, er werden herhaaldelijk overtredingen tegen de exploitatievoorwaarden vastgesteld door rijkswacht, politie en laboratoria, sinds de betrokkene vanaf 1978 storten uitbaat.

Mijnheer de Minister, telkenmale er een proces-verbaal wordt opgemaakt, stelt men vast dat daarvan zeer weinig in huis komt. Wanneer wij daaromtrent navraag doen, moeten wij vaststellen dat het proces-verbaal op een of andere wijze is geseponneerd.

Ten tweede, er zijn reeds aanwijzingen dat het grondwater vervuild wordt door het huidige stort, zodat een nog grotere belasting nefaste gevolgen zal hebben voor het leefmilieu.

Ten derde, stort- en percolatiewater is niet geschikt om door één van de omringende waterzuiveringsstations gezuiverd te worden. Het huidige opvangreservoir is veel te klein en geeft regelmatig overlast aan het omringende milieu.

Ten vierde, de situering van het stort, gelegen naast een prachtig natuurgebied en buiten de stortzone op het gewestplan, geeft aanleiding tot een moeilijke controle. De onbevoegdheid van de exploitanten geeft daarboven aanleiding tot heel wat misbruiken van stortende firma's.

Ten vijfde, in artikel 19 van de vergunning staat dat aan de beplanting op en rond het stortterrein niet mag worden geraakt. Daar het huidige stort bijna volledig vol is, kan aan deze voorwaarde voor de vergunde komende uitbreiding zeker niet worden voldaan, vermits het terrein immers volledig bebost is.

Ten zesde, in het ontwerp afvalstoffenplan wordt per provincie één industrieel stort voorzien, gelegen in de nabijheid van de industriële zwaartepunten. Als men met de inspraakprocedure van de bevolking rekening wil

houden is de afgeleverde vergunning ook hiermee volledig in tegenspraak.

Ten zevende, de bevolking van Beerse wordt — en dat weet u natuurlijk beter dan ik — reeds geteisterd door milieuproblemen en is nu de meest verontreinigde streek van België. Komt daar nog bij dat in de nabije toekomst het huishoudelijke afval van de Noorderkempen zal moeten worden aangevoerd. Dit industrieel stort is dan ook een te grote psychologische belasting voor de omwonende bevolking en een te zwaar milieu-belastend bedrijf voor de omgeving.

Ik had gehoopt, mijnheer de Minister, dat u rekening zou houden met de aangehaalde redenen die door het Gemeentebestuur van Beerse op 12 november 1985 aan u werden overgemaakt om de verlenging van de vergunning aan het stort Bockx in beroep te weigeren. Ik vraag mij dan ook af waarom u de tijd om beroep aan te tekenen hebt laten verstrijken. Mijn concrete vraag luidt : mijnheer de Minister, is dit opzettelijk gebeurd ? (**Applaus bij de SP**)

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Mag ik hem de raad geven in hoofdzak in te gaan op de vragen gesteld door de nog aanwezige leden en aan de afwezigen schriftelijk een antwoord te laten worden ?

Minister J. Lenssens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, het is materieel niet mogelijk hier op alle vragen inzake de milieusector volledig en exact te antwoorden. Ik verontschuldig mij dus vooraf voor het feit dat ik niet volledig zal zijn. Ik zal nochtans een poging doen om het essentiële van de verscheidene beleidssectoren toe te lichten.

De heer J. Van Elewyck : Wij gaan akkoord met de stelling van de Voorzitter. Ik vind dat een spreker zo hoffelijk moet zijn hier te blijven om het antwoord van de Minister te aanhoren. Ik wens er echter één zaak aan toe te voegen. Tijdens de bespreking van de beleidsverklaring heeft Minister Geens, Voorzitter van de Executieve, aangekondigd dat elke Minister ter gelegenheid van de bespreking van de begro-

Van Elewycck

ting zou antwoorden op de toen gestelde vragen. U weet dat wij er op staan dat de Ministers zich houden aan de door Minister Geens gedane belofte.

Minister J. Lenssens : Ik zal morgen antwoorden op de gestelde vragen inzake het TGV-project. Morgen staat de sectie Natuurbehoud op de agenda en ik veronderstel dat nog andere collega's hierover wensen te spreken. Hieromtrent zal ik morgen een verklaring afleggen.

De heren Sleecx en anderen hebben over het ontwerp-decreet inzake heffingen op vaste afvalstoffen gesproken. Dit ontwerp van decreet komt later nog in openbare vergadering ter sprake, zodanig dat ik daar nu niet verder op in zal gaan.

Mijnheer de Voorzitter, een aantal collega's hebben in algemene termen het milieubeleid benaderd en beoordeeld. Dat waren onder andere de heren Vanvelthoven, Bosmans, Capoen, Gryp, Meyntjens en Van Durme. Dit laat mij toe heel kort de globale accenten te leggen van het milieubeleid dat de jongste vier jaar werd gevoerd. Ik heb mij ook voorgenomen dit beleid tijdens de komende legislatuur verder te zetten. In de beleidsverklaring is hiervan trouwens melding gemaakt.

U weet dat absolute voorrang wordt gegeven aan een preventief milieubeleid, gekoppeld aan een geïntegreerde aanpak van de problemen. Wij doen dat onder meer — de collega's Vanvelthoven, Capoen en Bosmans hebben erop gezinspeeld — door het verfijnen en uitbreiden van reglementeringen. Zoals door verscheidene collega's is opgeworpen, is vooral het toezicht op de naleving van deze milieuwetten en reglementen een belangrijk gegeven. Ik begrijp dat dit voor vele collega's een grote zorg is. Ook voor mezelf is het een dagelijkse zorg om de controle efficiënter te maken.

Een ander middel voor een preventief beleid is het voeren van een planmatige investeringspolitiek op basis van programma's, opgesteld in het perspectief van de gestelde objectieven.

Een ander belangrijk uitgangspunt is

dat ook op het vlak van het milieubeleid toegepast wetenschappelijk onderzoek moet gebeuren. De heer Vanvelthoven heeft hierop gealludeerd. Ik hecht daar enorm veel belang aan. U kan in de begroting lezen dat wij in de diverse sectoren tientallen miljoenen frank voorzien om in 1986 opdrachten inzake wetenschappelijk onderzoek toe te kennen.

Ten slotte is sensibilisering een laatste middel om aan preventieve politiek te doen. Sensibilisering is het meer bewust maken van de bevolking. Dit wil zeggen meer informatie, overleg en openheid. Ik heb er niet de minste moeite mee te verklaren dat wij in het verleden iets te discreet zijn geweest, waardoor een waas van geheimzinnigheid ontstond met alle gevolgen vandien. Het is mijn bedoeling een grotere openheid na te streven, ook in het geval van concrete dossiers. Ik heb er een aanvang mee gemaakt door de burgemeesters van de betrokken gemeenten stelselmatig te informeren over bepaalde milieuproblemen op hun grondgebied. Ik hecht daar veel belang aan. Ook de milieubeweging heeft hier een rol te spelen. Ik ga daar nu niet dieper op in. Ik wijs er alleen op dat de milieubeweging toch rekening moet houden met het feit dat niet zij, maar de politieke mandatarissen, aangeduid door de bevolking, belast zijn met het beleid. Ik ben ervan overtuigd dat op dit vlak een dialoog mogelijk is, hoewel er ook inzake openheid bepaalde grenzen moeten zijn.

Sommige collega's hebben het spanningsveld economie-ecologie aangekaart. Het is niet de eerste maal dat wij daarover spreken. Een begrotingsdebat laat echter niet toe dit nochtans zeer boeiend en zeer essentieel thema, uit te diepen. Ik wil waarschuwen tegen de klassieke fout die wordt begaan, namelijk een overdreven simplificatie van de problemen.

Voor de Agalev-fractie bezondigt zich daaraan. Op deze wijze wordt immers de indruk gewekt, dat de mensen bedot worden, dat er niets gebeurt, en dat de overheid lijdzaam toeziet, terwijl de grote kapitalistische ondernemingen onze hele leefomgeving laten verloederen en kapot maken.

Collega's van Agalev, de realiteit is iets ingewikkelder en minder eenvoudig dan u het steeds voorstelt. Er kan geen evenwichtige en ernstige milieupolitiek worden gevoerd als er geen overleg is in onze overlegeconomie. Er is geen ernstig beleid mogelijk, wanneer men geen zin voor realiteit opbrengt. Ik ben mij ten volle bewust van het grote belang van de leefomgeving voor de mensen. Ecologie is dus een grote waarde, maar de tewerkstelling is dat evenzeer. Op bepaalde momenten, zeker wanneer er moet ingegrepen worden ten aanzien van historische vervuiling, moeten de twee waarden tegen elkaar worden afgewogen.

Voor mij is het duidelijk. Als wij de zaak macro-economisch bekijken is het spanningsveld tussen milieu en tewerkstelling eigenlijk in evenwicht. Met andere woorden, als wij een efficiënt preventief beleid voeren, is er niet veel spanning te merken en is er evenwicht.

Beperkende maatregelen opgelegd aan het bedrijfsleven kosten weliswaar geld, maar scheppen daarentegen de vraag naar milieuvriendelijke producten. Aldus is er een gunstig effect op de tewerkstelling, wat de balans in evenwicht brengt. Ik geef toe dat micro-economisch een sanering vaak gepaard gaat met een spanningsveld. Hier is echter zin voor realiteit vereist, wat ik daarnet heb onderlijnd.

Ik stap vervolgens over naar enkele beleidssectoren zonder evenwel in detail te treden. De heren Cauwenberghs, Capoen en André Geens hebben gevraagd : wat gebeurt er met de autonomie van Vlaanderen inzake drinkwatervoorziening ? De heer Cauwenberghs heeft zelfs allusie gemaakt op de stand van zaken en de vooruitzichten rond de Waalse water-taks en de gevolgen ervan voor Vlaanderen.

U kent het probleem. 26 procent van het drinkwater in Vlaanderen is afkomstig uit Wallonië. Op eenverbruik van 1 miljoen kubieke meter per dag in Vlaanderen, betekent dat ongeveer 250.000 kubieke meter, of een kleine 100 miljoen kubieke meter per jaar.

Het Waalse decreet, dat vorig jaar zo-

Lenssens

veel beroering verwekte, is intussen goedgekeurd maar nog niet aan uitvoering toe. Ik wil uitdrukkelijk bevestigen dat het standpunt van de Vlaamse Executieve van vorig jaar onverkort van toepassing is. De taks van drie frank per m³ drinkwater is voor ons onaanvaardbaar. Wij zullen ons met alle juridische en politieke middelen verzetten tegen de concrete toepassing van die taks.

Dit neemt niet weg dat wij bereid moeten zijn te negociëren met het oog op een langdurig contract voor de levering van Waals drinkwater aan het Vlaams Gewest. Naar mijn oordeel — en mijn standpunt is niet nieuw — moet de Waalse Gewestexecutieve voor een nieuw feit zorgen. Het zou er kunnen in bestaan uitdrukkelijk te stellen dat, zolang onderhandelingen lopen, geen gebruik zal worden gemaakt van artikel 32 van het decreet. De Vlaamse Gemeenschap moet dan bereid zijn om onderhandelingen aan te gaan mits waarborgen worden geboden inzake de kwaliteit van het drinkwater, de te leveren hoeveelheid, de prijs en de bedrijfszekerheid van de levering. Dit wil zeggen dat kwalitatief goed drinkwater moet worden geleverd op een ogenblik dat wij het nodig hebben tegen een vooraf vastgestelde prijs. Bovendien moet in dezelfde onderhandelingen het probleem van de vervuiling van de grensoverschrijdende rivieren worden aan bod komen. Hiervoor heeft het Waals Gewest weinig interesse en heeft het nog maar weinig inspanning gedaan. Het is nochtans noodzakelijk dat ter zake vooruitgang zou worden gemaakt.

Ik heb in verband met al deze aspecten in april een schrijven gericht aan mijn Waalse collega, de heer Liénard, waarop ik tot op heden geen concreet antwoord heb ontvangen.

Nochtans bood ik negociaties aan binnen de voorwaarden die ik zojuist heb gesteld. Met een boutade zou ik kunnen zeggen : de kruik gaat zo lang te water tot ze barst. Ons geduld kan niet eindeloos op de proef worden gesteld. Wij mogen ons niet in slaap laten wiegen en ondertussen nalaten de nodige

voorzieningen te treffen om onze drinkwatervoorziening structureel op termijn veilig te stellen.

In dit verband acht ik het nuttig u mee te delen dat ik sinds een aantal maanden in het bezit ben van een aanbod van een Vlaams aannemersconsortium, dat na grondige studie voorstelt om de verbindingleiding tussen Walem — Antwerpen — en Elst — Oost-Vlaanderen — uit te voeren via een raamcontract. **(De heer Van Elewycck lacht)** Mag ik u vragen eerst te luisteren, mijnheer van Elewycck ? U kent de inhoud nog niet en u lacht al. Ik geef geen appreciatie : ik vertel u alleen wat ter tafel ligt.

Dit raamcontract zou inhouden dat die verbinding, waarvoor de investering op 7 miljard frank geraamd wordt, door dit consortium zou worden uitgevoerd en dat het kunstwerk, eens afgewerkt — men voorziet 6 à 7 jaar uitvoeringstermijn — ter beschikking zou worden gesteld van de betrokken drinkwatermaatschappij en. Als vergoeding stelt het consortium voor het prijsverschil tussen de huidige drinkwaterprijs van de Brusselse Intercommunale Watermaatschappij, zijnde 22 à 23 frank per m³, en de huidige prijs van de AWW. Dit verschil bedraagt 13 frank per m³. Deze regeling impliceert dat de verbruiker in het gebied waar men het Brussels, zeg maar Tailfer-water gebruikt, geen frank meer zou moeten betalen en dat in een periode van 12 à 15 jaar de hele investering zou zijn terugbetaald.

Ik beweer niet dat dit voorstel zonder meer kan worden aanvaard. Ik zeg alleen dat wanneer het Waals Gewest niet binnen redelijke termijn bereid is negociaties aan te vatten op ernstige basis, ik niet zal nalaten dit aanbod in overweging te nemen en eventueel een voorstel ter zake voor te leggen aan de Vlaamse Executieve.

De heer J. Van Elewycck : Wie zal er dan meer moeten betalen ?

Minister J. Lenssens : De Brusselse intercommunale zal minder ontvangen.

De heer J. Van Elewycck : Maar wie zal meer moeten betalen dan nu ?

Minister J. Lenssens : In dit project

niemand. Collega's, ik stel u voor mij nu niet te ondervragen over de inhoud. Ik geef u alleen kennis van dit dossier. Ik wil hiermee alleen aantonen dat het Waalse Gewest niet mag denken ons blijvend te kunnen provoceren, laat staan ons af te dreigen, met de toepassing van een waterbelasting. Wij zouden wel eens andere middelen in overweging kunnen nemen om de autonomie van de drinkwatervoorziening van het Vlaamse Gewest structureel en op lange termijn veilig te stellen.

De heer J. Van Elewycck : Mijnheer de Minister, wij hebben geen probleem met het veiligstellen van de autonomie van de drinkwatervoorziening van het Vlaamse Gewest. Laat daar geen misverstand over bestaan. Indien u zich echter tot een raamcontract mocht verbinden — wat een belangrijke stap is en ook andere oplossingen zijn mogelijk — vragen wij u in elk geval eerst met de Commissie van de Vlaamse Raad het probleem te overleggen. Met raamcontracten hebben we een slechte ervaring gehad !

Minister J. Lenssens : In de mate dat decretaal werk nodig is, zal ik de bevoegde Commissie raadplegen. Voor het overige houd ik mij vandaag bij de mededeling die ter tafel ligt.

De heren Vanvelthoven, Bosmans, Gryp, Vermeiren, Van Durme, Meyntjens en Geens alsook de heer Sleenckx hebben het gehad over de sector afvalstoffen. Vooraf wil ik op de interpellatie van de heer Sleenckx antwoorden. De vergunning afgeleverd door de Bestendige Deputatie voor het stort voor industrieel afval Bockx te Beerse, werd op 4 juni 1986 bevestigd bij ministerieel besluit. Dit wil zeggen dat de vergunninghouder, het stort mag exploiteren tot 12 januari 1988. Mijnheer Sleenckx, de vergelijking die u maakte met de problematiek van de Hooge Maey is volledig onterecht om twee redenen. Ten eerste, de site Bockx in Beerse is twee hectaren groot, terwijl de Hooge Maey veel groter is. Het belangrijkste verschil is echter het volgende : de stortplaats van Bockx in Beerse kreeg een vergunning en werd volledig ingericht nadat de uitvoeringsbesluiten van 21 april 1982 betreffende het afvalstof-

Lenssens

fendecreet reeds van kracht waren.' Er zijn dus uiterst strenge voorwaarden opgelegd en ook uitgevoerd. Indien dit niet het geval was zouden noch de bestendige deputatie van Antwerpen, noch ikzelf een vergunning hebben verleend. Inzake de aanwezigheid van mogelijk giftige afvalstoffen, moet ik wijzen op een misverstand. Bij OVAM is een dossier in onderzoek over de inplantingsplaats van een vroeger stort van dezelfde eigenaar Bockx te Beerse. Dit dossier heeft echter niets gemeen met de huidige exploitatie. Ook een andere stortplaats, „Zegwaard” genaamd, die zich eveneens in Beerse bevindt, maakt het voorwerp uit van een studie. Anderzijds zal binnen afzienbare tijd een studie gegund worden over de aanwezigheid in de bodem van giftige afvalstoffen. Het bestek voor deze studieopdracht is praktisch klaar. Mijnheer Sleecx, het toezicht van OVAM gebeurt inderdaad op regelmatige tijdstippen, voor de praktijk is dit welkijks. De rapporten die de jongste maanden door OVAM werden opgesteld — gelet op de nieuwe vergunning van de Deputatie — tonen vooralsnog aan dat de stortplaats wordt geëxploiteerd met naleving van de algemene en de bijzondere **exploitatievoorwaarden**, zodat bezwaarlijk een weigering in overweging kan worden genomen.

Ten slotte nog een belangrijk punt. Bij een grote Antwerpse scheikundige fabriek, die filterkoeken als afvalstoffen deponereert, onder meer op het stort Bockx, werden monsters genomen. Na analyse werd vastgesteld dat het gehalte aan **organohalogenverbindingen**, de geldende norm van duizend milligram per kilogram overschrijdt. Dit betekent dat deze filterkoeken — en het gaat over een tweetal vrachten bij Bockx gedeponereerd — ingevolge de reglementering in ons land van kracht, als giftig moeten worden bestempeld.

Op 10 juni 1986 — dus zeer recent — werd door de toezichthoudende ambtenaar van de OVAM proces-verbaal opgesteld, dat aan de gerechtelijke diensten eerstdaags wordt overgemaakt. Intussen werd bevolen dat deze afval op een legale manier moet

worden verwijderd via een erkend ophaler van giftig afval.

Ik voeg eraan toe — en dit is ook belangrijk — dat door de uitbaters van het stort Bockx in Beerse deze filterkoeken slechts op hun stortplaats werden aanvaard na het afleveren van een attest van conformiteit door de producent van deze afvalstoffen. Ik vind het belangrijk deze gegevens hier mee te delen. Eerstdaags zal overigens ook de burgemeester, in het kader van de openheid, waarover men daarjuist sprak, hierover worden ingelicht.

Ik wil uitdrukkelijk beklemtonen dat op het vlak van bodem- en grondwater geen enkel probleem bestaat in verband met deze afvalstoffen op deze stortplaats.

Mijnheer de Voorzitter, inzake afvalstoffen werden nog een hele reeks vragen gesteld. Ik zal ze in de mate van het mogelijke even benaderen.

De heren Bosmans en André Geens vragen hoever het staat met de het afvalstoffenplan. Ik kan mededelen dat het afvalstoffenplan in zijn eindfase verkeert. Tijdens zijn uiteenzetting heb ik aan de heer Geens bevestigd dat ik op vraag van de Commissie graag bereid ben, vooraleer de Executieve een beslissing neemt, hieromtrent een gesprek te voeren. Dit kan gebeuren van zodra de Commissie daartoe zou beslissen.

Het ligt in mijn bedoeling dit afvalstoffenplan in het najaar aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging voor te leggen. Ik wijs erop dat de procedure in het decreet voorzien, werd gevolgd en niet minder dan zeventienhonderd opmerkingen werden geformuleerd. U moet toch mijn medewerkers toelaten, naast al het andere werk, grondig het plan en de opmerkingen te onderzoeken.

De heer Vermeiren heeft de aandacht gevestigd op het probleem van de huishoudelijke afvalstoffen in het gebied Halle-Vilvoorde. Ik heb daarvan nota genomen. Ik moet er wel op wijzen dat hier de gemeentelijke autonomie en ook verantwoordelijkheid speelt via de intercommunale vereniging in dit gebied, Haviland.

Ik kan niet aanvaarden dat men

OVAM of de Vlaamse Executieve zou verwijten niet vlugger een oplossing te vinden. Ik meen dat een aantal dossiers in deze streek voldoende aantonen dat de streekverantwoordelijk ken inderdaad hun verantwoordelijkheid ter zake moeten dragen.

De heer F. Vermeiren : Mijnheer de Minister, ik ben in het bezit van een brief van OVAM waarin OVAM duidelijk zegt kennis te nemen van het feit — en het ook beaamt — en te zullen optreden. Met andere woorden, dit is een verschijnsel dat geregeld bij OVAM wordt vastgesteld ; degenen die met deze problematiek te maken hebben, zijn hiervan zeer goed op de hoogte. Wanneer OVAM niet onmiddellijk een oplossing voor handen heeft, laat zij soms toe dat het probleem op de lange baan wordt geschoven, hanteert zij niet dezelfde maten en treedt zij anders op tegenover **privéstorten** — en terecht trouwens.

Zoals ik daarstraks reeds heb gezegd, is het al te gemakkelijk dat de lokale besturen en de burgemeester geen andere mogelijkheden zouden hebben dan op te treden gezien de hygiënische problemen. Ik heb daaraan onmiddellijk toegevoegd dat het niet alleen een probleem is voor de gemeenten maar voor gans de regio, het is te zeggen Vlaams Brabant. Vandaar dat ik zeer goed begrijp dat u vandaag geen antwoord kunt geven om deze problematiek onmiddellijk op te lossen.

Ik heb er willen op aandringen opdat u met de mogelijkheden waarover u beschikt de nodige schikkingen zou treffen ten einde deze problematiek bij voorrang te behandelen.

Minister J. Lenssens : Wat de containerparken betreft, de heren Sleecx en Gryp hebben erover gesproken, zijn er 121 aanvragen in behandeling voor een toelage van 90 procent. Zij zullen allen kunnen worden afgewikkeld in de loop van dit begrotingsjaar en van het volgende jaar. Ik neem aan dat er tegen het einde van dit jaar een **50-tal** containerparken operationeel zullen zijn.

Mijnheer Vanvelthoven, u hebt in uw uiteenzetting de aandacht gevestigd op het gebrek aan contact met de recy-

Lenssens

clagesector. U weet wellicht niet dat er in de OVAM een recyclage-cel bestaat, die bestendig met de recyclage-bedrijven contacten hebben. Ik noteer in elk geval uw zorg en laat navragen of er voldoende contact is geweest met betrekking tot de gewijzigde markt voor die sector mochten die 12 1 containerparken over een aantal maanden in werking treden.

De heer L. Vanvelthoven : Mijnheer de Minister, zij zijn bereid met u te overleggen evenals met OVAM. Zij zeggen dat er een selectieve ophaling zal zijn maar er zijn problemen naargelang van de sector. Voor het papier zijn er enorme problemen. Er zijn ook problemen in de andere sectoren. Zij dachten dat het nuttig was dat u ter zake over de nodige inlichtingen zou beschikken. Ik denk dat uw initiatief om contact te nemen met OVAM en uw contacten met de recyclage-sector te activeren erg nuttig zou zijn.

Minister J. Lenssens : Goed, ik zal dit laten actualiseren.

In verband met de problemen van de luchtvervuiling hebben de heren Bosmans, Gryp, Meyntjens en mevrouw Lefebber belangrijke en soms beharrenswaardige dingen naar voren gebracht. Ik zou toch nog even willen beklemtonen dat, iedereen weet het maar verliest het nog vaak uit het oog, de luchtverontreiniging een bij uitstekgrensoverschrijdend probleem is. De Vlaamse Gemeenschap en ook België, hebben eigenlijk niet veel vat op het globale van deze problematiek en dus ook niet op de zure neerslag en op alles wat daarbij komt kijken.

Naar mijn mening mag dit echter geen alibi zijn om binnen de Vlaamse Gemeenschap geen inspanning te leveren om de uitstoot van zwaveldioxyde en stikstofoxyde te verminderen. U zal mij toelaten er niet verder op in te gaan, maar gewoon te verwijzen naar de beleidsnota van juli 1985 die aan de collega's bekend is. Op basis van een zorgvuldige inventarisatie van de ganse problematiek binnen de Vlaamse Gemeenschap, werden een tiental concrete beleidsmaatregelen vooropgesteld, die moeten toelaten een bijdrage te leveren in de strijd te-

gen dit bij uitstek internationaal, ik zou zelfs zeggen planetair, milieuprobleem.

Ik vestig er ook de aandacht op dat er de jongste tijd op een tweetal plaatsen in Vlaanderen door de diensten van het Instituut voor het Scheikundig Onderzoek een paar verontrustende gevolgen op de vegetatie werden vastgesteld. Wij hebben gevraagd om met een multi-disciplinaire werkgroep deze effecten zorgvuldig te analyseren om na te gaan of er zich nieuwe bijkomende maatregelen zouden opdringen.

Mijnheer Meyntjens, u zal mij toelaten u op een andere manier te antwoorden. Ik beschik over gegevens die u zullen interesseren omtrent de cadmium-vervuiling in de streek van Kruikeke en omgeving. Door de afwikkeling van de eerste fase van ons saneringsplan beschikken wij over de precieze territoriale omschrijving van sterk, minder sterk en niet vervuilde gebieden. Ik zal u daarvan op een andere wijze in kennis stellen.

Mijnheer de Voorzitter, ik kom zo aan de problematiek van de oppervlaktewatervervuiling en de werking van de waterzuiveringsmaatschappijen, waarover de collega's Bosmans, Capoen, Gryp, Meyntjens en Vanvelthoven hebben gesproken.

Eén van de grote bekommernissen, die tot uiting kwam is de controle. Collega's, wij moeten ons er in de eerste plaats voor hoeden mee te roepen met bepaalde groepen, die er belang bij hebben te zeggen dat alles slecht gaat.

Weet u dat in 1985 door de twee waterzuiveringsmaatschappijen in Vlaanderen ongeveer 3000 controles werden gedaan bij ondernemingen met een lozingsvergunning ? Weet u dat ingevolge deze controles er 119 processen-verbaal werden opgesteld en overgemaakt aan de bevoegde gerechtelijke diensten ? Men kan dus geenszins beweren dat er helemaal geen controle zou zijn. Op de vraag of die controle moet worden uitgebreid denk ik dat het antwoord positief is. Ik verwijs in dit verband naar de beleidsverklaring, waarin uitdrukkelijk is vermeld dat de controlediensten moeten

worden versterkt. Inzake de resultaten zou ik nog even willen beklemtonen dat de kwaliteit van onze oppervlaktewateren her en der nu toch, zij het langzaam, is verbeterd. Zo heb ik cijfers over de kwaliteit van het Scheldewater ter hoogte van Doel waaruit duidelijk blijkt dat voor een aantal parameters er tussen 1980 en 1985 een vrij merkwaardige verbetering is tot stand gekomen. Ik beweer niet dat de kou hiermee af is en de inspanningen niet hoeven voortgezet maar ik wil alleen aantonen dat naast de minder vreugdevolle berichten omtrent de kwaliteit van onze oppervlaktewateren er ook positieve zijn, die al te weinig in de verf worden gezet.

De heer Gryp heeft een aantal vragen gesteld over concrete artikelen uit de begroting. Ik zal hem op een andere wijze antwoorden.

De heer André Geens of de heer Capoen maakte allusie op de fusie van de zuiveringsmaatschappijen WZK en VWZ. De voordelen van een dergelijke fusie zijn duidelijk. Er kan een éénvoudig beleid gevoerd worden in gans het Vlaamse Gewest en de tarieven, die de industrie moet betalen zullen dezelfde zijn. Ook zal een structurele decentralisatie mogelijk worden. De fusie moet bij decreet worden beslist, zodat in het najaar een ontwerpdecreet ter zake bij de Vlaamse Raad zal worden ingediend.

Mevrouw Lefebber en de heren Capoen en Van Durme hebben de aandacht gevestigd op de problematiek van de mestoverschotten. In bepaalde gebieden van Vlaanderen zijn deze mestoverschotten de oorzaak van een verminderde kwaliteit van het grondwater, en ten dele ook van de zure neerslag. Ik ben het met hen eens dat dringend naar een oplossing dient gezocht. Dat is echter gemakkelijker gezegd dan gedaan. U weet dat wij nog altijd denken in de richting van een mestbank maar ook daar moeten wij decretaal optreden. Wij hopen in het najaar hierover meer duidelijkheid te hebben.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, in verband met de sector van de hinderlijke inrichtingen werden verschillende vragen gesteld, onder meer door de

Lenssens

heren Gryp, Capoen, Bosmans, Vanvelthoven en Meyntjens, die onder meer betrekking hadden op de uitvoering van een Europese richtlijn, de zogenoemde Seveso-richtlijn, op de milieu-effect-rapportering en op de veiligheidsrapportering.

Ik bevestig, voor zover nodig, nogmaals dat, wat de industriële vestigingen betreft, het milieuvergunningdecreet van juli 1985 integraal tegemoet komt aan wat in de Europese richtlijn is voorzien.

Wat de grote infrastructuurwerken betreft, verwijs ik naar het debat dat straks zal volgen en waar mijn collega Pede bevoegd is. In het Vlaamse regeerakkoord is uitdrukkelijk gesteld, dat er voor de grote infrastructuurwerken een milieu-effectrapportering zal worden ingevoerd.

Wat nu de industriële vestigingen betreft, is het uitvoeringsbesluit de sleutel om het milieuvergunningdecreet in werking te doen treden, vrijwel klaar. Ik hoop nog voor het reces dit voor principieel akkoord aan de Executieve te kunnen voorleggen en het voor advies naar de Raad van State te kunnen doorsturen. Wanneer het advies van de Raad van State ons tijdig bereikt, kan dit belangrijk innoverend decreet in werking treden tegen de jaarwisseling.

Ik meen aldus in grote lijnen een replek te hebben gegeven aan de verschillende sprekers. Ik stel er prijs op de collega's, die positief maar ook minder positief hebben gereageerd, te danken voor de belangstelling. Dank ook voor de manier waarop wij in deze Raad en in de Commissie over de Vlaamse milieuproblematiek niet alleen van gedachten hebben kunnen wisselen, maar hebben meegewerkt aan het tot stand komen van een beter beleid. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer J. Sleenckx : Mijnheer de Voorzitter, ik wens te zeggen in het kort iets te zeggen in verband met mijn interpellatie. Ik weet uit goede bron dat afval komende van Monsanto en dat

niet mag worden gestort op de Hooge Maey, wordt gestort te Beerse op het stort Bockx. Ambtenaren van OVAM zelf hebben dit medegedeeld. Ik wilde dit toch eens duidelijk beklemtonen.

Voorts is het zo dat industriële afvalstoffen die niet op de Hooge Maey worden gestort, naar het stort Bockx komen. Men spreekt zelfs van een verhouding van 60 à 70 ten honderd. Men heeft steekproeven gedaan in de containers die daar toekomen, men heeft de werknemers ondervraagd en daaruit blijkt zeer duidelijk vanwaar de afval komt. Dus, mijnheer de Minister, beweer niet dat het niet waar is.

Mijnheer de Minister, het is duidelijk dat er dringend iets moet worden gedaan aan het stort Bockx. Beerse — en ik heb dit ook gezegd in mijn interpellatie — is een van de meest vervuilde streken van België en men gaat het nog altijd meer belasten. Het wordt zo stilaan de gewoonte dat wat ergens anders niet kan, zeker wel kan in de Kempen. Welnu, uit acties van de bevolking zal blijken dat het ogenblik is aangebroken dat wij het niet meer nemen.

De heer E. Gryp : Mijnheer de Minister, het was reeds herhaaldelijk het geval dat u, na een uiteenzetting of een interpellatie van onze groep, de gelegenheid heeft aangegrepen om Agalev te beschuldigen van simplisme en sloganeske betogen.

Naar mijn mening is deze Raad eigenlijk weinig geschikt om de ideologische toer op te gaan. Daarvoor zijn er debatten en ook de pers zodat wij buiten dit halfroend onze ideologische ideeën ruimschoots kunnen verkondigen.

Ik wil hierop niet verder ingaan, maar ik wens er toch op te wijzen dat wanneer er hier een partij aanwezig is voor wie de tewerkstelling nauw aan het hart ligt wij dat zijn. Mijn collega Van Durme heeft zoëven nog een goed voorbeeld gegeven hoe milieu en arbeid op een zeer eenvoudige en een zeer klare manier gelijktijdig kan worden verdedigd.

Ik heb ook gezegd dat milieuzorg arbeidsintensief is.

Collega Van Durme stelde dat door de

wegwerpverpakking een enorme hoeveelheid werkplaatsen werd weggerationaliseerd terwijl tegelijkertijd het milieu met plastic verpakking wordt vervuild. Recycleerbare grondstoffen in de glasnijverheid worden niet meer of weinig gebruikt. Daardoor zijn duizenden werkplaatsen verloren gegaan. Dat wijst er dus wel op dat de realisten niet aan de kant staan die u denkt. Bovendien zijn het zeker de ecologen niet die verantwoordelijk zijn voor milieurampen zoals in Seveso, Mexico, Bhopal enzovoorts, maar wel de multinationals. Wij beschuldigen hen en zullen dat ook blijven doen.

Ten slotte wens ik op enkele concrete cijfers te wijzen. U heeft zoëven gezegd — daaraan had ik mij verwacht — dat de kwaliteit van het Scheldewater dank zij uw beleid geweldig is verbeterd. U heeft enkel over Doel gesproken. Inderdaad, in Doel is het zuurstofgehalte van 1982 tot 1985 van 29,8 tot 34 procent gestegen. Dat is inderdaad een verbetering. U heeft vergeten erbij te voegen dat het Maaswater 95 procent heeft. De metingen op de Schelde zijn als volgt : respectievelijk voor 1982 en 1985 is er in Zwijnaarde een daling van 36,7 tot 34,7 procent ; in Melle van 46,3 tot 25,8 procent ; in Temse van 17,5 procent tot 5,3 procent ; in Hemiksem van 15,3 procent tot 6,4 procent.

Dit zijn geen slogans, maar concrete, harde cijfers.

De heer Voorzitter : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer L. Vanvelthoven : Mijnheer de Minister, ik wil dit debat niet node-loos verlengen maar ik dacht dat ik geen antwoord had gekregen op twee concrete vragen.

Vooreerst is er het dossier BELT. De exploitatievoorwaarden vermelden zeer duidelijk dat er geen hinder van dergelijke aard mag zijn. Die toestand duurt reeds vijf jaar. De inwoners van Tessenderlo vragen zonder meer de sluiting van het bedrijf. Ik begrijp dat dit zo maar niet kan.

Mijn vraag is de volgende : kan een dergelijke vervuiling van lucht en omgeving zonder meer blijven duren

Vanvelthoven

zonder dat er maatregelen worden genomen ?

Vervolgens is er Noord-Limburg. Tot onze ontsteltenis hebben wij moeten vernemen dat de vervuiling in deze streek — de vervuiling door zwevende zinkdeeltjes en cadmiumdeeltjes — erger dan wij hadden verwacht — is toegenomen. Ook dat kan niet blijven duren.

Welke maatregelen zal u ter zake nemen ?

De vervuilers zijn gekend. Worden die bedrijven dan niet aangesproken om op een of andere manier de lasten die op de gemeenschap wegen, inzake het tegengaan van die verontreiniging, de aanleg van waterleiding en het opnieuw voor groententeelt geschikt maken van tuinen, te helpen dragen ? Worden zij dan helemaal niet verantwoordelijk gesteld ? Moeten zij geen enkele bijdrage leveren ook niet nu blijkt dat die vervuiling blijft aanhouden ?

Mijnheer de Minister, het wordt de hoogste tijd dat wij ter zake een principieel standpunt innemen.

Ik heb daarstraks gezegd dat indien wij niets doen zulks een vrijbrief inhoudt voor deze bedrijven om in de toekomst te blijven handelen zoals in het verleden werd gedaan.

De Voorzitter : Minister Lenssens heeft het woord.

Minister J. Lenssens : In mijn zorg om dit debat niet nodeloos te rekken, ben ik inderdaad vergeten op die vragen een antwoord te verstrekken.

Ik zou aan de heer Vanvelthoven willen zeggen dat de wettelijke basis ontbreekt om de twee vervuilende bedrijven, met name Vieille Montagne en Metallurgie Hoboken-Overpelt welke in Noord-Limburg en Balen zijn gevestigd, de gevolgen van die vervuiling te doen betalen.

Wij hebben geen wettelijke basis. De vervuiling gebeurde tussen 1892 en de jaren zeventig. Tijdens die periode hadden beide ondernemingen legaal, door middel van een vergunning, de

toelating om hun productieprocedé op die manier uit te voeren. In het verleden had de wetenschap, en derhalve ook de overheid en het bedrijfsleven, minder kennis en minder inzicht in het mechanisme van de vervuiling. Het was dan ook niet mogelijk de exploitatievoorwaarden aan te passen.

Zoals u weet is dat ondertussen voor de beide ondernemingen wel gebeurd. Op onze suggestie werden via de AROL, door de Bestendige Deputaties van Limburg en van Antwerpen aan beide ondernemingen strenge exploitatievoorwaarden opgelegd.

Het principe dat de vervuiler betaalt is hier helaas moeilijk te realiseren, omdat er geen wettelijke grond bestaat. Men moet immers niet alleen kunnen bewijzen dat er een oorzakelijk verband is, maar dat er een fout werd begaan, strijdig met de reglementaire beschikkingen, dit volgens artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

Persoonlijk acht ik de kans om een rechtsgeding te winnen zeer gering.

U weet dat ondertussen een aantal werkgroepen, in samenwerking met het provinciebestuur, gegevens hebben verzameld. U zegt dat er nu genoeg is gestudeerd.

Wij hebben meer gedaan. Op kosten van de Vlaamse Gemeenschap werden er monsters genomen en geanalyseerd in drieduizend privé-moestuinten. Wij hebben de betrokkenen individueel advies gegeven over bekalving en andere middelen om de cadmiumvervuiling tegen te gaan en om te vermijden dat in sommige groenten cadmium zou komen.

Er werd ook medisch onderzoek gedaan. Mijn voorganger gaf ongeveer anderhalf jaar geleden het bevel een medisch onderzoek te doen. Dat gaf weinig resultaat omdat de schaal te klein was. Nu wordt onderzoek gedaan bij een driehonderdtal personen die een representatieve groep vormen in dat gebied, en dit in het kader van het Cadmibel-project, dat in internationaal verband de gevolgen van cadmiumvervuiling op het menselijk organisme moet onderzoeken.

Wij gaan ook na wat de mogelijkheden

van sanering zijn. Ik weet echter niet of wij de middelen zullen hebben om gans de massa gepollueerde grond weg te nemen, want het gaat om 38 km². Ik zie niet in dat de Vlaamse Gemeenschap daar in de komende jaren de budgettaire middelen voor zou kunnen vrijmaken.

De actiegroep Belt vraagt zeer eenvoudig de sluiting van Phillips Petroleum uit Tessenderlo.

In 1983 heb ik de vergunning geschorst na een incident. Sindsdien is het aantal meldingen dat ons wordt medegedeeld via de politie en de gemeentebesturen en ook via de bevolking sterk verminderd. Af en toe is er nog een klein incident.

Op dinsdag 10 juni, in de namiddag, was er nog een vrij ernstig incident. De administratie en de inspectie waren ter plaatse. Er zijn metingen gebeurd en men heeft vastgesteld dat er geen aanleiding was om de activiteiten van het bedrijf stil te leggen.

Vervolgens richt ik nog een paar woorden tot de heer Sleenckx. Hij heeft bevestigd dat hij niet goed heeft geluisterd.

Hij heeft gehandeld over het bedrijf Monsanto. Ik heb uitdrukkelijk gezegd dat de filterkoeken, die afvalstoffen zijn van een bepaald groot Antwerps chemisch bedrijf, volgens de geldende reglementering giftig werden bevonden en toch op het Bockxstort werden gedeponneerd. Er werd een pro justitia opgesteld dat aan de gerechtelijke instanties werd overgemaakt. Ik heb ook gezegd dat dergelijk giftig afval op het Bockxstort in Beerse moet worden afgegraven, en verwijderd door een erkend ophaler van giftig afval.

De heer Gryp spreekt over ideologie.

Als ik zeg dat Agalev steeds bewust de milieuproblemen oversimplificeert, heeft dat niets met ideologie te maken. Ik stel alleen vast dat men er vrij gemakkelijk in slaagt om de bevolking door een sloganmatige benadering slechts de helft van de waarheid mee te delen.

De heer E. Gryp : De cijfers zijn er.

Minister J. Lenssens : De cijfers die u geeft kan ik niet beoordelen. Ik heb echter niet gezegd dat alle problemen inzake kwaliteitsverbetering van de Schelde opgelost zijn. Ik heb gezegd dat, naast de wanklanken en ongunstige berichten, ook eens de gunstige elementen mochten aangehaald worden. Ik heb eraan toegevoegd, dat wij daarom niet moeten besluiten dat het werk af is. Bij dit standpunt wens ik uitdrukkelijk te blijven.

De Voorzitter : Dames en heren, de lijst van de sprekers is thans definitief afgesloten. Wij zullen onze werkzaamheden gedurende een dertigtal minuten onderbreken. De vergadering zal dus worden hervat om 19.30 uur.

– De vergadering wordt geschorst om 19.00 uur.

– De vergadering wordt hervat om 19.30 uur.

BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN

De Voorzitter : Wij behandelen thans een materie waarvoor Minister Pede bevoegd is, met name binnenlandse aangelegenheden.

De heer Vangronsveld, verslaggever, heeft het woord.

De heer A. Vangronsveld, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Taaldecreefgeving wens ik een kort verslag uit te brengen. Het was een vergadering die in een serene maar toch geanimeerde sfeer verliep, in de zin van een dialoog waarbij de Minister in zijn inleiding aangaf in welke richting hij het beleid voor de materie waarvoor hij bevoegd is, wil sturen en waarbij de leden veelal vragen hadden naar de financiële consequenties voor de gemeenten. Daarbij werden vooral de volgende onderwerpen aangehaald : de verdelingscriteria van het Gemeentefonds en het Hulpfonds ; de problemen in verband met het in werking treden van het Investeringsfonds ; de fiscale tegoeden waarop de gemeenten moeten wachten maar

waarop ze nochtans recht hebben ; het probleem van de principiële belofte van de toelagen, en andere.

Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe vooraf enkele aspecten te bespreken uit de inleiding van de Gemeenschapsminister voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening.

Een eerste aspect van de inleiding van de Gemeenschapsminister behandelt de begrotingskredieten van binnenlandse aangelegenheden. Daarin zegt de heer Minister dat hij niet zoveel kredietartikelen tot zijn bevoegdheid heeft. Vrijwel allemaal zijn ze dan nog terug te brengen onder de noemer „gesubsidieerde werken”, het gaat meer bepaald om wegen- en rioeringswerken, het oprichten van administratieve gebouwen, werken aan slachthuizen en dergelijke. Het belangrijkste bedrag gaat ongetwijfeld naar het betoelagen van werken op basis van het koninklijk besluit van 23 juli 1981.

In artikel 55, van het Ontwerp van begrotingsdecreet werd hiervoor een som van 2,457 miljard frank ingeschreven. Dit artikel geeft aan Minister Pede en zijn collega Lenssens, bevoegd voor het leefmilieu, de machtiging om voor vermeld bedrag verbintenissen aan te gaan tot betaling van interesten en kapitalen van leningen door het Gemeentekrediet van België toegestaan ter vervanging van toelagen aan de lagere besturen. In de initiële begroting van 1985 was het bedrag van 1,6 19 miljard frank voorzien, maar door het toepassen van de in de Vlaamse Executieve overeengekomen regel dat het investeringsprogramma 1986 gelijk zou zijn aan 90 procent van 1985, zou dit krediet worden verlaagd tot 1,457 miljard frank. In een tweede fase en op grond van ernstig aangetoonde behoeften werd tot voldoening van de commissieleden, die blijkbaar veelal nauw met het gemeentebestuur verbonden zijn, een bijkomende som van 1 miljard frank vrijgemaakt, zodat het totaal op 2,457 miljard frank werd gebracht.

Een tweede aspect in de toelichting van de Gemeenschapsminister betreft het in werking treden van het Investeringsfonds. Zoals u weet werd

door het decreet van 12 februari 1986 de inwerkingtreding van dit Investeringsfonds verdaagd tot 1 januari 1988, enerzijds omdat er te weinig kredieten waren, anderzijds om – wat genoemd werd – „de hypotheek van het verleden” te lichten.

Op datum van 31 december 1985 bestonden er bij de administratieve algemene technische diensten inderdaad dossiers waarvoor in 1985 of eerder een principiële belofte van toelage was verleend voor zo'n 4,522 miljard frank. Al deze beloften honoreren zou niet kunnen, temeer omdat ook nieuwe initiatieven aan bod moeten kunnen komen. De Minister zal er dan ook naar streven om op basis van zo objectief mogelijke criteria prioriteiten te leggen, zodat een deel van de principiële beloften kunnen worden omgezet in vaste beloften van toelagen en er tegelijkertijd ruimte is voor nieuwe dossiers.

Eenzelfde operatie zal trouwens in 1987 nog nodig zijn.

Als groot voorstander van de gemeentelijke autonomie wil de Minister ook de nodige maatregelen voorstellen of treffen die de lokale autonomie dienen te verzekeren en te versterken.

Op 3 december 1984 en 28 juni 1985 werden door respectievelijk een wettelijke en decretaire regeling de eerste stappen gezet om het toezicht op de gemeenten te versoepelen. Deze taak is volgens de Minister evenwel niet afgerond en hij wil het in het verleden opgezette werk van zijn voorganger op dat vlak verder afwerken.

Sommigen aanzien de financiële verantwoordelijkheid van de gemeenten als de hoofdvoorwaarde voor een volwaardige autonomie. Dit is slechts in zoverre waar dat de financiële situatie van elke gemeente gezond moet zijn, dit is in evenwicht. De Minister wil een decretaire regeling uitwerken voor de omslag van het Gemeentefonds over de Vlaamse gemeenten.

Voor de verdeelcriteria zal de Minister zich grotendeels laten inspireren door de bestaande criteria. Een volledig nieuw stelsel zou immers voor sommige gemeenten een te groot verschil met de huidige rechten kunnen

Vangronsveld

inhouden en daardoor ons gezamenlijk streven naar de gezondmaking van de gemeentelijke financiën op de helling zetten.

Ten slotte wil de Minister onderhandelingen voeren om de dotaties van het Gemeentefonds op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap te imputeren. Als de Vlaamse Gemeenschap zelf over de gelden van het Gemeentefonds kan beschikken, zal ook de voorschottenregeling en de voorlopige afrekening soepeler kunnen worden uitgevoerd.

Wat de provincies betreft stellen wij vast dat een aantal recente wetten trachten dit bestuursniveau te herwaarderen en te moderniseren. Denken wij aan de wetten die de provinciale fiscaliteit herstellen, het principe van de provinciale zittijden invoeren, enzovoort.

Wat de financiën van de provincies betreft zal de Minister de nodige initiatieven voorstellen opdat het aandeel van de Vlaamse provincies globaal en volgens objectieve criteria aan de Vlaamse Gemeenschap zal worden overgedragen.

Na deze inleiding van de Gemeenschapsminister werd de algemene bespreking aangevat met een aantal vragen, suggesties en bedenkingen vanwege de diverse leden, doch meestal in verband met de consequenties voor de gemeentefinanciën.

Mijnheer de Voorzitter, ik overloop nu in vogelvlucht de belangrijkste vragen en bedenkingen die in de Commissie werden geformuleerd.

Een lid stelt vast dat het totale krediet dat uit de uitgavenbegroting der Vlaamse Gemeenschap naar de provincies en de gemeenten toevloeit veel hoger is, namelijk 15 miljard frank, dan het krediet waarover de Gemeenschap sminister van Binnenlandse Aangelegenheden beschikt, namelijk 2,9 miljard frank. Het samenbrengen in een uitgebreider Investeringsfonds van al deze kredieten is een gewettigde betrachting.

Bijzondere positieve waardering heeft de Commissie voor de vermeerdering

met 838 miljoen frank van het krediet ten behoeve van de gemeenten, vergeleken met dezelfde begrotingspost van de initiële begroting voor 1985.

Daarbij aansluitend vraagt een lid dat de verdeling van de kredieten volgens objectieve criteria en aan een versneld tempo zou geschieden, al dient gezorgd te worden dat het per 1 januari 1988 in werking tredend Investeringsfonds niet wordt gehypothekeerd.

Overigens gaat de aandacht van het lid naar enkele specifieke problemen bij de verdeling van het Gemeentefonds. Het overgrote deel van de totale koek gaat naar slechts enkele gemeenten.

Bij de nieuwe verdeelcriteria die de Minister eventueel wil invoeren ware het, aldus het lid, rechtvaardiger de procentuele verdeling over de drie categorieën van gemeenten tot redelijker verhoudingen te brengen.

Verder werden er vragen gesteld over het gewaarborgd ontvangstencomplex en het hulpfonds.

Er werden ook bedenkingen gemaakt in verband met de gemeentebegrotingen voor 1986. De gemeenten zijn wettelijk verplicht om vanaf 1988 hun gemeentebegrotingen in evenwicht te brengen. Nochtans zijn er diverse factoren, onder andere als gevolg van het Pinksterplan, die een nadelige invloed hebben op de gemeentefinanciën.

In zijn antwoord zegt de Gemeenschapsminister dat het Investeringsfonds zekere voordelen heeft, aangezien hierdoor de gemeentelijke autonomie aanzienlijk wordt vergroot. De samenvoeging van de diverse materies in het Investeringsfonds is duidelijk de bedoeling, doch we mogen niet blind zijn voor de problemen van de artikelen 107quater — gewestelijke materies — en 59bis — gemeenschapsmateries — zodat twee sectoren zullen moeten blijven bestaan.

Ook inzake de principiële belofte van toelagen van gemeentelijke werken zijn er dossiers voor een bedrag van 6,2 miljard frank voor de twee ter zake bevoegde Gemeenschapsministers.

Inzake de verdelingscriteria van het

Gemeentefonds zijn er interessante suggesties gedaan. Niettemin voelen gemeenten met een centrumfunctie zich ook steeds benadeeld, zegt de Minister. Trouwens, iedereen zegt in deze dat de andere meer krijgt dan waarop hij in feite recht zou hebben.

Daarop volgde een technische bespreking over het Hulpfonds — wat ik oversla — met de delging van de saneringsleningen. Ik beland ten slotte bij enkele vragen over de tegoeden van de gemeenten op de personenbelasting. De Gemeenschapsminister beaamt dat de gemeenten inderdaad 3 procent administratiekosten aan de nationale overheid betalen om de inning te doen van geld dat zij 2 jaar later zullen ontvangen.

Er werd ook gevraagd naar het dossier van de Intercommunale te Zelzate waarop ik hier niet verder wil ingaan en er was een interessante discussie over de juridische gevolgen en de betekenis van de principiële belofte van toelage. Een eminent lid oordeelde dat een principiële belofte van toelage geen enkel rechtsgevolg heeft. Ze houdt alleen in dat de Minister het betrokken bestuur de toelating geeft om met de administratieve procedure te starten. Hierop antwoordt de betrokken Minister dat er een duidelijk onderscheid moet worden gemaakt tussen de principiële en de vaste belofte. Bij een principiële belofte is het dossier in principe in orde en kan men bijgevolg overgaan tot aanbesteding. Dit zou echter slechts mogen gebeuren als de bedragen in de begroting zijn ingeschreven. Er is uiteraard een piek in de investeringen van de gemeenten voor 1985 en 1986 omdat de meeste gemeenten snel wilden zijn, uit angst minder te krijgen na het inwerkstellen van het Investeringsfonds.

Er waren ook vragen over de subsidiëring van dorps- en stadsherwaardering en over de kleine dringende herstellingswerken van maximum vijfhonderdduizend frank.

Men is gelukkig dat de Gemeenschapsminister voorstander is van een zekere decentralisatiepolitiek. De gemeenten moeten echter ook de mogelijkheid krijgen om hun dossiers sneller administratief te laten afwerken.

Vangronsveld

Zou men in dit verband niet meer soepelheid kunnen creëren bij de toepassing van de diverse wetten ?

Ten slotte waren er vragen en bedenkingen in verband met de principiële belofte van toelage en de problemen voor de gemeenten die de gewoonte hebben om cyclische begrotingen op te stellen die over een termijn van vijf jaar zijn gespreid.

Een andere bedenking betreft de vestigingsplaats in Leuven van een aantal administratieve diensten. Volgens een lid is dit beslist een probleem wanneer men uit Halle of het Pajottenland door Brussel naar Leuven moet.

De beschouwing wordt gemaakt dat gemeentebesturen niet zelden problemen ondervinden in gevolge de administratieve laksheid indien de gemeentebesturen niet zelf aandringen op de afhandeling van de administratieve procedure van de dossiers. Dit probleem doet zich vooral voor bij de diensten van het Bestuur van de Ruimtelijke Ordening en de Stedebouw en bij sommige provinciebesturen.

Een lid maakte van de gelegenheid gebruik om aan te dringen werk te maken van het Investeringsfonds niet sine die is uitgesteld. De Executieve moet zorgen voor voldoende kredieten, namelijk 3,5 miljard frank.

Mijnheer de Voorzitter, ik hoop hiermede bondig te hebben aangegeven hoe dit deelaspect van de begroting 1986 van de Vlaamse Gemeenschap in de Commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden werd behandeld en geapprecieerd. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer Temmerman heeft het woord.

De heer G. Temmerman (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, met uw goedvinden zou ik bij de bespreking van het begrotingsonderdeel, dat op de binnenlandse aangelegenheden betrekking heeft, een aantal beschouwingen willen maken die misschien minder met de begrotingscijfers als

dusdanig dan wel met het beleid van de Minister te maken hebben.

De Minister heeft tijdens de bespreking in de Commissie zelf onderstreept dat slechts weinig kredietartikelen op zijn bevoegdheid over de binnenlandse aangelegenheden betrekking hebben. Zij hebben dan nog vooral te maken met de gesubsidieerde werken. Toch is de impact van de door de Minister gevolgde beleidslijn van grote invloed op de lokale besturen.

Ik wil het eerst bondig hebben over het Investeringsfonds.

Het verheugt mij, mede namens de SP-fractie, dat de Minister erin geslaagd is het initiële krediet 1985, voorzien voor de werken die in het Investeringsfonds bedoeld zijn, in 1986 met 1 miljard frank te verhogen. In toepassing van de 90 procent-regel zou dit krediet van 1,6 miljard frank in 1985 tot 1,4 miljard frank in 1986 zijn beperkt terwijl het nu 2,4 miljard frank zal bedragen. Dit bedrag zal helaas niet volstaan om tegemoet te komen aan de ruim 4,5 miljard frank behoeften die reeds op 31 december 1985 in principiële beloften waren vastgelegd, los van de initiatieven die in 1986 allicht evengoed aan bod moeten komen.

Ik zal hier het dispuut over de juridische waarde van een principiële belofte van toelage niet oprakelen. Voor mij geldt op de eerste plaats de vaststelling, dat het bedrag de vertaling is van de behoeften, die op lokaal vlak bestaan en van de investeringsinitiatieven, die de lokale besturen ondanks de magere jaren nog steeds blijven opbrengen.

Liever dan ons uit te putten in een twist over de vraag of er teveel principiële beloften werden opgeleverd, moeten wij er — mijns inziens — er naar streven het krediet van de gesubsidieerde werken ten behoeve van de ondergeschikte besturen, maximaal op te trekken, opdat het Investeringsfonds in 1988 uiteindelijk operationeel zou kunnen worden.

Mijnheer de Minister, u mag daarvoor op de volledige steun van de SP-fractie rekenen.

Voor de slachthuizen is slechts 30 miljoen frank voorzien. Dit is een druppel op een gloeiende plaat, als men weet met welke enorme uitgaven de openbare slachthuizen geconfronteerd zijn om hun installaties aan de Europese richtlijn aan te passen. Het verlies van de zogenaamde exporttempel hangt als het zwaard van Damocles boven vele instellingen. Ik meen dat de Minister hier dringend iets moet doen, want het uitgetrokken krediet is nauwelijks voldoende om één enkel slachthuis toe te laten zich in regel te stellen.

De criteria, die de verdeling van het Gemeentefonds zowel nationaal als regionaal, beheersen, blijven het voorwerp uitmaken van onze bestendige bekommernis, zoals het ook voor andere fracties het geval is.

Over de criteria die de dotatie beheersen zal ik het hier niet hebben, vermits dit nationale materie is. Al heb ik met genoegen gezien, dat nu ook in de Senaat een voorstel is ingediend om het Gemeentefonds op basis van geristorneerde belastingen te spijzen, zoals ik al jaren geleden de eer had namens de SP-fractie in de Kamer voor te stellen. Vermits het Senaatsvoorstel door de heer André Geens ondertekend is, heb ik een ogenblik de illusie gehad dat we de steun van de Voorzitter van de Executieve hadden verworven. Nu weet ik dat er nog een tweede collega Geens in de Senaat zetelt. Wat de verdeelcriteria van het Gemeentefonds binnen het Vlaamse Gewest betreft hebt u, mijnheer de Minister, uw intentie laten blijken om werk te maken van een herziening ervan. Ik betreur evenwel, dat u al onmiddellijk afstand hebt genomen van het ontwerp dat door uw voorganger werd voorbereid en dat reeds met talrijke instanties in detail was besproken, onder andere met het VBSG, waar de reacties positief waren. Wij kunnen u volgen als u stelt dat — en ik citeer het verslag bladzijde 152 — „zelfs bij een minieme wijziging in de verdeelcriteria er echter moet worden op toegezien dat een overgangsregeling het aandeel van elke gemeente in het nieuwe Fonds waarborgt op het niveau van 1985”. Daar zijn wij het mee eens. Maar wij kunnen u niet volgen als u stelt dat de bestaande crite-

Temmerman

ria de maatstaf moeten blijven. De enorme evolutie in de opdrachten, de ontwikkeling, de interactie van de gemeenten vragen onzes inziens een gedurfde en naar de toekomst gerichte aanpak van de verdeelcriteria. Zelfs als u terecht zware schokken in het gemeentelijk aandeel in het Gemeentefonds wil vermijden om de lokale financiën niet te verstoren of te ontrederen, wil dit nog niet zeggen dat geen systeem kan worden uitgewerkt dat voor de toekomst op basis van nieuwe criteria gaandeweg het aandeel van een aantal gemeenten zou laten groeien op grond van hun objectieve rechten en noden. Wij dringen aan op een prioritaire aanpak van deze kwestie en willen in een positieve geest meewerken aan het vastleggen van nieuwe criteria.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil het nu even hebben over de gevolgen van het nationale spaarplan op de situatie van de lokale besturen, niet om daarover een polemiek uit te lokken, maar om los van elke politieke opstelling tegenover dit plan, enkele vragen te stellen die direct met het gemeentebeleid te maken hebben en meer bepaald ook met de voogdij, die de Minister op dit beleid uitvoert. Collega De Loor zal het straks hebben over de gevolgen van het spaarplan op de tewerkstelling door de gemeenten. Ik beperk mij dus tot twee hoofdstukken : het Gemeentefonds en de schuldvergelijking tussen de tegoeden van de Omslagkas en de schulden van het Ministerie van Financiën tegenover de gemeenten. Het Gemeentefonds zal een mingroei kennen, in totaal een vermindering van 6,7 miljard frank voor de jaren 1986 en 1987. Hoe moet het nu, mijnheer de Minister, met de saneringsplannen, die door het Vlaamse Gewest mede ondertekend zijn en op de toepassing waarvan u als voogdijminister moet waken. In de meeste saneringsplannen is onder de handtekening van de nationale Minister voor de Binnenlandse Zaken en onder die van de Gemeenschapsminister voor Binnenlandse Aangelegenheden in een jaarlijkse groei van het Gemeentefonds met 5 ten honderd voorzien. Dit jaar wordt het een min-groei van - 0,2 procent. Kan de Regering in die

voorwaarden bij de gemeenten de naleving van het koninklijk besluit nummer 110 blijven eisen als zij zelf haar deel in de overeenkomst niet naleeft ?

Is de inkrimping van het Gemeentefonds te betreuren, dan is mijns inziens, de schuldvergelijking tussen Omslagkas en Departement Financiën gewoon onaanvaardbaar. Men weet waarover het gaat. De Omslagkas heeft een vordering van 7,2 miljard frank op de gemeenten, bedrag dat door de Schatkist werd geprefinancierd. De Regering wil deze prefinanciering aanzuiveren door de annulering van 6 miljard frank van de aan de gemeenten verschuldigde aanvullende belasting op de personenbelasting en door een bijkomende heffing van 1,2 miljard frank uit het Fonds RSZ-PPO.

Mijnheer de Minister, het probleem dat hier rijst is tweërlei. Vooreerst verliezen de gemeenten hierdoor 6 miljard frank inkomsten waaronder de opbrengst van hun verhoogde gemeentebelasting ingevoerd in 1983 en 1984. Ik herinner eraan dat de aanvullende gemeentebelasting gemiddeld met twee jaar vertraging aan de gemeenten wordt doorbetaald. De tijd ontbreekt om hierop dieper in te gaan ; ik heb dit probleem tijdens de commissievergaderingen aangesneden en ik meen dat wij het hierover objectief eens zijn.

Normaliter mochten de gemeenten in 1986 voor het eerst de vruchten verwachten van de belastingverhoging die zij een paar jaar geleden hebben doorgevoerd. Wat erger is : het blijkt nu dat de schuldenaars bij de Omslagkas niet noodzakelijk de schuldeisers bij Financiën zijn. Ik geef een voorbeeld. Gent is geen lid van de Omslagkas en heeft aldaar dus geen schulden maar heeft wel een vordering van om en bij de 800 miljoen frank op Financiën. Welnu, volgens de verklaring van Minister Nothomb vorige week in de Kamercommissie voor de Binnenlandse Zaken — tot mijn grote verbijstering — zal de Regering daarmee geen rekening houden. Met andere woorden, Gent zal in deze vergelijkingsoperatie 800 miljoen frank verliezen. De Minister heeft gezegd dat het voor de Regering „één pot nat is”

en dat de ene voor de andere moet inleveren.

Hierbij komt nog dat talrijke grote Vlaamse steden en gemeenten in hetzelfde geval verkeren. Het is zo dat er relatief gezien minder Vlaamse gemeenten bij de Omslagkas zijn aangesloten dan Waalse. Conclusie : deze schuldvergelijking wordt op de koop toe nog ten dele een adering voor de Vlaamse gemeenten of zeker voor een aantal Vlaamse gemeenten.

Wij verwerpen volledig de motivering van deze operatie, die de nationale Regering in het Spaarplan heeft vermeld. Het heet nu plots dat de 6 miljard frank waarvan sprake een compensatie zijn voor de aangroei 1981-1986 van de achterstand in de doorstorting door de Schatkist aan de gemeenten van de ten behoeve van de lokale besturen geheven belastingen. Met andere woorden, de 21 miljard frank worden 27 miljard frank. Op 11 oktober 1983 verklaarde de heer Nothomb in verband met de 21 miljard frank het volgende. „Het gaat hier wel om een werkelijke toelage en niet om een voorschot in mindering op de aanvullende gemeentebelasting, die verleend wordt bovenop de aanvullende belasting die later integraal aan de betrokken entiteiten zal worden betaald volgens de regels en de termijnen die thans gelden”. Er is herhaaldelijk bevestigd dat het ging om een speciale toelage. Plotseling is deze 21 miljard frank volgens de Regering een versnelde betaling, een inhaalbeweging, van de achterstallige belastingstegoeden. De 21 miljard frank stond nochtans totaal los van de laattijdige doorbetaling aan de gemeenten, laattijdigheid die ten andere steeds door de Minister van Financiën werd ontkend omdat hij, zo zei hij, doorbetaalde volgens de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, dit wil zeggen, één maand na het afsluiten van het kohier: De Regering tracht nu twee vliegen in één klap te slaan : zij wil de 21 miljard frank bijzondere toelagen laten doorgaan als een uitkering van de dubbele belastingheffing 1978 en meteen als een inhaalbeweging voor de tegoeden, die de gemeenten ten overstaan van Financiën kunnen vorderen.

Mijnheer de Minister, dit handigheid-

Temmerman

je zal de gemeenten in 1986-1987 6 miljard frank kosten, verlies dat zich zal voegen bij 6,7 miljard frank vermindering van het Gemeentefonds, bij 6,6 miljard frank bijkomende lasten voor het gemeentelijk onderwijs. Dan zwijg ik nog over de lasten voor de OCMW's, de havens — weliswaar slechts voor twee grote steden — de ziekenhuizen, enzovoort.

Mijnheer de Minister, in die voorwaarden wordt de sluitende begroting tegen 1988 in de meeste gemeenten een onhaalbare zaak. Het spaarplan zal alle tot nu toe gedane inspanningen om de gemeentebegrotingen in evenwicht te brengen, teniet doen. De investeringen die al op een laag pitje brandden zullen nu helemaal stilvallen. De tewerkstelling wordt sterk bedreigd. Men zal nu voor de verscheurende keuze staan om ofwel de belastingen opnieuw te verhogen, ofwel de dienstverlening steeds verder af te bouwen.

In deze dramatische situatie doen wij een beroep op u, mijnheer de Minister, om de onrechtvaardigheden van het spaarplan maximaal tegen te gaan en bij de nationale Regering onze pleitbezorger te zijn opdat de engagementen die in de saneringsplannen inzake Gemeentefonds en belastingstegoeden werden opgenomen, zouden worden nageleefd conform de beleidsvisie die u in de Commissie hebt afgelegd en die ik tot besluit van dit hoofdstuk even wil citeren. U hebt gezegd dat u conform de Raad van Europa een stelling bijtreedt die als volgt luidt : „Lokaal zelfbestuur betekent dat de lokale besturen beschikken over het recht en over de middelen, altijd binnen de beperkingen van de wet, om een groot deel van de openbare dienstverlening te regelen en te beheren volgens eigen inzicht en verantwoordelijkheid en in het belang van de lokale bevolking”. Het spreekt voor zichzelf dat wij deze tekst met u volledig onderschrijven. Hij moet echter ook in de praktijk mogelijk worden gemaakt en de regering mag niet op haar engagementen terugkomen.

Tot besluit, mijnheer de Voorzitter, wens ik nog een paar woorden te zeg-

gen over Flanders' Expo. Ik zou er graag langer hebben over gesproken maar mijn spreektijd is om en dit zal misschien bij een volgende gelegenheid mogelijk zijn. Gezien de tijd mij ontbreekt om uitvoerig op het dossier in te gaan, beperk ik mij ertoe u een vraag te stellen. De provincie Oost-Vlaanderen en de Oostvlaamse gouverneur staan op het standpunt dat een rechtstreekse participatie van de openbare besturen in Flanders' Expo, met name hier de provincie, wel degelijk moet mogelijk zijn. De stad Gent wil via een juridische simulatie en een onaanvaardbare by-pass trachten een deelneming in Flanders' Expo te nemen via, zoals u weet, een lening bij het Gemeentekrediet waarvoor de stad wel 120 miljoen frank betaalt maar in geen enkel opzicht medezeggenschap verwerft.

Ik vraag u met aandrang het standpunt van de provincie te willen bij treden. Wij zijn inderdaad van mening dat het onaanvaardbaar is dat wanneer in een onderneming zoals de Flanders' Expo de openbare besturen twee derden van het kapitaal bij elkaar brengen zij dan in de bestuurs- en beslissingsorganen de minderheid vormen. **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : De heer Cardoen heeft het woord.

De heer G. Cardoen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, vooraf wil ik mijn dank uitspreken aan het adres van onze verslaggever collega Vangronsveld die ons een goed en bevatte-lijk overzicht van de bespreking in de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden heeft gebracht.

Mijnheer de Minister, het verheugt mij dat in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap meer kredieten werden voorzien voor de sector van de „gesubsidieerde werken” van de lokale besturen. Dat is een positief punt waarvoor wij u bijzonder dankbaar zijn. Minder gunstig is de vermindering van de investeringskredieten voor stadsvernieuwing. Blijkbaar bent u zinnens de stads- en dorpskernherwaardering een andere richting te ge-

ven.

De Voorzitter : Mijnheer Cardoen, het probleem van de stadsvernieuwing komt straks ter sprake. Wij moeten de verschillende onderwerpen toch een beetje uit elkaar houden.

De heer G. Cardoen : Ik zal er dan bij een volgende gelegenheid op terug komen.

De toenemende rentedaling zal ook een gunstige invloed hebben op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Ik wil ervoor pleiten dat de middelen die worden gerecupereerd uit deze rentedaling met betrekking tot de investeringstoelagen aan de lokale besturen opnieuw in deze sector worden ingebracht zodat het Investeringsfonds tegen 1988 operationeel kan worden op basis van voldoende beschikbare kredieten. Wij zijn het er allemaal roerend over eens en alle partijen hebben zich daarbij aangesloten dat het Investeringsfonds maar operationeel kan zijn in de mate dat er voldoende kredieten voorhanden zijn.

Mijnheer de Minister, ik zal het niet hebben over de problematiek rond de gemeentefinanciën. Ik ben er trouwens van overtuigd dat collega Van Keirsbilck daarop grondiger zal ingaan, meer bepaald betreffende de verdeelsleutel, de verdelingscriteria intern, ons gewest en dies meer. Wat ik evenwel wil zeggen is het volgende : in het regeerprogramma van de Vlaamse Regering werd met betrekking tot de lokale besturen een nogal sterk pleidooi gehouden voor decentralisatie en verruiming van de gemeentelijk ke autonomie. Mijnheer de Minister, ik weet dat wij hier niet aan de verkeerde deur zullen aankloppen.

Welnu, de tijd is aangebroken dat hiervan werk wordt gemaakt. De Vlaamse Executieve dient hierbij een belangrijke rol te vervullen door in eerste instantie haar besluiten en onderrichtingen zodanig op te vatten dat de gemeentelijke autonomie maximaal wordt gerespecteerd. Meer autonomie aan de gemeenten betekent ongetwijfeld een betere dienstverlening aan de bevolking. Wie kan het

Cardoen

beter oen dan het bestuursniveau die het dichtst bij de bevolking staat ?

Ik denk hierbij aan verplichte en niet verplichte uitgaven, de minimale drempelcriteria voor de werking van de culturele centra en niet in het minst aan de begrotingsonderrichtingen. De tijd is aangebroken dat de gemeenten binnen de perken van een evenwichtige begroting zelfstandig hun ontvangsten en uitgaven kunnen bepalen zonder betuttelende interventie van de toezichhoudende overheid. Ik denk dat onze gemeentelijke bestuurders mans genoeg zijn om dat voor eigen rekening te nemen.

Indien de Vlaamse Executieve de autonomie van de gemeenten wil verhogen in uitvoering van haar regeerprogramma zal zijn deze verandering reeds doorvoeren in haar verrichtingen voor het opstellen van de begroting 1987.

Ik dring er evenwel op aan dat u op dat vlak de zaken met enige spoed zou aanpakken.

Het saneringsplan van de nationale Regering zal ook zijn weerslag hebben op de dotaties aan de Gewesten en Gemeenschappen' vanaf 1987. Ik wil ervoor pleiten dat de weerslag hiervan binnen de Vlaamse Gemeenschap op verantwoorde wijze wordt verdeeld over de verschillende sectoren en niet wordt afgewenteld op de lokale besturen.

De gemeenten hebben behoefte aan een zekere financiële stabiliteit. Deze financiële stabiliteit is niet aanwezig en is voornamelijk te wijten aan de transfermechanismen tussen de nationale en lokale overheid, hoewel ook de Gewesten hier een belangrijke rol te spelen hebben onder meer door de kapitaaltoelagen tijdig ter beschikking te stellen zodat de gemeenten niet moeten verdisconteren en door tijdig het gewestaandeel in de leningen bij het Gemeentekrediet te vereffenen zodat de gemeenten de nalatighedsintresten niet moeten betalen.

Een belangrijk element in de finan-

ciële stabiliteit is ook de tijdige storting van de kwartaalvoorschotten en eindafrekening van het Gemeentefonds. Hetzelfde geldt voor het Provinciefonds.

Hier treden praktisch altijd verdragen op. Ik wil er dan ook voor pleiten dat de gewestelijke aandelen in de dotatie van het Gemeentefonds worden overgemaakt aan de Gewesten en rechtstreeks door hen aan de gemeenten worden uitbetaald, met deze restrictie uiteraard dat zij deze dotatie integraal moeten doorstorten aan de gemeenten.

Met andere woorden, mijn voorstel komt erop neer dat een definitieve overheveling van de dotatie van het Gemeentefonds, die nu voorkomt op de nationale begroting Binnenlandse Zaken naar de begroting van de Gewesten zou worden uitgevoerd. Dit punt zou, met het oog op de begroting van 1987, dringend moeten worden aangepakt. Mijnheer de Minister, ik zou uzelf en de Executieve willen aanzetten om in overleg met de nationale Regering deze problematiek te bespreken. Ik kan u de verzekering geven dat wij als Christelijke Volkspartij hier volledig zullen achter staan. (**Applaus bij de meerderheid**)

De Voorzitter : De heer Desseyn heeft het woord.

De heer J. Desseyn (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, namens onze fractie danken wij de heer Vangronsveld voor zijn voortreffelijke verslaggeving over het onderdeel van onze begroting dat betrekking heeft op de Binnenlandse Aangelegenheden.

Uit de inleidende uiteenzetting van de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting leren wij dat de Vlaamse Regering de bedoeling heeft dit jaar twee begrotingsontwerpen te laten goedkeuren.

De middelen waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt zijn voor 99,4 procent afhankelijk van wat de centrale Regering ons aan dotaties en ristonno's toebedeelt.

Het overwicht van de dotaties bestendigt niet alleen een doorlopend on-

recht tegenover Vlaanderen, maar maakt ons eveneens uiterst kwetsbaar voor de gevolgen van het Pinksterplan.

Wanneer er in één klap 6,6 miljard frank van de regionale dotaties wordt afgeroomd, dan is het onvermijdelijk dat de lokale besturen in 1987 bijkomende zware klappen zullen moeten incasseren.

Een eerste punt waar ik bij de voorgedachte begroting dan ook nader wil op ingaan is de evolutie in het gemeentelijk investeringsbeleid.

Na een noodgedwongen opdoeken van het Investeringsfonds wegens het tekort aan middelen, zag het er naar uit dat de gemeenten met hun investeringsprogramma's in 1986 helemaal de boot zouden ingaan.

Een terugschroeven tot 90 procent van het initieel begrotingsbedrag van 1985 zou een kredietverlaging tot 1,457 miljard frank hebben veroorzaakt.

Het is hoopgevend voor de lokale besturen dat er toch meer inzicht is gegroeid bij de Executieve omtrent de werkelijke behoeften, zodat 1 miljard frank aan het genoemd bedrag kon worden toegevoegd. Ten overstaan van 1985 zijn de subsidiëringmogelijkheden dus met 838 miljoen frank toegenomen.

Wij mogen echter niet te vroeg victorie kraaien want de uitgetrokken kredieten zijn nog ontoereikend om de principiële beloften te honoreren waarvoor tot einde 1985 reeds verbintenissen werden aangegaan ten belope van 4,5 miljard frank.

Het is duidelijk dat de bestending van de onzekerheid of al dan niet over subsidies zal kunnen worden beschikt, een oordeelkundig beleid in de weg staat.

De Volksunie dringt dus opnieuw aan dat de idee van een volwaardig Investeringsfonds niet zou worden opgegeven.

De gemeenschappelijke positieve benadering die bij alle fracties tot uiting kwam, wettigt een grondig onderzoek naar de mogelijkheden om over te

Desseyn

gaan tot een uitbreiding van de materies die in het Investeringsfonds kunnen worden samengebracht.

Het optimaal laten functioneren van het Investeringsfonds is trouwens uitdrukkelijk in de regeringsverklaring opgenomen. Lokale autonomie vergt recht en middelen om de noodzakelijke dienstverlening te regelen. Objectivering naar de basis toe is echter eveneens een dwingende vereiste. Verdeelsleutels en criteria moeten op rechtvaardige grondslag worden bepaald. Een zindelijke toepassing van het subsidiebeleid via een verruimd Investeringsfonds is een eerste belangrijk oogmerk. De verwezenlijking ervan kan inderdaad worden bedreigd door te weinig financiële armslag maar eveneens door de hypotheken die in 1986 en 1987 kunnen worden gelegd. Ik kan u volgen, mijnheer de Minister, als u zegt dat ondanks de bestaande principiële beloften nieuwe initiatieven moeten aan bod kunnen komen. Wat ik u wel vraag is dat het geen zondvloed van bij komende principiële verbintenissen wordt, zodat het Investeringsfonds op de reeds uitgestelde aanvangsdatum opnieuw niet uit de startblokken geraakt.

Een tweede blijvend zorgenkind van de Vlaamse gemeenten is het Gemeentefonds.

In de beleidsverklaring van de Vlaamse Regering van 12 december 1985 staat te lezen: "De verdeling van het Fonds der Provincies dient te worden herzien. Aan de Vlaamse provincies moet globaal een aandeel worden toegerekend dat steunt op objectieve criteria."

Over de verdeling tussen Vlaanderen, Wallonië en Brussel van het Gemeentefonds daarentegen geen enkel woord. Dit is des te merkwaardiger, daar in de verklaring van 25 januari 1982 de Vlaamse Executieve expliciet stelt dat zij aan de nationale Regering zal voorstellen de verdeelsleutel van het Gemeentefonds te herzien. Nu wordt dat blijkbaar overbodig geacht.

De toestand is nochtans ongewijzigd en door het hanteren van de drie criteria, namelijk oppervlakte, bevolking

en personenbelasting, wordt de Vlaamse Gemeenschap noch min noch meer bedrogen.

Ik zou het toch op prijs stellen, mijnheer de Minister, te mogen vernemen waarom de Executieve nu nog enkel de herziening wenst van de verdeelingscriteriavoor de provincies en niet meer voor de gemeenten. Dit lijkt mij toch een ongemeen belangrijke koerswijziging te zijn.

Het is toch tijd dat politieke moed en waarachtige wil in dit land geïnstitutionaliseerde scheefgroeiingen rechtzetten. Per inwoner krijgt men in Vlaanderen 6.411 frank, in Wallonië 8.469 frank en in Brussel 5.587 frank.

Ik heb samen met enkele VU-collega's een wetsvoorstel neergelegd om schoon schip te maken door de verdeling te laten geschieden in functie van de verschuldigde personenbelasting per Gewest.

Laten wij in dit Vlaamse parlement ophouden met kankeren over onze ontoereikende middelen, wanneer in Kamer en Senaat de solidariteit tussen Vlaamse parlementsleden zou ontbreken om dergelijk wetsvoorstel te steunen. Het gaat hier om een Volksunie-initiatief dat werd geïnspireerd door het Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen en door de Vlaamse afdeling van de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten. Dit wijst er toch op dat buiten het parlement over de noodzakelijke herziening een brede consensus bestaat tot over de partijgrenzen heen.

Het ligt ook in uw bedoeling, mijnheer de Minister, bij decreet een regeling uit te werken voor de omslag van het Gemeentefonds onder de Vlaamse gemeenten onderling. Grote verschuivingen vallen niet te verwachten want u wenst zich grotendeels te laten inspireren door de bestaande criteria.

Tijdens de commissievergadering werd door collega Vankeirsbilck een merkwaardige analyse gemaakt van de huidige procentuele opsplitsing naar orde van grootte van de gemeenten. Ongeveer 59 ten honderd gaat naar de 12 gemeenten en steden boven de 50.000 inwoners. De 296 andere Vlaamse gemeenten moeten het sa-

men stellen met 41 ten honderd.

Hier wil ik geen roekeloze, noch voorbarige uitspraken doen. De specifieke problemen van de beide Vlaamse grootsteden en van de belangrijke gemeenten met een centrumfunctie ontgaan mij niet. Toch is een grondig onderzoek geboden en moet een verdeling volgens een objectieve behoeftenschaal worden uitgewerkt.

Positief beoordeel ik uw inzicht om de dotatie die Vlaanderen toekomt op onze eigen begroting over te brengen. Daartoe is echter een fiat van de centrale Regering nodig. Ongetwijfeld zou die begrotingstechniek de uitbetalingen naar de gemeenten toe vlotter en soepeler laten verlopen.

Gemeentebestuurders die midden de praktijk staan en daar behoort u toch toe, mijnheer de Minister, verbinden gemeentelijke zelfstandigheid in hoofdzaak met twee begrippen: voldoende eigen financiële middelen en een verantwoord administratief toezicht.

Daarmee wordt bedoeld dat de voorgedijregeling op soepele, doorzichtige en snelle manier de administratieve afhandeling van de dossiers moet mogelijk maken.

Wij beleven nu soms het tegendeel. De oorzaak ligt echter niet steeds bij bepaalde overheidsdiensten die falen bij hun taakafhandeling. De ondoorzichtigheid van de wetgeving is een verstorend element.

Ook op gebied van het administratief toezicht stellen wij een poespas vast in de wetgeving die tot dubbelzinnigheid en meervoudige interpretaties aanleiding geeft. Eén voorbeeld moge volstaan: bij de behandeling van het wetsontwerp op de intercommunales dien ik een amendement in om de toezichtsregeling integraal toe te vertrouwen aan de Gewesten en dit op grond van artikel 6 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, die de volheid van bevoegdheid inzake controle op de intercommunale toekent aan de Gewesten.

De Minister van Binnenlandse Zaken antwoordt dat het de nationale over-

Desseyn

heid toekomt hier te bepalen welke handelingen worden onderworpen aan voogdij en welk soort voogdij dient te worden uitgeoefend.

Ik hoef u niet te zeggen dat mijn amendement ook door de Vlaamse parlementsleden van de meerderheid wordt verworpen.

Welnu, wij lezen in het aanvullend en recent advies van de Raad van State, uitgebracht op 6 juni 1986, dat men een onderscheid dient te maken tussen het toezicht op de handelingen van de gemeenteverheid en het toezicht op de handelingen van een intercommunale vereniging.

Voor de handelingen van de gemeenteverheid moet worden voortgegaan op artikel 7 van de bijzondere wet van 8 augustus, dat de normatieve bevoegdheid voor en de uitoefening van het toezicht verdeelt over de Gewesten en de nationale overheid. Voor de handelingen daarentegen van een intercommunale vereniging moet worden verwezen naar artikel 6, dat inzake de controle op de verenigingen van gemeenten aan de Gewesten een normatieve bevoegdheid toevertrouwt, welke die van de Staat uitsluit.

Het administratief toezicht is bij uitstek een controleprocédé zodat artikel 20 van het wetsontwerp op de intercommunales aan grondige herziening toe is.

Daarmede bevestigt de Raad van State bijna woordelijk wat ik ter motivering van mijn amendement had ingeroepen.

Ik haal dit voorbeeld aan, mijnheer de Minister, om aan te tonen dat wij meewerken om onze eigen bevoegdheid uit te hollen, wanneer uit een onverantwoord solidariteitsgevoel of door het verlenen van een al even onverantwoorde steun aan de centrale Regering, duidelijk de regionale wetgeving met centralistische oogmerken wordt verkracht in de wetsontwerpen van de Minister van Binnenlandse Zaken.

U hebt gelijk wanneer u zegt dat ten aanzien van de Vlaamse gemeenten

een gebrek bestaat aan een duidelijke en vooral gecoördineerde tekst over de toezichtsregeling.

Er is inderdaad nood aan leesbare, geordende en klare teksten. Er is nog meer nood aan daadwerkelijke politieke wil en consequentie van alle Vlaamse vertegenwoordigers in Kamer en Senaat.

Ter zake hoopt de Volksunie op steun voor het wetsvoorstel dat ik heb ingediend om artikel 7 van de bijzondere wet te wijzigen, op grond van artikel 108 van de Grondwet, waardoor het administratief toezicht integraal een gewestelijke aangelegenheid zou worden en niet meer een beperkt recht dat enkel strekt tot uitoefening en organisatie van de procedures. Klarheid zal er immers slechts ontstaan als in al hun geledingen naar de regio's worden overgeheveld, zowel het omschrijven en het aanduiden van de aan het administratief toezicht onderworpen handelingen als het bepalen van welke aard het toezicht moet zijn, alsmede het aanwijzen van de toezichthoudende overheden.

Tot slot nog een korte bedenking over de provinciale autonomie.

Moderniseren en beter laten functioneren van het provinciaal bestuursapparaat mag geen verdoken poging worden om een soort provinciaal federalisme door te drijven dat de regionale autonomie zou aantasten. Te veel maatregelen die in diverse wetsontwerpen van de Minister van Binnenlandse Zaken zijn opgenomen wijzen op pogingen tot versteviging van de centrale macht door een deconcentratie die met eigenlijke decentralisatie geen uitstaans heeft.

De bedenkingen van de Volksunie kan ik aldus samenvatten.

De Volksunie wenst een zo volwaardig mogelijke uitbouw van het Investeringsfonds. Dit is een toekomstgerichte politieke visie die de objectivering naar de lokale beleidsvoering toe moet stimuleren.

De Volksunie beseft dat ook de gemeenten hun inbreng moeten leveren tot sanering doch hekelt met klem het beginsel van de averechtse solidariteit

dat bepalend is voor de huidige dotatieverdeling van het Gemeentefonds. De Volksunie roept derhalve de leden van de Vlaamse Raad op om ook in Kamer en Senaat de voorstellen te ondersteunen die de herverdeling tussen de Gewesten op grond van rechtvaardige criteria bepalen.

De Volksunie wenst als start van de opsplitsing van het Ministerie van Binnenlandse Zaken de integrale overheveling van het administratief toezicht naar de regio's door een herziening van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De Volksunie kant zich tegen het beginsel van een provinciaal federalisme ten koste van de verdere ontwikkeling van de regionale autonomie.

De beperktheid van onze eigen bevoegdheid komt in deze begroting voor de binnenlandse aangelegenheden schrijnend tot uiting. Moge het voor ons een spoorslag zijn om als Vlaams parlement de verdere aftakeling van onze eigen bevoegdheden een krachtdadig halt toe te roepen en moge het leiden tot een gemeenschappelijk streven om in Vlaanderen de ondergeschikte besturen eindelijk onafhankelijk te maken van de centrale macht.

De Voorzitter : De heer Jozef Bosmans heeft het woord.

De heer J. Bosmans (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, eigenlijk had mijn collega, de heer Vermeiren, hier het woord willen voeren. Aangezien hij burgemeester is werd hij dringend naar zijn gemeente geroepen omwille van het noodweer. Bijgevolg spreek ik hier in zijn plaats.

Een bespreking over de begroting „Binnenlandse Aangelegenheden” wordt bemoeilijkt door het feit dat voor deze sectie vrij weinig middelen ter beschikking worden gesteld.

Toch stel ik met genoegen vast voor het betoelagen van wegen- en rioleeringswerken, het oprichten van administratieve gebouwen, maar ook voor werken aan slachthuizen, aan niet-monumentale kerken of voor onroerende goederen die worden beheerd door verenigingen van vrijzinnigen in

Bosmans

de begroting een som werd ingeschreven van 2,457 miljard frank. Ik vind deze verhoging ten opzichte van het initieel bedrag van 1985 gegrond, daar hiermee aan noodzakelijke behoeften wordt tegemoet gekomen.

Ieder van ons weet dat de inwerking-treding van het Investeringsfonds werd verdaagd tot 1 januari 1988.

De redenen hiervoor zijn tweërlei. Enerzijds waren er te weinig kredieten, namelijk circa 1,6 miljard frank en anderzijds was het nodig „de hypotheek van het verleden te lichten”.

De PW-fractie heeft het decreet van 24 januari 1985 aangenomen omdat het Investeringsfonds — naar het ons voorkomt — talrijke voordelen biedt. Toch wil ik vandaag even stilstaan bij de enkele nadelen die voor ons een waarschuwing moeten zijn.

Uit vorige debatten is reeds gebleken dat het ingeschreven krediet van 1,6 miljard frank ontoereikend is. De Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten becijferde dat minstens 3,5 à 4 miljard frank nodig zal zijn om het decreet zijn volledige draagkracht te geven.

Tijdens de commissiebesprekingen heeft de Minister verklaard dat voor 1986 slechts een verhoging van zo'n 50 procent ten aanzien van het initiële bedrag van 1985 mogelijk zal zijn.

Daarom wil ik bij de Executieve aandringen opdat het investeringsfonds tegen 1 januari 1988 operationeel zou zijn, teneinde de gemeenten de gelden te verlenen waarop zij terecht aanspraak maken. Daarom ook durft de PW-fractie hopen dat het Investeringsfonds over voldoende middelen zal beschikken om het investeringsbeleid van de ondergeschikte besturen op een voldoende hoog niveau te kunnen houden.

Immers, alle leden van deze Raad zijn zich ervan bewust dat investeringen de enige wissel zijn op een rooskleuriger toekomst.

Wanneer men de evolutie van de investering in de totale budgetten van de verschillende overheden bekijkt

dan komt men tot de spijtige conclusie dat wij in feite heden ten dage nog te veel potverteren en nog te weinig aandacht hebben voor investeringen, dus voor de toekomst.

Wanneer die additionele financiële middelen zouden kunnen vrijgemaakt worden, dan dient dit aangepast investeringsbeleid bij voorrang gericht te worden op de collectieve behoeften van de industriële crisismaatschappij, zoals acties ten gunste van het milieubeheer, van de persoonlijke vrijheid, van de stadskernvernieuwing, van de energiebesparing en van de ontwikkeling van nieuwe technologieën, in plaats van het verderzetten van grootse prestigeprojecten zonder veel maatschappelijk nut.

Daarnaast moet het nieuw investeringsbeleid van de overheid gericht zijn op de bevordering van de binnenlandse markt, waarbij de voorkeur moet gaan naar uitrustingen en leveringen van onze economie en onze werkkrachten.

Ook moet men de openbare investeringen, rekening houdend met de hoge werkloosheid, meer en meer richten op arbeidsintensieve projecten, die zich voornamelijk uiten in onderhoudswerken.

Het Investeringsfonds kan hiervoor een waarborg bieden.

Mijnheer de Voorzitter, inzake de gemeentelijke autonomie heeft de Minister in de Commissie verklaard onder meer de nodige maatregelen voor te stellen of te treffen die de lokale financiële verantwoordelijkheid zullen handhaven of herstellen.

Uit die verschillende lovenswaardige intenties wil ik vooral de aandacht vestigen op dit punt, namelijk de lokale financiële verantwoordelijkheid handhaven of herstellen.

Reeds vroeger werd hiervan herhaaldelijk op verschillende beleidsniveaus gewag gemaakt doch hoe intens de inspanningen van de gemeentebesturen ook reeds zijn geweest en nog zijn, steeds weer worden zij doorkruist door wijzigende beslissingen van hogerhand. Dit impliceert dat niet alleen de Minister hiervoor moet

ijveren, maar ook, dat wij — leden van de Vlaamse Raad — ons kritisch moeten opstellen tegen het ondoordacht stemmen van decreten waarvan de financiële gevolgen moeten worden gedragen door lagere beleidsorganen — in casu de gemeenten — en die dikwijls door gebrek aan middelen niet uitvoerbaar zijn. Het volstaat hiervoor te verwijzen naar het bibliotheekdecreet.

Volwaardige autonomie van de gemeenten kan niet los worden gezien van haar financiële verantwoordelijkheid. Terecht heeft de Minister aangegeeft dat dit slechts kan wanneer de financiële situatie van een gemeente „in evenwicht” is.

Om evenwel de gemeenten de kans te geven financieel gezond te zijn, moet de hogere overheid afstappen van de lakse afwentelingstechniek op de gemeenten.

Bij wijze van voorbeeld vermeld ik graag dat op dit ogenblik — en mede ingevolge het zo noodzakelijke Pinksterplan van de nationale Regering — de gemeenten de volgende financiële problemen dienen op te lossen :

— de afschaffing van de plafonds voor de patronale bijdrage voor de Kas voor Kinderbijslag ;

— het blokkeren van het Gemeentefonds op het niveau van 1985 ;

— het niet verdelen van de laatste tranche van de vroegere 21 miljard frank : weerslag min 3 miljard frank ;

— een groter aandeel vanwege de gemeenten in de opsloringsprogramma's, met name TWW, DAC en BTK.

Ook zou ik graag verwijzen naar de verschillen die bestaan tussen de oorspronkelijke ramingen en de toelagen.

Zo bijvoorbeeld ontvangen vele gemeenten met betrekking tot het kunstonderwijs pas nu de mededeling van de weddetoelagen voor de jaren 1984 en 1985.

Deze toelagen zijn heel wat lager dan de begrotingsramingen. De mededeling bevat hierover geen enkel woord van uitleg. Ik weet, mijnheer de Mi-

Bosmans

nister, dat deze bemerking dient gericht aan uw collega bevoegd voor het kunstonderwijs, maar het voorbeeld illustreert zeer duidelijk dat de lokale financiële verantwoordelijkheid dringend dient hersteld te worden.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, gisteren antwoordde de Voorzitter van de Executieve, de heer Geens, in een antwoord op een mondelinge vraag van een lid dat de werking van het Overlegcomité Regering-Executieven moet herdacht en verbeterd worden. Hij pleitte ter zake voor een loyale samenwerking.

Tot slot van mijn betoog zou ik dan ook aan de Minister, bevoegd voor de Binnenlandse Aangelegenheden, willen vragen om te ijveren voor een zelfde samenwerking met de verschillende gemeentebesturen. Deze basisfilosofie die duidelijk tot uiting kwam in zijn verklaringen in de Commissie zou er moeten toe leiden dat de hogere overheid hand in hand gaat werken met de lokale overheden.

Om te eindigen zou ik de Gemeenschapsminister willen danken voor de openheid waarmee hij zijn voorstellen en zijn beleidsopties in de Commissie naar voren heeft gebracht.

Ik durf dan ook de hoop uitdrukken dat dit zich naar de toekomst toe zal bestendigen. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer De Loor heeft het woord,

De heer H. De Loor (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, vooreerst willen wij erop wijzen dat wij ten volle het standpunt van de Vlaamse Regering onderschrijven wanneer zij zegt niet te nemen dat de nationale Regering haar besparingsmaatregelen heeft afgekondigd zonder voorafgaand overleg met de Executieven van de Gewesten en de Gemeenschappen.

Door deze handelwijze werd inderdaad onvoldoende rekening gehouden met de staatshervorming van

1980 en daarenboven situeert het besparingsplan zich ook op domeinen waar niet enkel de Staat, maar ook de Gewesten en Gemeenschappen bevoegd zijn.

Tevens worden volgens het plan bepaalde lasten afgewenteld op de deelgebieden, zonder dat hiervoor middelen worden overgedragen.

Precies in verband met dit laatste zullen wij onze uiteenzetting dan ook beperken tot het behandelen van de weerslag van de maatregelen vervat in het Pinksterplan op de gemeenten en tot het stellen van een paar vragen in verband met het Provincie- en Gemeentefonds en de leningsmachtigingen voor de betoelaging van werken door ondergeschikte besturen.

Wij willen dan ook beginnen met erop te wijzen dat uit de inleidende uiteenzetting van de Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting we onthouden dat, met het oog op de tewerkstelling en de stimulering van de bouwsector, de speciale nadruk zou worden gelegd op de subsidiëring van werken uitgevoerd door ondergeschikte besturen.

Hoe intentievol deze uitspraak van de Gemeenschapsminister ook zou kunnen zijn geweest, toch moeten we u zeggen, mijnheer de Minister, dat bij zeer vele gemeentebesturen de schrik om het hart is geslagen ingevolge de voorziene maatregelen vervat in het spaarplan van de nationale Regering.

In de commissievergadering hebt u verklaard dat u het zou betreuren dat de gemeenten vele miljarden frank minder zouden ontvangen. Vandaag staat het vast dat ingevolge het Sint-Annaplan dit een feit zal zijn, zodat we van u graag zouden vernemen welke maatregelen u van zins zijt te treffen om dit te verhelpen.

En niet alleen zullen de gemeenten minder centen ontvangen, zelfs uit verbintenissen die door de Regering vroeger plechtig werden aangegaan, zullen nu ook heel wat lasten op de rug van de gemeentebesturen worden afgewenteld.

In dit verband is het onverantwoord dat alternatieve arbeidscircuits zullen

sneuelen en projecten zullen worden beëindigd, die nochtans tegemoet gekomen zijn aan nieuwe behoeften, waaraan de gemeentebesturen met hun gewone middelen niet konden voldoen.

Het zal dan ook voor vele groepen en burgers een ramp worden als de lokale besturen ingevolge financiële redenen genoodzaakt zullen zijn deze dienstverlening stop te zetten.

Men mag trouwens niet vergeten dat ongeveer een derde van het totale personeelsbestand van de gemeenten tewerkgesteld is in dergelijke alternatieve arbeidscircuits. Wat voor nefaste gevolgen dit voor talloze gemeentebesturen zal hebben, kan thans nog niet worden overzien, temeer als men er rekening mee houdt dat de gemeentebesturen in de voorbije jaren reeds flink gesnoeid hebben in hun investeringen.

In dit verband zei de heer Narmont van het Gemeentekrediet van België onlangs nog dat niet alleen in nieuwe investeringen gesnoeid werd, maar ook in vervangingsinvesteringen en zelfs in de onderhoudswerken.

Hij waarschuwde ervoor dat elke verdere besparing enkel naar meerkosten kan leiden, zodat opnieuw dient geïnvesteerd te worden om de gemeentelijke infrastructuur niet te laten verloren gaan.

Hij voegde eraan toe dat dit zowel geldt voor de vaste infrastructuur als wegen, gebouwen en riolering, als voor de veiligheid van de bevolking, de brandweer en politie als voor de sociale investeringen.

Er is bijgevolg een beleid vereist om de achteruitgang van de openbare dienstverlening te stoppen, zei hij.

Met de op til zijnde maatregelen die zijn vervat in het spaarplan van Martens VI zal het echter niet mogelijk zijn deze achteruitgang een halt toe te roepen, zodat we u wensen te vragen, mijnheer de Minister, wat u van zins bent te doen opdat al die zaken toch niet in verval zouden geraken.

Uw verantwoordelijkheid is hierbij zeker niet klein en we hopen dat u dat

De Loor

voldoende beseft. Daarenboven kan een ingreep niet lang meer op zich laten wachten, want in het eerste kwartaal van 1986 lagen de investeringen alweer 18,25 ten honderd lager dan het zeer lage peil van 1985. Zo kan en mag het beslist niet verder !

En van een stimulering van de bouwsector en van een verhoging van de tewerkstelling zal op die manier hoege naamd niets in huis komen.

Integendeel, wij mogen er ons aan verwachten dat in die sector nog meer arbeidsplaatsen zullen telooagaan.

Beweren dat dit uitvloeisels zijn van de nationale Regering en u daartegen niet kunt remediëren, zouden we als een goedkope uitvlucht beschouwen.

Graag hadden we ook nog vernomen hoever het staat met de onderhandelingen die u van zins bent te voeren of reeds gevoerd heeft, met Minister Nothomb betreffende de verdeling van het Provincie- en Gemeentefonds ?

Ziet u er brood in dat binnen afzienbare tijd hiervoor een nieuwe verdeelsleutel zal kunnen aangewend worden en dat het volledig bedrag voor de Vlaamse provincies en gemeenten aan uw departement zal kunnen worden overgemaakt met het oog op een verdere verdeling onder respectievelijk de provincies en gemeenten ?

Tot slot hebben wij ook nog een vraag betreffende het toestaan van leningsmachtigingen voor de betoelaging van werken door ondergeschikte besturen, waarvoor u thans over 2 miljard 457 miljoen frank beschikt.

Eerder reeds hebt u verklaard niet alle principiële beloften van vroeger te zullen kunnen omzetten ingevolge gebrek aan geldmiddelen.

Van ons gemeentebestuur berusten sinds meer dan 2 maanden twee dossiers op uw kabinet, waarvoor ons inmiddels wel één leningsmachtiging voor betoelaging werd verleend.

Voor het andere dossier liet u ons weten dat het verder onderzocht wordt, zodat wij graag zouden vernemen, mijnheer de Minister, welke criteria u

hanteert om al dan niet een leningsmachtiging te verlenen.

Gebeurt dit op basis van objectieve criteria zoals voorzien in het Investeringsfonds, dat — wat velen betreuren — jammer genoeg slechts op 1 januari 1988 in voege zal treden, gebeurt dit op grond van het tijdstip waarop het dossier op uw Departement of op uw Kabinet toekomt of gebeurt het op totaal willekeurige wijze ?

Wij hopen, mijnheer de Minister, op deze vragen een klaar en duidelijk antwoord te bekomen.

Minister J. Pede : 50 procent van uw dossiers heb ik al goedgekeurd en u vraagt mij of ik daarbij wel objectief tewerk ben gegaan. (*Gelach*)

De heer J. Van Elewyck : Neen, onze collega vraagt of voor de andere 50 procent dossiers volgens objectieve criteria werd gehandeld.

De heer H. De Loor : Ik wil vernemen waarom nog geen beslissing werd genomen over het andere dossier. (*Applaus*)

De Voorzitter : De heer Vankeirsbilck heeft het woord.

De heer E. Vankeirsbilck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, bij de bespreking van het luik van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1986 inzake binnenlandse aangelegenheden, wens ik een aantal bedenkingen te maken en vragen te formuleren omtrent de hiernavolgende problemen : ten eerste, de beschikbare kredieten ; ten tweede, de gemeentefinanciën ; ten derde, het Gemeentefonds ; ten vierde, het Investeringsfonds en, ten slotte, de lokale autonomie.

Wat de beschikbare kredieten betreft kunnen wij twee markante vaststellingen doen.

Het totaal krediet dat uit de begroting der Vlaamse Gemeenschap toevloeit aan de lokale besturen, is veel groter dan het krediet waarover de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden beschikt, namelijk de 3,774 miljard frank of 4,44 procent der totale begrotingskredieten. Dit to-

taal bedrag is echter 15,213 miljard frank of 17,92 procent der totale begrotingskredieten, hetzij 7,908 miljard frank inkomensoverdrachten binnen de lopende uitgaven en 7,305 miljard frank vermogensoverdrachten binnen de kapitaalsuitgaven.

Uit deze vaststelling blijkt overduidelijk dat 11,439 miljard frank, 15,213 min 3,774, of 75,19 procent der kredieten, bestemd voor de lokale besturen tot de bevoegdheid behoren van andere Gemeenschapsministers.

De vraag moet dan ook terecht worden gesteld of een herschikking noodzakelijk en mogelijk is, waardoor een ruimer deel van de voor de lokale besturen bestemde kredieten rechtstreeks onder de bevoegdheid valt van de Gemeenschapsminister voor Binnenlandse Aangelegenheden. Dergelijke herschikking moet niet noodzakelijk bereikt worden door een herverdeling der bevoegdheden binnen de Executieve, maar kan ook verwezenlijkt worden door het verruimen van het Investeringsfonds, waardoor een groter deel kapitaaluitgaven aan dit fonds zouden toebedeeld worden en aldus onder de rechtstreekse bevoegdheid komen van de Gemeenschapsminister voor Binnenlandse Aangelegenheden. Naar mijn oordeel is dit een eerste markante vaststelling binnen de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Ik wens te onderstrepen dat, binnen het globaal krediet van 3,774 miljard frank, waarover de Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden beschikt, er 2,906 miljard frank bestemd is voor de regionale en lokale besturen, hetzij 2,223 miljard frank lopende uitgaven en 0,682 miljard frank kapitaaluitgaven.

Naast deze beschouwingen omtrent de beschikbare middelen van de lokale besturen, wens ik de aandacht te vragen voor de gemeentefinanciën.

Algemeen mag vandaag gesteld worden dat de catastrofale financiële toestand waarin de gemeentebesturen zich op 31 december 1982 bevonden, werd omgebogen omdat alle gemeenten in Vlaanderen hun financiën gesaneerd hebben. Hiertoe hebben niet alleen een aantal maatregelen, zowel

Vankeirsbilck

van de centrale Regering als van de Vlaamse Executieve bijgedragen, maar ook de gemeentebesturen zelf hebben ter zake een forse inspanning geleverd door een verhoogde gemeentelijke fiscaliteit, een gevoelige afremming of vermindering van hun uitgaven en het afremmen van hun investeringen door middel van leningen. Het was te verwachten dat de lokale besturen het wettelijk verplicht begrotings-evenwicht in 1988 zouden bereiken. Wanneer wij echter vandaag een prognose maken met betrekking tot de te verwachten evolutie van de financiële toestand van de lokale besturen, staat deze stelling niet langer stevig op haar sokkel.

Er kunnen inderdaad een aantal factoren onderkend worden die deze financiële toestand gunstig beïnvloeden, doch er duiken ook ongunstige invloeden op voor de komende jaren.

Gunstige factoren zijn onder meer :

de lage inflatie ;
de gedaalde energieprijzen van olie en aardgas ;
de gedaalde rentevoeten van de lopende en nog af te sluiten leningen bij het Gemeentekrediet.

Alle burgemeesters en alle gemeentebesturen hebben van het Gemeentekrediet een schrijven ontvangen, waarin de verminderde rentelasten van een bepaalde gemeente duidelijk becijferd werden weergegeven. Het Gemeentekrediet heeft de gemeentebesturen medegedeeld dat over het ganse land, Vlaanderen, Wallonië en Brussel-Hoofdstad, tijdens de eerstkomende zes jaar, de last van de leningen voor de gemeenten zou verminderen met ongeveer 37 miljard frank.

Ongunstig zullen de gemeentefinanciën echter beïnvloed worden door : vijf elementen, met name :

- 1) de vermindering van het Gemeentefonds wegens de verminderde lopende uitgaven van het Rijk, ingevolge de maatregelen van het spaarplan ;
- 2) de grotere bijdrage die van de lokale besturen vereist wordt voor het tewerkstellen van werklozen, wegens

het invoeren van het uniform statuut van gesubsidieerde contractuelen ;

3) het wegvallen, niet in 1987, maar vanaf 1988, van het jaarlijks aandeel in de 2 1 miljard frank. Volgend jaar wordt de volgende drie miljard frank nog uitbetaald.

De 21 miljard frank waren voor de gemeenten geen toelagen, de eigen fiscale ontvangsten die zij moesten krijgen in de aanvullende personenbelasting van 6 procent, die vanaf het jaar 1979, bij wijze van voorheffing werden geïnd en die voor de gemeenten een opbrengst was van 21 miljard frank. Deze werd door de Regering daarna over 5 jaren en in 5 schijven uitbetaald. Dit is, naar mijn mening, de juiste duiding van die 21 miljard frank ;

4) het aangroeien van de fiscale tegoesden van de gemeenten bij de centrale overheid ;

5) het afschaffen van de prefinanciering van de gemeentelijke pensioenen en de vermindering van de fiscale tegoesden om dit te compenseren.

Mag ik u, mijnheer de Gemeenschapsminister, die ook de voorgedij hebt over onze Vlaamse gemeenten, vragen bij de centrale Regering te willen aandringen voor de hiernavolgende twee belangrijke aangelegenheden.

Ten eerste, de centrale Regering zou de beloofde toelage van 396.365 frank per tewerkgestelde werkloze aan de lokale besturen tijdig moeten betalen, ten einde te voorkomen dat de gemeenten na enkele tijd met thesaurieproblemen te kampen hebben. Indien deze bedragen in schijven worden betaald, dient aangedrongen te worden, opdat deze schijven worden betaald in het begin van elke periode waarop zij betrekking hebben.

Moge dit een eerste aanbeveling zijn voor de centrale overheid.

Ten tweede, moet men duidelijk, dringend en blijvend de centrale Regering verzoeken een ernstige inhaaloperatie te doen, opdat in 1987 een ruim deel van de fiscale tegoesden effectief aan de gemeentebesturen wor-

den betaald. Uit uw antwoord op mijn vraag is immers duidelijk gebleken dat u terecht niet kunt toelaten dat de gemeentebesturen jaarlijks een deel van hun fiscale tegoesden in hun afgesloten gemeenterekening overdragen als vastgestelde rechten om ze op te nemen in een volgende begroting.

Het derde luik vormt het Gemeentefonds.

De Executieve stelt in haar beleidsverklaring dat de verdeling over de gemeenten van het aandeel van Vlaanderen in het Gemeentefonds bij decreet zal geregeld worden.

Vanuit Vlaanderen dringt men ten opzichte van de centrale overheid terecht aan op een andere verdeelsleutel voor de nationale dotatie van het Gemeentefonds over de drie gewesten. Van dit debat wil ik gebruik maken om eveneens aan te dringen op een andere verdeelsleutel voor de interne verdeling van ons aandeel in het Gemeentefonds in het Vlaams Gewest. De Gemeenschapsminister heeft verklaard een decretaire regeling voor de omslag van het Gemeentefonds over de Vlaamse gemeenten te zullen uitwerken, waarbij hij zich zal laten inspireren door de bestaande criteria. Ik kan mij aansluiten bij dit uitgangspunt van de Minister. Mag ik er echter op wijzen dat het probleem in Vlaanderen niet zozeer betrekking heeft op de criteria zelf, die in elk van de drie categorieën van gemeenten gehanteerd worden, maar in hoofdzaak slaat op het procentueel aandeel dat aan elk van deze drie categorieën wordt toegewezen voor de verdeling over de gemeenten van hun categorie.

Volgende cijfermatige vergelijking zal dit trouwens duidelijk illustreren :

1) gemeenten met 150.000 en meer inwoners : 2 gemeenten of 0,65 procent der gemeenten die op 1 januari 1985 721.229 inwoners groeperen of 12,72 procent der bevolking van het Vlaamse Gewest krijgen 43,35 procent ;

2) gemeenten van 50.000 tot 150.000 : 10 gemeenten of 3,25 procent der gemeenten die 748.408 inwoners groeperen of 13,20 procent der bevolking van het Vlaamse Gewest krijgen 15,55 procent ;

Vankeirsbilck

3. gemeenten tot 50.000 inwoners : 296 gemeenten of 96,10 procent der gemeenten die 4.199.771 inwoners groeperen of 74,08 procent der bevolking van het Vlaamse Gewest krijgen 41,10 procent.

Uit deze cijfermatige vergelijking kan worden geconcludeerd dat, zoals de heer Desseyn terecht heeft gesteld, twaalf gemeenten of 3,90 procent der Vlaamse gemeenten die 25,92 procent van de Vlaamse bevolking groeperen, in totaal 58,90 procent krijgen uit het Gemeentefonds.

Indien men in Vlaanderen het bedrag per inwoner zou berekenen, zullen even grote verschillen worden genoteerd als het bedrag per inwoner voor elk van de drie Gewesten in de nationale dotatie, zoals de heer Desseyn terecht heeft gezegd.

Hoewel ik geen voorstander ben van een brutale wijziging in het aangekondigd decreet, is een herschikking van de procentuele verhouding tussen de drie categorieën van gemeenten meer dan gewenst en vereist vanuit het oogpunt van gelijke behandeling van alle Vlaamse gemeenten. Wat wij nationaal verwij ten bij een vergelijking van het aantal inwoners, moeten wij in Vlaanderen ook aanvaarden. Er is ook in Vlaanderen geen eerlijke, juiste verdeling voor alle gemeenten op basis van het aantal inwoners.

Ik heb nog een beschouwing over het Hulpfonds.

Uit het antwoord van de Minister is gebleken dat er na de afname van het gewaarborgd ontvangstencomplement en het bedrag van de delging van de saneringsleningen nog een batig saldo voor 1985 zal overblijven in het Hulpfonds. Wil de Minister in zijn antwoord duidelijk bevestigen dat dit saldo zal verdeeld worden over de 306 gemeenten met minder dan 150.000 inwoners, die in de tweede categorieën van gemeenten een eigen Hulpfonds in het Gemeentefonds hebben.

Dit waren enkele beschouwingen in verband met het Gemeentefonds. Thans enkele woorden over het Investeringsfonds.

Ik kan de beleidsintentie van de Executieve onderschrijven waarbij deze in haar beleidsverklaring stelt dat, om het Investeringsfonds zo optimaal mogelijk te laten functioneren, alle materies waarvoor de Vlaamse Gemeenschap in subsidies aan de lokale besturen voorziet te laten opnemen in het Investeringsfonds. Deze bekommernis beantwoordt trouwens aan een vaststelling die ik in het begin van mijn toespraak gemaakt heb met betrekking tot de beschikbare kredieten voor de lokale besturen.

Niettemin vraag ik de Gemeenschapsminister erover te waken dat het inwerkingtreden van het Investeringsfonds, thans gepland voor 1 januari 1988, niet langer moet worden verdaagd wegens gebrek aan voldoende financiële middelen. Ook de gevraagde verruiming van de gemeenschapsmateries mag deze inwerkingtreding niet in de weg staan.

Ik dank trouwens de Minister om de ernstige inspanning die hij geleverd heeft om ondanks de budgettaire problemen het krediet van 1,457 miljard frank, dat in 1985 oorspronkelijk 1,619 miljard frank bedroeg, te verhogen naar 2,457 miljard frank, wat een verhoging met 1 miljard betekent.

Dit moet de Executieve toelaten om in 1986 en 1987 de hypotheek van de hangende dossiers te lichten om vanaf de begroting 1988 over de noodzakelijke 3,5 miljard frank te beschikken om het Investeringsfonds operationeel te maken.

Mijnheer de Voorzitter, tot slot nog een korte beschouwing betreffende de lokale autonomie.

De Minister heeft zich als groot voorstander van de gemeentelijke autonomie achter de definitie over de lokale autonomie geplaatst die door de Raad van Europa aanvaard werd in zitting van 15 oktober 1985. Om deze te verwezenlijken zal hij een aantal maatregelen voorstellen of treffen. Mag ik, mijnheer de Minister, u in dit verband vragen vooral zelf twee principes op het oog te houden en ook te doen eerbiedigen door anderen.

1. Zonder voldoende financiële middelen zal lokale autonomie een fictie

blijven.

Lokale autonomie vereist van de lokale besturen niet alleen financiële verantwoordelijkheid maar ook voldoende middelen om ook te kunnen spreken van financiële autonomie.

2. Het duidelijker afbakenen van de gemeentelijke taken in overleg met de nationale wetgever, mag niet leiden tot het overdragen van nieuwe en meer bevoegdheden aan de lokale besturen, indien dit niet gelijktijdig gepaard gaat met de vereiste financiële middelen om deze taken en bevoegdheden te kunnen uitoefenen.

Mijnheer de Voorzitter, de Christelijke Volkspartij zal het beleid van de Gemeenschapsminister goedkeuren. Wij weten uit ervaring en kunnen opmaken uit het beleid dat hij voorstelt, dat hij de lokale besturen genegen is en als voorstander van de lokale autonomie alles in het werk zal stellen om deze te verstevigen en beter uit te bouwen voor alle gemeenten in het Vlaams Gewest. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Minister Pede heeft het woord.

Minister J. Pede (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik wil bij het begin van dit slotwoord de verslaggever danken voor de voorbeeldige wijze waarop hij zijn verslag heeft gemaakt en voor de manier waarop hij de bespreking in de Commissie heeft weergegeven. Ook zijn inleiding van vandaag getuigt van een klaar doorzicht in de besprekingen die in de Commissie plaatsvonden.

Collega's, velen onder u hebben dezelfde materies aangeraakt. Dat was een beetje te verwachten omdat het inzake binnenlandse aangelegenheden normaal kon worden gevonden dat de aandacht in de eerste plaats gaat naar de subsidiëring van de gemeentelijke werken en in de tweede plaats naar de gemeentelijke financiën, inclusief naar het Gemeentefonds.

Wat de gesubsidieerde werken betreft verheugt iedereen er zich over dat wij onze leningsmachtigingen hebben zien stijgen van een bedrag van 1,619

Pede

miljard frank verleden jaar naar 2,457 miljard frank dit jaar. Ik zal niet herhalen hoe wij daartoe gekomen zijn. Dat staat trouwens in het verslag. Ik wil er wel op wijzen dat wij tewerk gaan met leningsmachtigingen en dat dit systeem van prefinanciering naar mijn oordeel niet het beste is omdat dit debudgettering inhoudt. Dit wil zeggen dat de lasten die in 1985 op de begroting sloegen 1,919 miljard dekten voor de interestaflossing en 477 miljoen frank voor de kapitaalaflossing. Door de leningsmachtigingen die in 1986 zullen worden toegekend, zal dit bedrag op het einde van dit jaar oplopen tot 2,205 miljard frank voor de interestaflossing en 526 miljoen frank voor de kapitaalaflossing. In totaal dus circa 2,7 miljard frank. Indien wij dezelfde redenering volgen voor 1987 — het is trouwens afgesproken om het Investeringsfonds op 1 januari 1988 operationeel te maken — dan zullen wij in onze begroting circa 3 miljard frank annuïteit moeten inschrijven. Als wij budgetteren voor het Investeringsfonds — en wij hiervoor 3,5 miljard frank nodig zullen hebben, zoals de Vereniging van Belgische Steden en Gemeenten ons zegt — dan zullen wij op dat ogenblik 6,5 miljard frank nodig hebben. Ik moet niet zeggen dat dit een 'zeer grote sprong voorwaarts is. Met de vooruitzichten die ons te wachten staan, moeten wij ons niet ontveinzen dat deze start met belangrijke moeilijkheden kan gepaard gaan. Indien wij alle bedragen die naar de gemeenten of de ondergeschikte besturen toevloeien, samentellen — niet alleen voor de materies waarvoor ik bevoegd ben, maar ook voor materies waarvoor collega's uit de Executieve bevoegd zijn, dan komen wij tot een bedrag van meer dan 11 miljard frank. Dit wil zeggen dat wij in dit geval een hoger bedrag zouden kennen met eventueel een gebudgetteerde verhoging, mijnheer Vankeirsbilck, ik weet niet of 11,4 miljard frank gebudgetteerde bedragen zijn ; er zijn waarschijnlijk ook prefinancieringen bij.

Indien men aan de gemeenten meer mogelijkheden geeft, al is het gedeeltelijk gebudgetteerd of gedeeltelijk geprefinancierd, verhoogt men hier-

door automatisch de gemeentelijke autonomie en kunnen de gemeenten zelf oordelen waaraan zij prioriteit zullen geven. Ik meen dat dit het meest positieve feit zou zijn wat het Investeringsfonds betreft.

In verband met de gesubsidieerde werken wil ik op een vraag van de heer De Loor antwoorden. Hij beweert dat in het eerste semester minder werd uitbetaald. Dit is logisch, mijnheer De Loor. Zoals u weet werd gedurende het eerste semester met voorlopige twaalfden gewerkt. Aldus kon men gedurende het eerste semester slechts over 809.500.000 frank beschikken. Dit wil zeggen dat, indien men de leningsmachtigingen volledig zou uitputten, men in het tweede gedeelte van het jaar nog één miljard 650 miljoen frank kan bijnemen omdat wij met de voorlopige twaalfden beperkt waren op basis van de begroting van 1985. Dit is de reden waarom wij in het tweede gedeelte van het jaar meer zullen uitgeven dan in het eerste gedeelte. Ik beweer niet dat het tweede dossier zal worden goedgekeurd.

Ik wil ook niet twisten, zoals u, mijnheer Temmerman, dit ook niet wenst te doen, over de juistheid maar ik constateer dat deze 6 miljard 200 miljoen frank beschikbaar zijn. Ik moet eraan toevoegen dat het misschien niet om een dergelijk bedrag gaat. Het is mogelijk dat aanbestedingen hebben plaatsgehad waarvan de termijn van 120 dagen is verstreken, waarvan de aannemer niet meer is geïnteresseerd of de gemeente het werk niet meer wenst uit te voeren. Hieromtrent bestaat geen zekerheid. Het is te verwachten dat het bedrag hoger zal zijn dan de beschikbare middelen. Welnu, ik ben zinnens de beschikbare middelen te verdelen per provincie teneinde iedereen zoveel mogelijk aan zijn trekken te laten komen. Ik heb de indruk dat van al onze collega's die tot hiertoe weten welke bedragen als vaste toelagen aan de gemeenten werden toebedeeld, tot hiertoe niemand hierover te klagen heeft tenzij men particuliere gevallen zou nemen. Indien men minder moet uitbetalen dan hetgeen wordt gevraagd, is het duidelijk dat men minder kan geven.

Wat het Investeringsfonds betreft,

moeten wij oog hebben voor het probleem dat zich stelt tussen de materies afhankelijk van artikel 107quater en deze van artikel 59bis. Het is trouwens niet mogelijk — en in dit verband bestaat een advies van de Raad van State — dit tot één fonds te versmelten. Niets belet ons echter er twee fondsen van te maken.

Een punt waarvoor veel interesse bestond betreft de gemeentefinanciën, meer in het bijzonder de verdeling van het Gemeentefonds. Binnenkort moet ik werk maken van het ontwerp van decreet tot de inwendige verdeling van het Gemeentefonds binnen het Vlaamse Gewest. Sommigen hebben mij gevraagd meer aandacht te besteden aan de centrumfunctie van de gemeenten ; anderen — onder meer de heer Vankeirsbilck — vinden dat de twee grote steden te veel opeisen of te veel krijgen. Wanneer een Gentenaar of een Antwerpenaar aan het woord zou zijn, zou hij deze bewering zeker weerleggen. Eén zaak wil ik zeggen : aan deze verdelingscriteria kunnen wij geen grote wijzigingen aanbrengen omdat ik het feit voor ogen heb dat in 1986 aan de toelagen aan het Gemeentefonds niet aanzienlijk zal worden gewijzigd. In 1987, ingevolge het Sint-Annaplan, mogen wij verwachten dat ongeveer twee miljard 200 miljoen frank minder aan Vlaanderen zou worden toegekend. Daar kunnen wij niet buiten. Als dat zo is dan is dat zo. Als wij dan, binnen het Vlaamse Gewest, verdelingscriteria moeten opstellen moeten wij ermee rekening houden dat bijna iedereen een beetje bijdraagt tot die vermindering. Dan kunnen wij geen drastische wijzigingen doorvoeren want dan zouden heel veel gemeenten in moeilijkheden kunnen geraken. Ik wenste u dat toch te zeggen. Ik wil ook nog een andere opmerking formuleren. Iemand heeft gezegd dat het koninklijk besluit 202 van 25 juli 1983 niet zou worden uitgevoerd. De 4 miljard frank voor 1986 en de 3 miljard frank voor 1987 zullen worden uitbetaald. Het is inderdaad juist dat wij vanaf 1988 daarvan niets meer zullen zien omdat de vooropgestelde termijn verstreken is.

Wat het Gemeentefonds betreft is het nuttig even te overlopen hoe de verde-

Pede

ling gebeurt. Ik zal niet in detail treden want dit zou ons te ver leiden. Wij hebben onze nationale dotatie op het Gemeentefonds waarvan u de samenstelling kent. Wij weten ook dat door het feit dat de lopende uitgaven over het jaar normaal moeten verminderen door dat men zou gaan besparen in de uitgaven en dat daar de openbare schuld niet onder valt dat natuurlijk het gehele bedrag van de nationale dotatie zal worden gewijzigd en verminderen.

Men vraagt mij om tussen te komen opdat de verdeelsleutel zou worden gewijzigd in de zin van : een derde bevolking, een derde inwoners, een derde inkomsten. Ik vraag niet beter dan dat het verdeeld wordt en dat het gunstiger zou zijn voor het Vlaamse Gewest. Wanneer een dergelijke wet moet worden gewijzigd dan weet u dat, welke Regering er ook aan het bewind is, wanneer men op nationaal vlak een wijziging in deze verdeelsleutels wil doorvoeren, men een consensus moet bereiken. In de nationale Regering is er geen consensus om dat anders te verdelen. Mijnheer Desseyn, om u te volgen in het voorstel dat u hebt ingediend kan ik u zeggen dat wij niet beter vragen dat wij meer geld zouden krijgen. U kent echter ook de politieke realiteit. Wij moeten ermee rekening houden dat de nationale Regering daar in blok moet achterstan. Het is weinig waarschijnlijk dat er zich op dat vlak grote wijzigingen zouden voordoen.

Ik wens u echter nog op een zaak te wijzen. In 1985 was ons percentage 52,75. In 1986 zal dat wellicht iets hoger liggen als de trend zich zo zal verder zetten. Er is geen enkele reden om te veronderstellen dat daaraan nu een wijziging zou komen. Ik meen dan ook dat wij voor 1987 mogen veronderstellen dat wij aan ongeveer 53 procent zouden komen van ons aandeel in het totale bedrag. Wij moeten daarvan dan een bepaald percentage afnemen voor het OCMW. Gewoonlijk is dat 5 procent. Ik denk niet dat er redenen zullen zijn om dit te wijzigen. Dan komt de omslag over de drie categorieën waarover enige discussie kan bestaan. Ik ben er mij van bewust dat

de dag waarop ik met een ontwerp van decreet in de Commissie zal komen er een ernstige gedachtenwisseling zal plaatsgrijpen.

Belangrijk is echter het feit dat men voor de eerste en de tweede categorie 3,28 procent afneemt voor het Hulpfonds. Hier wil ik uw aandacht vragen voor 1987 want wij zullen daar toch enige moeilijkheden krijgen. Het eerste deel daarvan gaat naar het ontvangstencomplement, gewaarborgd deel dat in 1984 127 miljoen frank bedroeg. Het tweede deel gaat naar de saneringslening dat in twee delen wordt betaald. Inzake de intresten gebeurt dit per semester en voor de kapitaalaflossing per jaar. Dit bedroeg in 1984 320 miljoen frank. Het overige gaat naar gemeenten van categorie 1 en 2. Ik wil u bevestigen dat dit ook dit jaar het geval zal zijn. Voor 1987 stelt zich een gans ander probleem. Als wij een vermindering gaan krijgen van het Gemeentefonds dan moeten wij ontvangstencomplementen voorzien waarvan het bedrag waarschijnlijk niet zal volstaan om die ontvangstencomplementen aan de gemeenten toe te kennen. In feite zullen we de berekening anders moeten maken want wij zullen het geld eerst nodig hebben voor de aflossing van de saneringsleningen, in zoverre dat ik mij de vraag stel of wij voldoende zullen over hebben om het eerste gedeelte, met name het ontvangstencomplement, te kunnen realiseren. Er zal zeker geen saldo over zijn voor de gemeenten van categorie 1 en 2. Volgens mijn inzichten zal het onmogelijk zijn omdat er daartoe geen verbintenissen bestaan. Voor de saneringsleningen bestaan die echter wel. Wij zullen dus moeten beginnen met het uitbetalen van de saneringsleningen en desgevallend, wanneer er iets overschiet, het ontvangstencomplement gedeeltelijk trachten te realiseren.

De heer E. Vankeirsbilck : De procentuele verdeling over de drie categorieën zou moeten worden gewijzigd omdat precies de gemeenten beneden de 50.000 en tot 150.000 inwoners met het Hulpfonds af te rekenen hebben. Wanneer u een gelijke verdeling maakt over de drie categorieën dan beschikt u over voldoende middelen.

Minister J. Pede : Dat is een ernstig ar-

gument om de derde categorie iets minder te geven.

De heer E. Vankeirsbilck : De derde categorie bevat de grootste gemeenten.

Minister J. Pede : Dat weet ik. Spijtig genoeg is de heer Van Elewyck op dit ogenblik niet aanwezig. **(Gelach)**

We moeten toch aanvaarden dat het niet zo eenvoudig is. Er dient trouwens rekening gehouden met het feit dat de twee grote gemeenten niet alleen belangrijke centrumfuncties hebben maar dat zij ook een gedeelte krijgen evoluerend naargelang van de tonnenmaat van de in- en uitvoerende schepen in hun haven. Wij kunnen ons niet veroorloven daar ernstige verminderingen door te voeren.

Zoals u weet wordt er voor het Gemeentefonds eerst een voorlopige raming opgemaakt. Pas achteraf, wanneer het bijblad is goedgekeurd, kan men op nationaal vlak het definitieve bedrag vastleggen van de dotatie voor het Gemeentefonds. Nu is men tot de bevinding gekomen dat de voorlopige raming met 239 miljoen frank de definitieve vastlegging overschrijdt. Dit bedrag moet worden afgenomen van de dotatie voor 1986, wat natuurlijk een klein nadeel met zich meebrengt.

Toch wil ik niet alles in een negatief daglicht stellen. Wij weten allen dat wanneer er dient gesaneerd, dit kosten met zich meebrengt voor de gemeenten. Wij weten ook dat de alternatieve arbeidscircuits voor een gedeelte zullen vervallen. Dat is nu eenmaal onvermijdelijk vermits het deel uitmaakt van het pakket dat naar het Overlegcomité werd gestuurd, zoals trouwens het probleem dat door de heer Temmerman werd aangesneden in verband met de pensioenen, de omslagkas, omdat het niet alleen een discriminatie inhoudt ten opzichte van bepaalde Vlaamse gemeenten binnen het Vlaamse Gewest maar ook een enorm nadeel betekent voor de Vlaamse gemeenten in hun geheel ten opzichte van de Waalse gemeenten, die niet aan de verplichtingen hebben voldaan en die nu als het ware worden gelijkgesteld en baat hebben bij het „incivieke gedrag” dat zij gedurende enkele jaren hebben betoond ten opzichte van de verbintenissen die zij

Pede

moeten aangaan. Over die problematiek zal worden gediscussieerd tijdens het overleg, zoals overigens over de aangelegenheid die werd aangehaald door de heer Vankeirsbilck, met name betreffende het tijdig uitbetalen van de toelage van 396.000 frank voor de tewerkgestelde werklozen. Ook de inhaaloperatie inzake de gemeenterekeningen moet mogelijk zijn. Ik ga daarover niet verder uitweiden omdat wij het daarover reeds uitvoerig hadden bij de bespreking in de Commissie.

De gemeenterekeningen worden afgesloten op 31 maart. Nadien worden de oninbare posten en nog uit te geven vastgelegde uitgaven ook meegeteld. Wat de belastingen betreft, werkt men allen per kalenderjaar. Dit heeft een enorm groot verschil tot gevolg. Het is moeilijk een hoog percentage te voorzien, maar men zou toch iets in de rekeningen moeten inschatten. Het gaat niet op alleen de negatieve kant van het spaarplan te benadrukken, wij moeten ook en vooral de positieve zaken ervan bekijken. Voorts zijn er de gunstige gevolgen van de daling van de olieprijs, de vermindering van de inflatie waardoor de wedden en lonen trager stijgen, de verlaging van de rente, ik weet niet of u de brief van het Gemeentekrediet van België hebt ontvangen waarin hij wijst op de aanzienlijke verlaging van de renten die een aanzienlijke weerslag hebben op de gemeentefinanciën. De interesten van de leningen aangegaan tijdens het tweede semester zullen nog slechts 7,5 procent bedragen, wat een aanzienlijke verbetering is ook wat de verdiscontering betreft.

De Voorzitter van de Executieve heeft gisteren gezegd dat wij ook bij de nationale Regering zullen aandringen opdat ons aandeel in het Gemeentefonds en in het Provinciefonds op onze begroting zou worden ingeschreven en ook door ons zou worden uitbetaald. U weet dat er moeilijkheden zijn geweest met de uitbetaling van het aandeel van het Provinciefonds. De eerste schijf voor de Vlaamse provincies is maar uitbetaald nadat de tweede schijf aan de Waalse provincies reeds werd uitbetaald. Het

zijn details die voor het geheel van het jaar niet zo'n grote rol spelen, maar die de provincies in moeilijkheden kunnen brengen en die met enige goede wil gemakkelijk kunnen worden vermeden.

Mijnheer Temmerman, u hebt gesproken over de problematiek van de slachthuizen. Het is juist dat er maar 3,15 miljoen frank is voorzien aan kredieten. Dit komt omdat de slachthuizen deel uitmaken van het investeringsprogramma waarvoor dit jaar slechts 90 procent is voorzien van wat vorig jaar werd besteed. Ik heb gemeend er goed aan te doen het miljard dat ik na die 90 procent over had volledig aan de ondergeschikte besturen over te maken. Het is echter ook juist dat het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw volgens de richtlijnen van de Europese Gemeenschap 25 procent subsidiëring toekent. In dezelfde voorschriften staat dat de lid-staten in totaal niet hoger dan 50 procent mogen gaan. Dus, het totaal van de subsidie, zowel van het Europees Fonds als het Gewest, mag samen niet meer dan 50 procent bedragen. Met andere woorden, wij hoeven niet 60 procent te subsidiëren, maar maximum 25 procent. Dit heeft tot gevolg dat wij over een bredere waaier van mogelijkheden beschikken dan vorig jaar.

De heer G. Temmerman : In feite dus 120 miljoen frank.

Minister J. Pede : Zij geven 25 procent, en wij maximum 25 procent. Aangezien ik voor mijn berekening vertrek van 3,15 miljoen frank, gaat het om ten minste 126 miljoen frank.

Er werden ook vragen gesteld in verband met het administratief toezicht.

Inzake het administratief toezicht werd een decreet van mijn voorganger eenparig door de Vlaamse Raad in juni 1985 goedgekeurd. Daarin werden nieuwe termijnen voorzien en verduidelijkingen aangebracht.

Na een jaar ervaring en na een onderhoud met de Provinciegouverneur wijs ik erop dat men ter zake toch enkele bemerkings heeft geformuleerd. Men vroeg het nieuwe administratief toezicht te versoepelen en sommige

termijnen te wijzigen. Sommige termijnen zijn te lang zoals bijvoorbeeld honderd dagen voor de goedkeuring van de personeelsformatie en andere termijnen die te kort zijn zoals dertig dagen voor de vernietiging door de Executieve van een besluit van de Gouverneur.

Bovendien stelt er zich nog een probleem met name de mededelingsverplichting. Vanaf welk ogenblik treedt dat precies in voege? Sommige gemeenten hebben gedacht er goed aan te doen te zeggen dat zij niet op de hoogte zijn van zaken waarvan zij normaal wel op de hoogte zouden moeten zijn. Dat brengt natuurlijk enige moeilijkheden mee bij de hogere overheid omdat deze niet altijd het bewijs kan leveren dat die datum of die termijn op een bepaald ogenblik ingaat wanneer de gemeenten beweren niets te hebben ontvangen. Wij moeten een mogelijkheid vinden om duidelijker te kunnen werken. Ook bij stilzwijgende goedkeuring wordt de verweerder niet in kennis gesteld en weet hij ook niet wanneer de termijn begint te lopen om beroep aan te tekenen. Al deze punten uit dat toch goede decreet wijzen erop dat enige wijziging en bijsturing nodig is. Trouwens, ik zal ter zake in deze Vlaamse Raad een ontwerp van decreet indienen omdat ik meen dat het nuttig zou zijn dat daarover verder wordt gesproken.

Geachte collega's, het is duidelijk dat ik voorstander ben van de gemeentelijke autonomie, evenals van de provinciale autonomie. Die autonomie geeft de gemeenten de bevoegdheid voor al wat van gemeentelijk belang is en de provincies voor al wat van provinciaal belang is — dat werd zo gewild in 1831 — met de correctie evenwel dat er een administratief toezicht moet zijn dat kan optreden op een ogenblik dat ofwel de wet wordt overtreden, ofwel dat het algemeen belang wordt gekrenkt. Dat laatste is iets meer rekbaar dan het overschrijden van de wet.

Ik meen dat men de gemeentelijke autonomie in essentie moet eerbiedigen, tenzij er een overschrijding is van de wet waarover ik zoëven heb gesproken.

De heer Cardoen heeft gezegd dat ik

Pede

inzake de begrotingsonderrichtingen niet te veel in detail mag gaan. Wij kunnen er nu eenmaal niet aan ontsnappen dat er **begrotingsonderrichtingen** moeten worden doorgestuurd. Dit kan natuurlijk op een soepeler of op een meer rigide manier gebeuren, wat een enorm verschil is.

Zoals u weet heeft de Voorzitter van de Executieve, in afspraak met de ganse Executieve, zijn houding bepaald bij de onderhandelingen met de nationale Regering. Wij zullen bepleiten dat de hervorming van de Staat verder wordt doorgevoerd. Ook wensen wij meer bevoegdheden te bekomen maar dit impliceert natuurlijk dat wij over meer middelen moeten kunnen beschikken.

Wanneer die bevoegdheden naar de gemeenten toe gaan dan moeten hen ook de middelen worden toegespeeld. Want, bevoegdheden krijgen en geen middelen, heeft uiteraard niet veel zin.

Mijnheer Temmerman, u heeft mij een particulier geval voorgelegd, met name Flanders' Expo. U weet dat ik dat dossier vandaag heb ontvangen zodat ik u thans niet kan antwoorden welke mijn houding dienaangaande zal zijn.

De heer G. Temmerman : Het gaat om de keuze tussen twee standpunten. Betreft het de provincie of de stad en is het een rechtstreekse participatie of een andere ?

Minister J. Pede : Inderdaad, ik heb u goed begrepen. Het betreft het standpunt van de provincie ofwel het standpunt van de stad. Ter zake zal ik mijn verantwoordelijkheid opnemen en nagaan of ik de dossiers die mij worden voorgelegd al dan niet kan goedkeuren en of zij aan bepaalde voorwaarden moeten onderworpen worden, ofwel of ik ze moet laten vernietigen. Op dit ogenblik kan ik u daarop natuurlijk nog geen antwoord geven.

De heer G. Temmerman : Ik wil u nog één vraag stellen. Ik heb willen aantonen hoe de Vlaamse Executieve een directe participatie heeft genomen en voor zichzelf geen bezwaar ziet in een

deelname aan een NV als openbaar bestuur. Volgens mij zou er ook geen bezwaar mogen zijn voor een plaatselijk bestuur dat met dezelfde motieven aan een initiatief wenst deel te nemen.

Minister J. Pede : Mijnheer Temmerman, gezien u in detail treedt moet ik u toch zeggen dat er een zekere verwarring is ontstaan bij velen ingevolge het advies van de Raad van State aangaande een ander probleem van dezelfde stad welke u zeer goed kent.

De heer G. Temmerman : Dat is juist, alles ligt daarin besloten. Ik ben met u akkoord maar wij menen dat het advies betrekking heeft op één specifiek geval dat niet noodzakelijk als een algemene regel moet gelden. Je kan raden wat ik bedoel.

Minister J. Pede : Inderdaad, trouwens wij begrijpen mekaar altijd zeer goed. Ik vermoedde trouwens dat u mij dat ging vragen.

Ik denk dat ik de heer Vankeirsbilck nog een antwoord verschuldigd ben. Hij heeft vijf problemen opgesomd waardoor de gemeenten in financiële moeilijkheden kunnen komen.

Mijnheer Vankeirsbilck, ik ben het ter zake volkomen met u eens. Tot besluit van mijn betoog kan ik u evenwel zeggen dat ik alles zal doen wat in mijn mogelijkheden ligt om de gemeenten zoveel mogelijk te verdedigen ten opzichte van het nationale gezag. Ik zal dat natuurlijk niet doen vanuit een oppositiestandpunt, u weet hoe de kaarten liggen. Ik zal het trachten te doen bij wijze van onderhandeling. Ook zal ik ervoor zorgen dat in de toekomst zoveel mogelijk gelden, bij wijze van subsidiëring, naar de gemeenten zullen gaan.

Ik ben er mij van bewust dat ik ben geroepen — tenzij er zich bepaalde zaken zouden voordoen — om bepaalde vernieuwingen met betrekking tot het investeringsfonds te helpen voorbereiden. Dat gaat niet enkel over meer geld dat beschikbaar moet worden gesteld maar ook over ruimere materies, zodat de gemeentelijke autonomie aanzienlijk zou vergroten.

Wanneer een gemeente zelf mag be-

palen welke werken zij prioritair wil uitoefenen dan meen ik dat wij een grote stap hebben gezet naar een betere en grotere gemeentelijke autonomie.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik dank u voor de aandacht waarmee u hebt geluisterd maar ook voor de goede sfeer die in de Commissie heeft geheerst wanneer wij dit deel van de begroting hebben besproken. **(Applaus)**

STADSVERNIEUWING

De Voorzitter : Wij behandelen nu een andere manier waarvoor Minister Pede bevoegd is, met name stadsvernieuwing.

De heer Leclercq heeft het woord.

De heer J. Leclercq (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal het in mijn uiteenzetting hoofdzakelijk hebben over de stadsvernieuwing.

Vooraf wil ik evenwel volgende bedenkingen kwijt. Ik betreur ten zeerste dat de bevoegdheden over de ruimtelijke ordening, over het natuurbehoud en over de landinrichting over niet minder dan drie **gemeenschapsministers** werden verdeeld sedert het aantreden van de huidige Executieve.

Aan deze **opdeling** ligt geen enkele logica ten gronde. Men kan lang bekechten of discussiëren over de vraag op welke wijze het pakket bevoegdheden van de **Vlaamse Executieve** op de meest rationele wijze zou kunnen verdeeld worden over haar leden. En alles houdt natuurlijk met alles verband.

Maar men moet mij toch eens de logica uiteenzetten die ten grondslag ligt aan een bevoegdheid als „Externe betrekkingen en Landinrichting” of „**Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening**”.

Het enige dat verdedigbaar blijft is de combinatie leefmilieu en natuurbehoud.

Ik betreur dan ook dat men geen poging heeft ondernomen om één groot bevoegdheidspakket te vormen van alles wat verband houdt met de inrichting en de leefbaarheid van het al met

CVP-Volksvertegenwoordiger A. Vangronsveld (CVP), verslaggever over de begrotingsmaterie binnenlandse aangelegenheden

al beperkte Vlaamse grondgebied dat gekenmerkt wordt door een hoge graad van verstedelijking en zeer schaarse open ruimten. En ten slotte kan ik, ter afronding van deze voorafgaandelijke bedenking, toch wel de vraag stellen — in dit debat reeds gesteld — waarom wij zonodig over negen Gemeenschapsministers moeten beschikken met elk een minimaal bevoegdheidspakket en met een investeringsbegroting die deze van een Schepen van Openbare Werken in een middelgrote stad niet overtreft.

Ik kom aldus tot het hoofdstuk stadsvernieuwing. Enkele jaren geleden werd met veel tamtam — er was zelfs een Jaar van het Dorp aan gekoppeld — een operatie op gang gebracht die de aandacht moest vestigen op de intrinsieke waarde van ons stads- en dorpspatrimonium en hun rijkdom wou herwaarderen.

Wij hebben ons van meet af aan akkoord verklaard met de opzet van deze herwaarderingsoperatie. Ze beant-

woordt inderdaad aan een duidelijke behoefte.

In een regio als Vlaanderen die reeds voor 35 à 40 procent verstedelijkt is, moest paal en perk worden gesteld aan de uitzwerping van de steden. Eén middel daartoe bestaat er in het leven in de stad opnieuw aantrekkelijk te maken, een halt toe te roepen aan de verkrotting in de steden en aldus de rijkdom van tal van historische steden en stadjes in Vlaanderen veilig te stellen, niet alleen voor de bewoners zelf overigens, maar ook voor de talrijke binnen- en buitenlandse toeristen.

Mijnheer de Minister, sta mij toe een aantal cijfers te citeren die de gegrondheid van deze stadshernieuwingsoperatie illustreren.

Uit de woningenquête van 1982-1983 blijkt dat ongeveer 350.000 woningen zware gebreken van beperkte omvang vertonen en 300.000 tot 310.000 woningen zware gebreken van uitgebreide omvang.

Bovendien is er het toenemend fenomeen van de leegstand, dat zich ook hoofdzakelijk in de oudere wijken situeert. Tijdens de periode van de enquête waren er ongeveer 85.000 leegstaande woningen. Thans is dat aantal geëvolueerd tot 142.000.

Dit komt de gezondheidstoestand noch van de woningen, noch van de woonomgeving ten goede.

De zwaarste knelpunten in verband met stadsverval concentreren zich dan ook in de oude binnensteden en de grote en kleine negentiende-eeuwse arbeidersbuurten, daartussen of eromheen.

De problemen beperken zich niet alleen tot een structureel slechte huisvesting, maar deze wijken zijn evenzeer gekenmerkt door een heel dichte bebouwing, het gebrek aan tuinen, verkeers- en parkeeroverlast. Dit maakte dat vooral de actieve bevolking, waaronder in eerste instantie veel gezinnen met kinderen, uit deze onleefbare buurten wégrokken.

Toch blijken er nog aanzienlijke bevolkingsgroepen in verkrotte en ver-

kommerde buurten te wonen, in bepaalde steden zelfs tot één derde van de bevolking.

Met uitzondering van sommige wijken die vooral uit cultuur-historisch oogpunt interessant zijn, zijn de meeste van deze wijken onaantrekkelijk, zelfs voor mensen die opnieuw in de stad willen gaan wonen. De woningen zijn daarvoor te slecht, te eng, de woonomgeving is te afgetakeld en het sociale stempel van de buurt dikwijls te laag. Het is daar dat zich dus een sociale stadsvernieuwing opdrong, via een structurele en integrale aanpak die zowel het openbaar domein als de woonomgeving drastisch verbetert en dit in de eerste plaats voor de huidige bewoners maar evenzeer om de actieve bevolking er opnieuw naartoe te trekken.

De Vlaamse deelregering en later de Vlaamse Executieve hebben de problematiek van de stadsvernieuwing vanaf de jaren tachtig opgenomen en gedeblokkeerd. Voorheen was er geen instrumentarium en bleef de stadsvernieuwing dode letter, maar vanaf het besluit van de Vlaamse Executieve tot regeling van de tegemoetkoming van het Vlaamse Gewest voor de uitvoering van stads- en dorpsherwaarderingsoperaties is daarin verandering gekomen.

De gemeenten kregen voor het eerst de beschikking over een instrument om hun zwaar verkrotte wijken aan te pakken. Mede op basis van de uitgebreide discussies binnen de stads- en dorpsherwaarderingcampagne werd door de Vlaamse Executieve in het Besluit van 30 maart 1983 de keuze gemaakt ten gunste van beperkte herwaarderingsoverheidsgebieden, met prioriteit voor die gebieden die ten opzichte van de gemeente een achterstand hebben en daarom bij voorrang moeten worden aangepakt.

Aldus gezien biedt de stadsherwaardering naast voordelen voor de bewoners zelf ook voordelen voor de slabbakkende bouwnijverheid, namelijk de mogelijkheid om beter in te spelen op de nieuwe behoeften — meer vernieuwbouw dan nieuwbouw — meer inbreiding dan uitbreiding — vele, vooral kleinere ondernemingen heb-

Leclercq

ben zich ook daadwerkelijk op deze nieuwe beleidslijn ingesteld en zijn hierbij overgeschakeld naar nieuwe bouwprocedures en -technieken.

Ook tal van steden en gemeenten hebben deze kans aangegrepen. Tot op vandaag zijn niet minder dan 114 herwaarderingsgebieden afgebakend, waarvoor tenminste reeds een principiële belofte van toelage werd verstrekt, voor een globaal bedrag aan werken ten belope van 22,3 miljard frank, wat met een subsidiëringspercentage van 60 procent voor 13,4 miljard frank toelagen betekent, te spreiden over een periode van 6 jaar.

Wij hebben altijd gewaarschuwd voor de ontoereikendheid van de middelen, ook bij de bespreking van de begroting voor 1985. Zelfs indien men zou aanvaarden dat de operaties over tien jaar in plaats van over zes jaar zouden worden gespreid, is er per jaar nog minstens 900 miljoen frank tot 1 miljard frank aan toelagen nodig. Vorig jaar was er 300 miljard frank ingeschreven en is er via het bijblad nog eens 150 miljoen frank bijgekomen, dat betekent in totaal dus 450 miljoen frank. Dat bedrag van 300 miljoen frank is voor 1986 teruggeschroefd tot 270 miljoen frank.

Het spijt mij dit te moeten vaststellen, want hiermee wringt men de stads- en dorpsherwaardering de nek om. Nu er eindelijk een instrument was voor de stadsvernieuwing, nu er zeker geen einde is gekomen aan de stadsverkrotting, nu de gemeenten een inspanning hebben geleverd om herwaarderingsgebieden af te bakenen, nu de bevolking via eigen inspraakmechanismen betrokken werd en wordt bij de verbetering van haar woonomgeving, nu de stadsvernieuwing in bepaalde gevallen zelfs haar eerste vruchten afwerpt, roept men budgettair een halt toe aan deze ontwikkeling. Meer nog, alles wel beschouwd smooit men ze in de kiem.

Wij menen evenwel dat de stadsvernieuwing prioritair dient te blijven in het investeringsbeleid van het Vlaamse Gewest. Vandaar ons voorstel om het vastleggingskrediet voor deze post te verhogen tot 570 miljoen frank.

Mijnheer de' Minister, dit is een amendement dat niet in de Commissie werd ingediend, maar dat nu in de bespreking wordt gebracht. Het strekt ertoe het vastleggingskrediet te verhogen met 300 miljoen frank, dus tot 570 miljoen frank en de machtiging tot subsidies aan werken van ondergeschikte besturen die hoofdzakelijk betrekking hebben op woonuitbreiding te verminderen met 300 miljoen frank tot 2.157,2 miljoen frank, hetgeen nog altijd 122,4 procent van de aangepaste begroting 1985 betekent.

Hieraan is ook gekoppeld ons voorstel om de machtiging tot het aangaan van leningen van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting te vermeerderen met 300 miljoen frank, dus tot 2 miljard 200 miljoen frank en de kredieten voor de infrastructuur van nieuwe woonwijken met een overeenkomstig bedrag te beperken. Er is inderdaad gebleken dat de bewoners in herwaarderingsgebieden zeer slecht gehuisvest zijn en ook tot de minderbegoede groepen behoren. Bovendien blijkt ook uit de in de Commissie afgelegde verklaringen van Gemeenschapsminister Akkermans dat de infrastructuurwerken in nieuwe en sociale woonwijken tot 400.000 frank per woning kosten en ik citeer: „De excessen vooral in groenaanleg moeten weggewerkt worden”.

Mijnheer de Minister, het voordeel van dit amendement is dat wij uw globale investeringskredieten vermeerderen noch verminderen, en wij enkel een verschuiving voorstellen. Hetzelfde geldt voor de kredieten voorzien voor huisvesting.

In bijkomende orde — en als het amendement in hoofddeel niet zou aanvaard worden — willen wij ook niet dat meer middelen worden toegekend aan de particulieren en tegelijkertijd minder middelen aan lokale besturen. Hierbij stellen wij voor 34,5 miljoen frank vastleggingen van de particulieren over te hevelen naar de ondergeschikte besturen. Dit is terug te vinden in het amendement dat ik in de Commissie heb verdedigd.

Mijnheer de Voorzitter, ik wens te eindigen met een vaststelling en een vraag. De vaststelling is dat, naast een

vermindering van de toelagen voor de stadsvernieuwing en de besprekingen van de investeringen tot 90 procent van het bedrag van 1985, de overeenstemmende uitgaven voor ruilverkaveling, landinrichting, polders en wateringen en landbouwwegen, globaal op niveau blijven of zelfs worden verhoogd. Politiek gezien is dat een zeer belangrijke constatering: er wordt meer aandacht besteed aan het platteland, ik heb daartegen geen bezwaar, maar het corollarium is: halt aan de stadsvernieuwing, hetgeen ik niet kan aanvaarden.

Thans wens ik de vraag te stellen: indien de voorgestelde begroting blijft wat ze is, indien onze amendementen niet worden aanvaard, zijn de sommen voorzien voor stadsherwaardering duidelijk onvoldoende.

Binnen de 114 herwaarderingsgebieden zal men bijgevolg een keuze moeten maken. Op grond van welke criteria zal men de voorkeur geven aan het ene dossier boven het andere en aan de ene gemeente boven de andere? Zal men hierbij politieke criteria hanteren? Hoe zal men de gevolgen opvangen van een sterk verminderd vernieuwingstempo op de ondernemingen, actief in deze sector?

Hoe zal men vermijden dat de minderbegoeden het slachtoffer worden van stadsvernieuwing die weer bij de privé-sector zal berusten? Ik vrees dat de stadsvernieuwing hoofdzakelijk een werk van de privé-sector zal worden wanneer men de bedragen daarvoor ten behoeve van de lokale en de ondergeschikte besturen gaat verminderen. Ik heb geen bezwaar tegen medewerking van de privé-sector, maar dit mag de zwakkere groepen niet benadelen. Er zijn voorbeelden in de historische steden die de nefaste invloed daarvan ten overvloede bewijzen. De sterkere inkomensgroepen hebben een grote belangstelling voor historische panden. Zij kopen een of meerdere woningen aan die zij eventueel met toelagen restaureren en maken er een riante bedoening van. Het zijn vragen waarop ik het antwoord vrees. Dit is de reden waarom wij deze begroting zullen verwerpen. **(Applaus bij de oppositie)**

De Voorzitter : De heer De Roo heeft

Voorzitter

het woord.

De heer J. De Roo (op de tribune) :

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik zal in deze korte uiteenzetting niet ingaan op de probleemstelling inzake de stadsvernieuwing als dusdanig, maar ik wens de aandacht van de Gemeenschapsminister te vestigen op de reële problemen, gerezen naar aanleiding van de „beleidskeuzeverplaatsing” inzake de stadsvernieuwing.

Wij stellen vast dat er sinds 1980 een belangrijke aanpak is geweest in de richting van de stads- en dorpsherwaarderingsgebieden en dat ondertussen een hele groep herwaarderingsgebieden zijn erkend. Men spreekt van een lijst van 114 erkenningen. Ik neem aan dat die lijst juist is. Dat heeft bij de lokale besturen, maar ook bij de bewoners van de betrokken gebieden een aantal verwachtingen gecreëerd. Men begon plannen uit te werken, waaraan ook stuurgroepen hebben gewerkt, waarbij de bevolking betrokken werd en waarvan de Vlaamse Executieve en de lokale besturen een en ander verwachten.

Ik meen niet dat de bewoners gediend zullen zijn met het argument dat er te veel herwaarderingsgebieden zijn erkend. Wij hebben veeleer te weinig middelen. Dat is de realiteit, en men zal daarvoor verantwoordelijkheid moeten opnemen. De Vlaamse Executieve — ook al zijn er waarschijnlijk te veel beloften gedaan waarvoor u, mijnheer de Gemeenschapsminister, niet verantwoordelijk bent — zal nu niet kunnen doen of haar neus bloedt. De rechtszekerheid of -onzekerheid van de betrokken bewoners mag niet uit het oog worden verloren. De vraag rijst wat men de komende jaren van plan is te doen met de leegstand en de verkrotte volks- en arbeidersbuurten in de steden. De Minister kent zeer goed de situatie in de stad Gent waar momenteel een viertal herwaarderingsgebieden zijn erkend en een aantal andere in optie zijn. Dat alles wordt door het stadsbestuur voorbereid. Ik ga daar nu niet verder op in.

Het is echter van belang dat zowel de lokale besturen als de bewoners van

het herwaarderingsgebied en al degenen die de facto bij het geheel zijn betrokken, zouden weten waar zij aan toe zijn.

Hierover wil ik enkele concrete vragen stellen. Betekenen de nieuwe beleidsopties en de vermindering van het budget inzake stadsvernieuwing dat men wil afstappen van een coherente en efficiënte aanpak in homogene herwaarderingsgebieden? Met andere woorden, heeft de stadsvernieuwing zonder grenzen tot gevolg dat de herwaarderingsoperaties niet meer in relatie zullen staan tot de sociale structuur van het betrokken gebied? Betekent de heroriëntering van, bijvoorbeeld, de renovatiepremie dat deze niet langer in functie staat van de huidige bewoners van de achtergestelde en verkommerde gebieden? Samengevat wil ik het als volgt stellen: heeft het nieuwe beleid tot gevolg dat er een soort breuk ontstaat met het sociaal stadsvernieuwingbeleid van de vorige Executieve of heb ik het mis?

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Gemeenschapsminister, dames en heren, men weet heel goed dat sociale stadsvernieuwing ongetwijfeld vele jaren van heropbouw vergt teneinde achtergestelde gebieden kansen te geven voor een nieuwe sociale opbloei. Hiervoor is continuïteit in het stadsvernieuwingbeleid absoluut noodzakelijk. Een afbouw of stilstand nu de eerste realisaties in het zicht zijn, zou immers betekenen dat opnieuw enkele jaren verloren dreigen te gaan en dat het in een later stadium enorm moeilijk zal zijn — nog veel moeilijker dan nu dus — om zowel gemeentebesturen als de bewoners opnieuw te motiveren voor stadsvernieuwing.

Het stopzetten van de stadsvernieuwing, bij voorbeeld in Gent, zou een enorme domper zetten op de verwachtingen en de mogelijkheden die men tijdens de vorige legislatuur heeft gecreëerd en die zou resulteren in een steeds verdergaande verkrotting en een achteruitgang van de gekende volksbuurten, bij voorbeeld in een stad zoals Gent. Een niet onbelangrijk deel van de bevolking zou op die manier aan haar lot worden overgelaten voor een zeer belangrijke en

prioritaire behoefte, met name een gezonde en degelijke huisvesting.

De stadsvernieuwing, in nauw overleg met de sociale huisvesting zal, naar mijn gevoel, meer en meer van levensbelang worden, wil men de stad opnieuw leefbaar maken en een welvarende toekomst bieden.

Daarom zou ik aan de Minister willen suggereren te onderzoeken in hoever er een concrete relatie kan tot stand worden gebracht tussen de aanpak van stadsvernieuwing in herwaarderingsgebieden en het middel ook om, via de sociale huisvesting, met medewerking van de sociale huisvestingsmaatschappijen, die problematiek aan te pakken in het belang van de bewoners en van de stad als dusdanig, zodat zij opnieuw leefbaar zou worden. **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : De heer Van Durme heeft het woord.

De heer W. Van Durme : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, op een studiedag van de Vlaamse Federatie voor Planologie gaf de Gemeenschapsminister voor Ruimtelijke Ordening zijn aangepaste visie op de stadsherwaarderingsgebieden.

Dat de Minister, op grond van — volgens ons — betwistbare stellingen, tot een liberale conclusie komt, is niet eens verbazendwekkend, wij hadden niets anders verwacht. Maar dat de genomen beleidsopties zo zwaar zouden ingrijpen in de voorheen genomen maatregelen, tart elke verbeelding. De bestaande subsidiesystemen inzake stadsherwaarderingsgebieden worden met het mooie woord „heroriënteren” praktisch volledig afgebouwd; de subsidiëring van de stads- en dorpsvernieuwing moet naar het publieke domein worden gericht. De 114 goedgekeurde herwaarderingsgebieden kunnen nagenoeg opgeborgen worden en meteen de verwachtingen van zovele mensen in Vlaanderen.

Ik wil het hier vooral hebben over de Oostvlaamse situatie, met de stad Gent als uitschieter voor wat de noodzaak aan een leefbare woonomgeving betreft. Gent biedt, ondanks zijn voor toeristen aantrekkelijke historische stadsgedeelten, het beeld van een ver-

Van Durme

waarloosde en verkrotte stad, waar de eertijd's volkrijke buurten verkommen en enkel nog bewoond worden door bejaarden, migranten en mensen met lage inkomens. In wat men de 19e eeuwse gordel is gaan noemen — de arbeiderswijken uit de 19e eeuw omheen de binnenstad — wonen tienduizenden mensen in verkommerde gebieden. Uit extrapolatie van studies en woningschouwingen betreffende woningen gebouwd vóór 1945, blijkt dat ongeveer 80.000 Gentenaars in verkrottende omstandigheden leven, dit betekent 30 procent van de bevolking.

Deze toestand ontging het stedelijk beleid niet, maar de middelen om tot sanering over te gaan, waren onvoldoende, zonet onbestaande. Pas nadat in 1982-1983 de Vlaamse Executieve een besluit op de subsidiëring van herwaarderingsoperaties had goedgekeurd, was de situatie gedeblokkeerd. Eindelijk kon er werk gemaakt worden van de stadsvernieuwing. Bewoners en overheid geloofden dat, mits wat geduld, er voor vele gebieden een unieke kans op verbetering was.

In het Gentse werden door de Vlaamse deelregering vier herwaarderingsgebieden erkend. Drie gebieden zijn door de stad Gent, maar nog niet door de Vlaamse Executieve, goedgekeurd : Rabot, Muide en Brugse Poort, typische 19e eeuwse buurten.

In de reeds afgebakende gebieden kan tot nu toe weinig worden gerealiseerd ; men is in de meeste gevallen nog bezig met de planning voor de verschillende herwaarderingsoperaties. In de lijn van de huidige beleids-optie zullen de operaties aan de wegeninfrastructuur kunnen doorgaan, doch de huisvestingsprojecten zullen nagenoeg wegvallen. Voor de erkende herwaarderingsgebieden te Gent betekent de heroriëntering van de stadsvernieuwing dat er voor 400 miljoen frank investeringen op de helling komen te staan en er 250 miljoen frank aan toelagen geschrapt kunnen worden of, realistisch gezien, geschrapt worden.

Voor twee gebieden van de goedge-

keurde projecten, met name Sint-Elisabethbegijnhof en Sint-Macharius, betekent dit niet de minste verbetering meer aan de verkrotting en de huisvestingsproblemen.

Over de drie gebieden, waarvoor de procedure tot erkenning ingezet is, hoeft men zelfs niet meer te spreken. Het herwaarderingsbesluit was voor de Gentse probleemgebieden een enige kans om in te grijpen op de bestaande toestand. Door het inkrimpen van dit besluit wordt de vermenselijking en opleving van deze gebieden grotendeels uitgesloten. Ingrepen in het openbaar domein kunnen deze buurten niet helpen, de slechte en verkommerde woningen zullen verder verkrotten.

Het stopzetten van de stadsvernieuwing in Gent betekent een verdere aftakeling van het woningbestand en tast de leefbaarheid van de stad in toenemende mate aan. Een groot deel van de Gentse bevolking wordt op het vlak van een gezonde huisvesting en leefomgeving aan zijn lot overgelaten. Tot dit deel behoren de mensen met laag inkomen, die het al zo moeilijk hebben om menswaardig te leven.

Vaak vergeet men dat de concrete mens platgewalst wordt door beleids-opties, die prioritair niet inspelen op de echte behoeften. Er is, zeker in het verleden, enorm veel geld besteed aan prestigeprojecten.

De enkele tientallen miljoenen, bestemd voor stadsvernieuwing in de geest van het vroegere besluit, zijn alle verhoudingen in acht genomen, in wezen te verwaarlozen. Gent is een noodgebied ; wie dit niet wil inzien is te kwader trouw. De Vlaamse Executieve gaat aan dit probleem voorbij. Er zijn blijkbaar geen of onvoldoende middelen om tegemoet te komen aan de Gentse en andere verzuchtingen inzake stadsherwaarderings. Minstens zou het nog mogelijk zijn een verschuiving van de beschikbare kredieten te bewerkstelligen, zodat er toch een minimum van de bestaande plannen kan verwezenlijkt worden.

Wij kunnen alleen hopen dat de Vlaamse Executieve gehoor geeft aan de gerechtvaardigde wensen van de velen die hard gewerkt hebben voor

de dorps- en stadsrenovatie.

De Voorzitter : Mevrouw Tyberghien heeft het woord.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbusche (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik heb hier heel wat opmerkingen gehoord rond de beleidskeuze van de Gemeenschapsminister in verband met stadsvernieuwing. Toch zou ik nog even enkele aanvullingen willen geven.

Naast de 114 herwaarderingsgebieden, die reeds bij besluit van de Vlaamse Regering zijn vastgelegd, zijn er nog een dertigtal in onderzoek en ongeveer 20 gemeenten treffen de nodige voorbereidingen voor het inleiden van een dossier.

Zo werken een 200-tal stuurgroepen in Vlaanderen en is „inspraak” in evenveel gemeenten een realiteit geworden. De samenspraak met de betrokken inwoners is geslaagd. Het is de eerste maal in het Vlaamse land dat op zo een ruime schaal de betrokken bevolking wordt geraadpleegd.

Er is een mentaliteitsverandering op gang gezet, er is beweging gekomen in de betrokkenheid rond de stadsvernieuwing en de dorpsherwaarderings. Met links en rechts een menselijk foutje en wat zoeken naar de wijze van praten en voeren van discussies werd opbouwend werk verricht, en is de overtuiging gegroeid dat het besluit van de Vlaamse Regering op de stadsvernieuwing en dorpsherwaarderings het Vlaamse land de mogelijkheid heeft gegeven op een efficiënte en verantwoorde manier aan herwaarderings van het woonpatrimonium te werken.

Bewoonbaarheid, geborgenheid, gezelligheid binnen de bestaande stads- en dorpsweefsels herstellen, is de opdracht van het komende decennium. Duizenden bewoners, aannemers, beleidsmensen uit gemeenten, OCMW's, intercommunales en sociale bouwmaatschappijen hebben in onderling overleg en samenspraak het besluit op de stads- en dorpsherwaarderings aangegrepen om aan de opbloei van hun woonomgeving te werken.

Deze beleids optie werd opnieuw in

Tyberghien-Vandenbussche

het Regeerakkoord opgenomen voor verdere uitwerking en afwerking.

In 1983 werden er in totaal 55 miljoen frank kredieten vastgelegd. In 1984 was dat 150 miljoen frank en in 1985 reeds 450 miljoen frank. En voor 1986 zijn wij ernstig ongerust, wat ook vorige sprekers hebben gezegd, want op de begroting wordt slechts 270 miljoen frank ingeschreven voor 114 gebieden. Een eenvoudige deling leert ons dat dit bedrag amper volstaat om per herwaarderingsproject één huis te herstellen.

De heer J. Van Elewyck : Zeer juist.

Mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche : Een daling van 180 miljoen frank tegenover 1985.

In uw begroting is er een zodanige verschuiving van kredieten, mijnheer de Minister, dat duidelijk blijkt dat u een heel andere kijk heeft op het beleid dan uw voorganger. Dat is uw goed recht natuurlijk maar . . . In een bekend weekblad lasen wij vorige week uw verklaringen in een interview omtrent de stadsvernieuwing en wij zijn er niet geruster op geworden, want uw rekensommetje voor het realiseren van de goedgekeurde projecten zou de aanleiding zijn voor een heroriëntering naar het openbaar domein. U vergeet natuurlijk — of de journalist verwaarloosde te vermelden — dat het resultaat van uw rekensom moet gespreid worden over 10 tot 15 jaar, wat een heel andere weerslag op uw begroting inhoudt. Komt daarbij dat de aangegane verbintenissen, de goedkeuring van die 114 herwaarderingsgebieden, niet een beslissing zijn van één Minister, maar een beslissing van de hele Executieve.

Een engagement van de Vlaamse Regering moet nagekomen worden, zonet doet u afbreuk aan het imago en de geloofwaardigheid van de Vlaamse Ministers en zal het volksgezegde „Veel beloven en weinig geven...” weer voedsel vinden.

De klassieke argumenten ter zake en het afschuiven van de verantwoordelijkheid ter honorering van de goedgekeurde projecten kennen wij : „de be-

sparingen” dan nog „verplicht opgelegd” zou een niet-aandachtig toeschouwer kunnen stilhouden doch het feit dat het op uw begroting gaat om de verdeling van een enveloppe, een verdeling waar u de accenten bepaalt, kan ons er alleen maar toe aanzetten met nog meer nadruk te pleiten, om uw verklaring in geciteerd interview — misschien „iets” te realiseren over een periode van 20 jaar — dringend te herzien. Het vertrouwen en de inzet van zoveel vrijwilligers in die 200 stuurgroepen en evenveel gemeentebestuurders kunt u niet zomaar van uw begroting vegen. De reacties zullen hevig zijn. Vanavond in de radio hebben wij reeds een eerste reactie gehoord. De vereniging WIROG, werkplaats voor bewoners — ruimtelijke ordening Gent, heeft een persconferentie gegeven en kwam aan bod in de uitzending Aktueel.

De bekommring van de Minister gaat naar de particuliere sector, de onze ook. De respons is dan ook groot bij bouwers en verbouwers.

De renovatiepremie eigen aan de herwaarderingsgebieden, vooral in die gebieden waar de gemeenten of sociale bouwmaatschappijen werken aan het uitvoeren van de plannen, kent een groot succes. De aanvragen groeien steeds.

In 1983 waren er slechts 76 aanvragen voor het bekomen van een renovatiepremie.

In 1984 waren er reeds 515. In 1985 waren er meer dan 1100 aanvragen. Negentig ten honderd hiervan betroffen verbouwingswerken. Is dit geen barometer van positieve stimulering voor de bouwsector ?

Is dit geen stijgend kwik in het vernieuwen van de achtergebleven gebieden, het gebouwenbestand ? Is dit geen stimulans om de openbare ruimten binnen stad en dorp opnieuw te renoveren en deze leef- en genietbaar te maken naar mensenmaat ?

Ook voor de gemeenten en andere openbare initiatiefnemers zijn er sedert januari 1985 meer financiële faciliteiten gegeven door het voorschottenbesluit voor de openbare sector. In drie fasen kan reeds een beroep ge-

daan worden op de vast toegekende toelage — startend met 30 ten honderd bij de aanvang van het eigenlijke werk, 60 ten honderd in de tweede fase en 90 ten honderd in de derde fase. Dit alles betekent een enorme inbreng voor de tewerkstelling in het Vlaamse land.

Na 3 jaar besluit voor stadsvernieuwing en dorpsherwaarderding zijn voor een totaal, zowel door de openbare als privé-sector in de herwaarderingsgebieden voor 140.000.000 frank aan investeringen in uitvoering. Naast de berekeningen uitgaande van het WTCB betekent dit een tewerkstelling van 1.500 man, eigen aan de stadsvernieuwing en de dorpsherwaarderingsprojecten.

Deze tendens mag niet geremd worden, mag niet teruggeschroefd worden, integendeel, als u complementair nog meer initiatieven kunt nemen, dan juichen wij dat toe, maar niet ten koste, niet door het afbouwen van een pas gelanceerde en goedlopende actie in Vlaanderen, waar het inderdaad gaat over een investering van 22 miljard frank met een 60 ten honderd toelage, wat 13 miljard frank in het totaal betekent, maar gespreid over 10 tot 15 jaar — over een oppervlakte van 1.401 hectare.

Reeds in de eerstkomende jaren zal het gezicht van onze dorpen en steden heel wat aantrekkelijker zijn, wat niet alleen de bewoners, niet alleen de tewerkstelling ten goede komt, maar ook de aantrekkelijkheid verhoogt voor de bezoekers, voor de buitenlanders, kortom ook het toerisme ten goede komt.

Er moet dus prioritair een oplossing gevonden worden om de lopende projecten, waarvan de aanbesteding gebeurd is, of bezig is, uit te vaardigen en om de principiële beloften na te komen. Zoals ook bleek bij de bespreking van de sector Binnenlandse Aangelegenheden, rekenen de gemeentebesturen op u.

Er gaan stemmen op voor een overleg en een coördinatie met het departement Huisvesting — vooral voor de renovatieprojecten van de sociale bouwmaatschappijen.

Tyberghien-Vandenbussche

In deze functie werden ongeveer 183 miljoen frank principiële beloften van toelagen voor werken en vernieuwingen getekend, en dit behelst zowel de afbraak, renovatie als nieuwbouwwerken.

Moest er een reële samenwerking kunnen groeien tussen u, mijnheer de Minister, bevoegd voor de stadsvernieuwing en de Minister voor Huisvesting, dan groeien er nieuwe mogelijkheden voor een vlugge afwerking, en blijft het niet bij het verwerven alleen — blijft het niet bij aanleg van wegen en riolering.

Wij hopen dat hier spoedig een gesprek op gang kan komen.

Gezien ik vele projecten in mijn streek van dichtbij mocht volgen, en het grote belang ervan voor de streek onderken — ik denk hier aan Koekelare, Veurne; Oostende, ook de vele andere in onze Provincie — begrijpt u wellicht onze grote zorg.

Als lid van de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, voel ik mij bijzonder betrokken bij uw beleid, daarom wil ik graag constructief mijn stem laten horen, en volg ik waakzaam uw inzichten omtrent deze stads- en dorpsvernieuwing. Wij kijken met belangstelling uit naar uw beleidskeuzen en beslissingen ter zake.

Wij durven rekenen op een ernstige studie van de huidige situatie met de nodige financiële herschikking.

Wij aanvaarden een nieuwe aanpak door een nieuwe Minister, maar niet ten koste van de vele Vlaamse mensen die met enthousiasme meegewerkt hebben om de huisvestingsprojecten en de herwaarderingsoperaties met succes te laten starten en verlopen.

De Voorzitter : De heer Meyntjens heeft het woord.

De heer 0. Meyntjens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, als laatste spreker voor vanavond had ik graag mijn uiteenzetting begonnen met iets dat nog niemand had gezegd.

Ik wou de verslaggever bedanken,

maar die is ook niet aanwezig.

Er resten mij drie mogelijkheden : ofwel de collega's die vóór mij het woord namen gelijk geven en instemmen met hun verklaringen. In de politiek is dit echter gevaarlijk ; inderdaad, er wordt nogal vlug gezegd dat men een aanhangwagen is van de ene of de andere partij. Een andere mogelijkheid was mijn tekst aan de Minister te overhandigen, maar dit mag blijkbaar niet. Bijgevolg ben ik verplicht nogmaals te herhalen wat reeds vroeger werd gezegd.

Minister J. Pede : Mijnheer Meyntjens, ik wil wel voor uw rekening nemen hetgeen door uw voorgangers werd gezegd.

De heer 0. Meyntjens : In juni 1982 keurde de Vlaamse Regering het Besluit op de Stads- en Dorpsvernieuwingsoperatie goed.

Dit Besluit kwam ongetwijfeld tegemoet aan de dringende noodzaak tot Stads- en Dorpsvernieuwing in Vlaanderen. Wat de verkrotting betreft, heeft de heer Leclercq daarnet de cijfers geciteerd.

Voor het eerst kregen de gemeenten met dit besluit een instrument in handen om hun zwaar verkrotte wijken aan te pakken en om op te treden tegen de leegstand en de algemene onleefbaarheid in heel wat oude wijken.

Rekening houdend met de erg beperkte financiële middelen waarover de Vlaamse Gemeenschap beschikt, hadden we een zorgvuldig gecontroleerde en selectieve aanpak van dit probleem mogen verwachten. Roeien met de riemen die je hebt, is in de huidige omstandigheden zeker geboden. Niets is minder waar.

De vorige Gemeenschapsminister voor Ruimtelijke Ordening gaf, via tal van informatie- en studiedagen, een zo ruim mogelijke verspreiding aan dit besluit. De hemel op aarde werd beloofd.

De geboden kansen — 60 procent betoelaging op de aankoop van gronden en panden maar ook voor nieuwbouwen vernieuwingsactiviteiten — waren te mooi om te laten liggen.

De gemeenten, de sociale bouwmaatschappijen, de OCMW's, de intercommunales en het Vlaams Woningfonds sloegen met grote verwachtingen aan het werk.

Resultaat ! Tussen juni 1982 en april 1986 werden er in het Vlaamse Gewest niet minder dan 114 gebieden als „herwaarderingsgebied” afgebakend en van overheidswege goedgekeurd. Samen vertegenwoordigen deze herwaarderingsgebieden 71 initiatiefnemende gemeenten en beslaan 1.401 hectare. Deze cijfers hebben uiteraard alleen betrekking op de officieel erkende herwaarderingsgebieden. De aanvragen tot het bekomen van een erkenning werden niet meegerekend. De gemeenten die met de opmaak van een herwaarderingsdossier bezig zijn, evenmin. Op het eerste gezicht een meer dan geslaagde campagne. Wellicht beantwoorden deze cijfers ook, grotendeels, aan de reële behoeften inzake stads- en dorpsvernieuwing.

Of deze cijfers haalbaar zijn binnen de bedragen voorzien in de begroting is een heel andere vraag.

Op basis van een ruwe raming vertegenwoordigen 114 dossiers een investering van liefst 22,4 miljard frank.

De heer Leclercq heeft hierop reeds gewezen. Ik ga geen spreiding maken ; wij weten allemaal hoe klein het budget is.

Het is duidelijk dat de vorige Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening, de heer Akkermans, te hard van stapel is gelopen zonder rekening te houden met de financiële grenzen die in dit besluit werden vastgelegd. De huidige Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening wordt hierdoor opgezadeld met een zware erfenis. Door het beleid van zijn voorganger, krijgt hij de opdracht toegewezen om het Stads- en Dorpsvernieuwingbeleid, amper enkele jaren oud, volledig en ten gronde te heroriënteren.

Het inkrimpen van het betoelagingsbedrag van 600 miljoen frank naar 275 miljoen frank biedt uiteraard geen uitkomst. Met een dergelijke inkrimping worden de problemen alleen maar vooruit geschoven.

Meyntjens

Toch blijft het een open vraag hoe de Vlaamse Regering de 114 goedgekeurde erkenningsdossiers zal financieren.

Voor deze dossiers is er geen weg meer terug. De subsidiëringsbelofte werd voor deze herwaarderingsdossiers formeel gesteld zodat ook de subsidiëringstoewijzingen zouden moeten volgen.

De gemeenten hebben samen met de inwoners gedurende al die jaren in werkgroepen en hoorzitting hard gewerkt om een herwaarderingsdossier voor elkaar te krijgen. De Vlaamse Regering kan onmogelijk, in de laatste fase, de inwoners van deze gemeenten wijsmaken dat het allemaal slechts om vage beloften ging die omwille van een slecht financieel beheer onuitvoerbaar zijn. Het zou de definitieve miskennis inhouden van heel het Stads- en Dorpsvernieuwingsbeleid en van alle inspraakprocedures.

Graag had ik van de Minister een duidelijk antwoord op de vraag hoe de goedgekeurde herwaarderingsdossiers zullen uitgevoerd en gefinancierd worden.

Ik hoop dat de Minister de gemeenten zo snel mogelijk op de hoogte zal brengen van mogelijke wijzigingen in de betoelagingsprocedures, zodanig dat men in de gemeenten en bij de mensen die eraan hebben meegewerkt, geen hoop doet leven dat het nog mogelijk is en dat zij aan de andere kant ook weten dat wanneer het niet kan, het ook niet zal worden uitgevoerd.

Wat betreft de dossiers die in handeling zijn of die nog moeten ingediend worden, zullen er nieuwe richtlijnen noodzakelijk zijn. Het valt misschien te overwegen de goedkeuring van nieuwe dossiers tijdelijk te blokkeren om op die manier zekerheid te verkrijgen over de uitvoering van goedgekeurde herwaarderingsprojecten.

Uit wat vooraf gaat blijkt duidelijk de noodzaak om te komen tot een grondige evaluatie van besluit van juni 1982 zodat in de toekomst, op basis van duidelijke en objectieve selectie-

criteria, de prioriteiten kunnen vastgelegd worden inzake het Stads- en Dorpsvernieuwingsbeleid.

Ik vraag mij zelfs af of uit deze ontvullende ervaring geen lessen moeten worden getrokken aangaande het globaal beleid met betrekking tot de huisvesting en de ruimtelijke ordening.

Ik vraag mij af welke zin de stadsvernieuwing nog heeft wanneer de Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening tegelijkertijd maatregelen voorziet die de stadsvlucht nog verhogen.

Het naast elkaar laten bestaan van twee totaal tegenstrijdige beleidsopties, namelijk stadsvernieuwingsbeleid versus uitbreidingsbeleid, kan bezwaarlijk als een ernstige beleidsoptie worden genomen.

Het is duidelijk dat stadsvernieuwing of dorpsherwaardering slechts een kans op slagen maakt, wanneer dit kader in een samenhangend ruimtelijk en huisvestingsbeleid.

Het is natuurlijk veel minder aantrekkelijk een oude woning te renoveren in een oude, mistroostige buurt, dan een open bebouwing in een groene omgeving te realiseren. Er is heel wat motivatie nodig om het troosteloos karakter van de stadsbuurt — in herwaarderingsgebied — te laten primeren boven een riante wijk op de „buiten”.

Een uitbreidingsbeleid gewoon concurrentieel naast een stadsvernieuwingsbeleid laten lopen, draait echter onvermijdelijk uit op het compleet mislukken van de stadsvernieuwing. Het ontkennen van het oorzakelijk verband tussen leegstand, stadsvlucht en uitbreidingsbeleid staat gelijk met de volledige ontkenning van het nut van het herwaarderingsbeleid.

Dit eeuwig springen van de ene beleidsvoet op de andere, leidt tot zware verspillingen van gemeenschapsgelden. De aanleg van woonuitbreidingsgebieden betekent immers een bijkomende economische last voor de gemeenschap. Het toestaan van het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden verstoort totaal het efficiënt be-

nuten van de bestaande, te renoveren, voorzieningen.

Wil een stadsvernieuwingsbeleid slagen, dan moet men twee principes voor ogen houden : een voldoende grote, financiële injectie in de stadsvernieuwing en het nagenoeg volledig terugdringen van een uitbreidingsbeleid. Wanneer men deze basisprincipes niet aanvaardt, dan doekt men niet alleen het stadsvernieuwingsbeleid totaal op, maar zal men de ontwikkeling van de oudere stadsdelen blijven stimuleren. Of een toename van de reeds grote leegstand nog sociaal en vooral economisch aanvaardbaar is, zal dan wel op zeer korte termijn blijken.

Ten slotte wens ik hierbij nog op te merken dat het uitbreidingsbeleid volledig in strijd is met de beleidsopties van de Gemeenschapsminister voor Huisvesting. Hij vertrekt van het standpunt dat de financiële middelen prioritair dienen gericht te worden op de inbreiding en de renovatie en dat de programmatie in de openbare huisvesting beter dient afgestemd te worden op de reeds aanwezige grondreserves, door deze te doen kaderen in de beleidsopties inzake inbreiding.

In een periode waar men zogenaamd elke frank een paar maal omdraait vooraleer hem uit te geven, zijn alle tegenstrijdige beleidsopties totaal onaanvaardbaar. De onoordeelkundige versnippering van de bevoegdheden onder de departementen Huisvesting en Ruimtelijke Ordening maakt een samenhangend beleid, op de korte en lange termijn, zo goed als onmogelijk.

De Volksunie dringt er daarom met klem op aan dat er duidelijk afgetekende bevoegdheidsverdeling tot stand gebracht wordt tussen beide departementen. Wanneer dit in praktijk onmogelijk blijkt, rest er slechts één uitweg, namelijk de samenvoeging van beide departementen tot één geheel.

Ik ben ervan overtuigd dat alleen op die manier een gezond huisvestingsbeleid en een leefbare ruimtelijke ordening kan tot stand gebracht worden.

Bovendien waarborgt deze operatie,

Meyntjens

ongetwijfeld, een zuinige en effectieve besteding van onze gemeenschaps-gelden.

Gezien de huidige budgettaire toestand, kan niemand zich toch nog langer verzetten tegen een gezonde saneringsoperatie ! **(Algemeen applaus)**

De Voorzitter : Minister Pede heeft het woord.

Minister J. Pede (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik heb allerlei uiteenzettingen aanhoord en het is mij opgevallen dat heel wat sprekers enige verwarring kennen ten opzichte van deze materie. In de eerste plaats wil ik een antwoord verstrekken aan de heer Leclercq inzake de onderverdeling van de bevoegdheden van de leden van de Executieve.

Mijnheer Leclercq, als er een logica bestaat in de toebedeling van de bevoegdheden dan is het volgens mij het samenbrengen van Binnenlandse Aangelegenheden en Ruimtelijke Ordening omdat dit alles samen ons administratief recht uitmaakt, zowel ons gemeenterecht, provincierecht en de organieke wet op stedenbouw en ruimtelijke ordening. Het is niet aan mij om kritiek uit te brengen over beslissingen die door de Vlaamse Raad of het Bureau van de Vlaamse Raad worden genomen. Ten persoonlijke titel wil ik er echter aan toevoegen dat de onderverdeling van de Commissies een erg onlogische beslissing is. Ik ben daarvoor echter niet bevoegd zodat ik mij neerleg bij de beslissing van de Vlaamse Raad.

De heer J. Van Elewyck : Die beslissing werd door uzelf mee goedgekeurd als lid van de Vlaamse Raad.

Minister J. Pede : Ja, uit hoffelijkheid ten opzichte van het Bureau van de Vlaamse Raad, mijnheer Van Elewyck, nadat ik evenwel had aangedrongen op een wijziging. U kan dat niet ontkennen vermits u eveneens aanwezig was. Laat ons daarover niet twisten.

Collega's, hoe eigenaardig het ook mag lijken, degene die mij in zijn be-

toog het dichtst heeft benaderd is de heer Meyntjens, want volgens mij heeft hij de juiste klemtonen gelegd en de zaken op een objectieve wijze voorgesteld.

Ik kom hierop even terug. Sommige leden hebben gezegd dat „met veel tamtam enkele jaren geleden werd aangekondigd dat men herwaarderingsgebieden ging goedkeuren en er de nodige werken zou uitvoeren.” Anderen hebben gezegd dat men een geslaagde campagne heeft georganiseerd. Ik zeg dat men veel publiciteit heeft gemaakt in het verleden voor het besluit van 30 maart 1983. Men heeft zodanig veel publiciteit dienaangaande gemaakt dat én de gemeenten én alle openbare besturen zich aan het werk hebben gezet met het gevolg dat er 114 herwaarderingsgebieden waren goedgekeurd eind 1985. Ruw geschat zou dit een totaal bedrag van 22,3 miljard frank met zich brengen voor het uitvoeren van de werken. Dit zou, indien al de werken in de herwaarderingsgebieden zouden worden uitgevoerd, een subsidie van 13,4 miljard frank vergen. Mijn voorganger heeft gezegd dat het moest gespreid worden over zes jaar. Een erkend herwaarderingsgebied betekent dat men voor dat gebied projecten mag indienen en dat deze projecten moeten worden onderworpen aan een vraag tot principiële goedkeuring en later een vaste belofte van subsidiëring krijgen. Dat zijn — en ik meen dat mevrouw Tyberghien mij niet goed heeft begrepen — geen 13,4 miljard frank subsidies die moeten worden toegekend, dat zijn herwaarderingsgebieden waarin voor een totaal bedrag van 22,3 miljard frank werken kunnen worden uitgevoerd. En nu wil ik ingaan op wat vorig jaar is gebeurd. Vorig jaar heeft men een initiële begroting van 300 miljoen frank voorzien. Zoals ik daarstraks heb gezegd, hebben wij voor Binnenlandse Aangelegenheden al de investeringsprogramma's van 1985 overgenomen en daarvan 90 procent genomen. Dit betekende voor de stadsvernieuwing 270 miljoen frank. Dat is de reden waarom 270 miljoen frank vastlegging werd ingeschreven.

Wat is er verleden jaar gebeurd ? Men heeft toen in het bijblad 150 miljoen

frank aan die 300 miljoen frank toegevoegd, derwijze dat men tot 450 miljoen frank kwam. Van waar kwamen die 150 miljoen frank ? Uit het budget van dezelfde Gemeenschapsminister. Het was een overdracht van de landinrichting naar de stadsvernieuwing. Het waren dus 150 miljoen frank uit hetzelfde budget van dezelfde Minister. Ik hoor hier dan vandaag zeggen dat men deze keer meer het accent heeft gelegd op de landinrichting. Wij moeten zaken vergelijken die vergelijkbaar zijn. Die 150 miljoen frank van de landinrichting stonden ook in de initiële begroting en daarvan is ook 90 procent in 1986 naar de landinrichting gegaan. De 300 miljoen frank zijn ongewijzigd gebleven en vermenigvuldigd met 90 procent is dat 270 miljoen frank geworden.

Terecht zult u nu natuurlijk zeggen dat de landinrichting niet tot mijn bevoegdheid behoort en ik deze operatie niet kan doen. Daarop antwoord ik u dat ik het mijldat ik heb bijgekregen — na discussie zoals u zich kunt voorstellen, want zo eenvoudig is dat niet daar iedereen iets van die 4,5 miljard frank die overblijven wil hebben — bij prioriteit gevoegd heb bij binnenlandse aangelegenheden. Waarom ? Omdat in het koninklijk besluit van 23 juli 1981 in het artikel 4, 12° van de subsidiëring van 60 procent ingeschreven staat : „Aanleggen van voorziening tot cultuurhistorische en functionele herwaardering van stad, dorp en platteland”.

Ik kan ook putten uit mijn subsidies van binnenlandse aangelegenheden, evenals mijn voorganger heeft geput uit zijn subsidies van landinrichting, om over te dragen naar deze herwaarderingsgebieden. Dan zal ik ook over niet meer beschikken dan 450 miljoen frank. Wanneer men verleden jaar slechts kon beschikken over 450 miljoen frank en dit jaar over 270 miljoen frank verhoogd met 180 miljoen frank kan ik evengoed dezelfde operatie doen, maar dan moet men mij vandaag niet verwijten dat ik minder heb dan wat men vroeger heeft gehad en dat ik alles op de helling zet.

Ik sta eenvoudig voor het probleem — denk niet dat het een kritiek is want ik hou er niet van iemand te bekritisieren

Pede

die mijn voorganger is geweest — dat ik de zaken duidelijk moet zeggen zoals ze zijn, dat is anders niet mogelijk. Dat wil dus zeggen dat ik binnen mijn budgettaire mogelijkheden gezien heb wat ik alleen maar voor de herwaarderingsgebieden kon doen : 90 procent behouden of mij eerder engageren voor binnenlandse aangelegenheden met de mogelijkheid daar een deel van de kredieten over te hevelen en ook in het bijblad te laten goedkeuren. Zelfs indien ik 450 miljoen frank heb mag men mij vandaag niet zeggen dat men vroeger aan de mensen veel hoop heeft gegeven en ik dat nu niet meer doe want ik beschik over hetzelfde krediet wanneer ik dezelfde operatie uitvoer.

Ik heb een gesprek gevoerd met mijn collega voor de huisvesting om inzake dat moeilijke dossier tot een oplossing te komen. Het is vooral een moeilijk dossier omdat de mensen meer verwachtingen hebben dan wat men hen kan geven.

Gesteld dat men al die herwaarderingsgebieden zou aansnijden, dat men 13,5 miljard frank nodig heeft en men dat niet spreidt over 6 maar over 10 jaar, dat betekent 1,3 miljard frank per jaar, dan dient toch te worden opgemerkt dat de begroting van het Vlaamse Gewest dat niet kan dragen. Dat is duidelijk.

Wij dienden dus afspraken te maken. Ik zeg niet dat wij ter zake reeds een volledig akkoord hebben bereikt maar ik kan u mededelen dat wij de volgende richting uitgaan : de gemeenten moeten worden aangezet — dat was niet voldoende duidelijk in de goedgekeurde herwaarderingsgebieden — om bijzondere plannen van aanleg te maken.

Daarom ben ik voorstander van om in de wet op de stedenbouw en de ruimtelijke ordening de procedure voor de BPA's te versoepelen.

Als men werkt met renovatiepremies en met rentetoelagen moet men weten wat de toekomst zal bieden. Aan de hand van een BPA kan men dan weten waar een huis kan worden gerveerd en waar niet.

Men moet mij niet komen zeggen dat wij de leefomgeving in de stad niet aantrekkelijker moeten maken. Het gaat niet op in verkrotte wijken de huizen stuk voor stuk te herstellen zonder aan groenvoorzieningen te denken.

Daarom geef ik prioriteit aan verwervingen, en daarna aan het creëren van een betere leefomgeving. Dit geldt voor dit budget, eventueel aan te vullen door wat er kan bijkomen.

Op die manier wil ik voor de steden en gemeenten al weten wij allemaal dat het vooral voor de steden geldt, het openbaar domein aantrekkelijker maken en verbeteren, maar terzelfdertijd ook het privé-domein van de steden en gemeenten aantrekkelijker maken. Mijnheer Van Elewyck, u moet niet schrikken, maar de overheid heeft zowel publiek als privé-domein, u weet dat even goed als ik. Ik wil het privé-domein van de publieke sector ook wat aantrekkelijker maken door onder andere hier en daar kleine parken aan te leggen.

Voor de stimulering van de huisvesting binnen de herwaarderingsgebieden wil ik een voorstel van besluit voorleggen houdende de vereenvoudiging van de renovatiepremieregeling. Meer dan de helft van de renovatiepremies zijn niet toegekend omdat er verzet rees van het Rekenhof omdat de betrokkenen niet voldeden aan de voorwaarden en omdat die voorwaarden toch ook niet zo duidelijk waren. Daarom moet men het besluit verbeteren. Aldus kan men de mensen de mogelijkheid bieden meer van die renovatiepremie te genieten.

Wie zegt renovatiepremie zegt ook dat men terzelfdertijd de mensen de zekerheid moet geven dat het huis dat zij renoveren niet bestemd is om later te worden afgebroken. Daarom is een BPA nodig. Dan weten zij in welke zone dat huis ligt.

Verder voorzien wij in een rentetoelage. Voor de renovatiepremies zijn 94,5 miljoen frank vastleggingskredieten ingeschreven en 54,5 miljoen frank ordonnanceringskredieten. De rentetoelage zou zou evolueren dat men nog maximaal 5 procent moet betalen. Het verschil zou onder de

vorm van rentetoelagen worden bijgelegd gedurende een periode van tien jaar. Wij zijn bezig met de uitwerking van dit voorstel. Ik loop vooruit op de feiten, want ik heb het akkoord van de Executieve nog niet. Ik vermeld hier alleen waar wij heen willen.

Welnu, als vastleggingskrediet voorzien wij daarvoor 100 miljoen frank.

Mijnheer Leclercq, u hebt een amendement ingediend om mijn budget te verhogen tot 450 miljoen frank. U zult wel begrijpen dat, na mijn uitleg, dit amendement nutteloos is geworden, want ik kan zeer gemakkelijk uit twee posten van mijn begroting putten om te realiseren wat ik u kom te zeggen.

Op uw ander amendement heb ik u reeds vroeger een antwoord gegeven.

De heer J. Leclercq : Het is opgenomen in het verslag.

Minister J. Pede : Daarop hoef ik dus niet verder in te gaan.

Mevrouw Tyberghien heeft mij gevraagd hoeveel verzoeken tot erkenning van herwaarderingsgebieden er nog zijn. Er zijn, naast die 114, nog 26 verzoeken ter goedkeuring en 31 verzoeken voor afhandeling bij de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu.

Betreffende de stand van zaken met betrekking tot de beloften kan ik het volgende mededelen : op 9 juni 1986, dus vrij recent, bedragen de vaste beloften van toelagen voor dossiers die op het kabinet ter goedkeuring liggen, in totaal 49,9 miljoen frank en de reeds goedgekeurde dossiers 105 miljoen frank. Dat wil zeggen dat ik reeds goedgekeurde, vaste en principiële beloften heb voor bijna 164 miljoen frank. Daar moet ik toch iets aan toevoegen, want men heeft hier uit bepaalde hoeken, waar ik het niet verwacht had, nogal harde taal gesproken. Welnu, ik zal het eens duidelijk stellen. Verleden jaar, 1985, was initieel een krediet van 300 miljoen frank voorzien dat werd opgetrokken tot 450 miljoen frank. Die 450 miljoen frank zijn opgebruikt in vaste beloften van toelagen en daarenboven zijn er reeds voor 85 miljoen frank vaste beloften toegekend, die ik op mijn bud-

Pede

get van 1986 zal moeten betalen. Ik meen dat dit even duidelijk is als al hetgeen tot hiertoe gezegd geworden is.

Ik kan het niet helpen dat ik voor een dergelijke uitdaging sta. Het is niet mijn schuld dat ik 114 herwaarderingsgebieden vind — en ik geef geen kritiek op de mensen die dat hebben goedgekeurd —, maar men moet duidelijk ten opzichte van de bevolking en van de gemeenten en van de publieke sector zeggen dat dit alleen gebieden zijn waarin men aan een operatie kan doen, die geen enkel direct recht op een betoelaging hebben.

De heer J. Van Elewyck : Maar wel dat, binnen die gebieden, de publieke sector die iets wil realiseren, het niet mag realiseren als u niet betoelaagt, ook als de middelen via andere wegen zouden kunnen worden geput. Hiermee bedoel ik dat bijvoorbeeld de sociale woningbouw niets mag doen behoudens u betoelaagt. ,

Minister J. Pede : Wat betoelaagt ?

De heer J. Van Elewyck : Behoudens u een operatie in een stadsherwaarderingsgebied van sociale woningbouw betoelaagt, zoniet mag die maatschappij voor sociale woningbouw daar niets realiseren. Wat u nu zegt over die „gevonden 114 herwaarderingsgebieden” houdt in dat de thans voorziene kredieten méér gebruikt worden om stadsherwaarderingsoperaties te blokkeren dan te promoveren. Dat is de realiteit !

Minister J. Pede : Dat is niet de realiteit, mijnheer Van Elewyck, want ik heb zoëven gezegd dat ik thans met mijn collega van Huisvesting onderhandel en dat wij al ver gevorderd zijn in de realisatie van die zaken. Meer hoef ik toch niet te zeggen. Dat is toch duidelijke taal.

De heer J. Van Elewyck : Dat is wel duidelijke taal, maar ze verandert niets aan de huidige realiteit,

Minister J. Pede : Indien ik over eenzelfde krediet beschik als het krediet waarover mijn voorganger beschikte, kan ik niet meer doen dan wat hij tot

hiertoe heeft kunnen realiseren.

Ik heb u gezegd hoe ik tot dezelfde operatie kan komen. Ik heb u gezegd dat ik BPA's zal eisen om te weten waar wij naartoe gaan in de herwaarderingsgebieden. Ik heb u gezegd dat ik samen met mijn collega die de Huisvesting onder zijn bevoegdheid heeft, zal overleggen om een gezamenlijke politiek te voeren.

Dit waren de antwoorden op uw vragen.

De Voorzitter : De heer Leclercq heeft het woord.

De heer J. Leclercq : De verklaring van de Minister is zeer interessant. Ik geloof dat hij de problematiek van de financiering van de stadsvernieuwingsoperatie in het juiste daglicht heeft gesteld. Het is altijd gemakkelijk om alles samen te voegen. De Minister heeft de bedragen niet betwist. Hij sprak van 13,4 miljard frank als mogelijk bedrag dat zou kunnen worden geëngageerd.

Ik neem akte van zijn verklaring dat de 270 miljoen frank — waarbij de regel van de 10 procent op de investeringen werd toegepast — zou kunnen aangroeien tot 450 miljoen frank, min 10 procent. Dit is een vergelijkbaar bedrag met vorig jaar dat resulteerde uit een overdracht van de sector Landinrichting, die thans tot de bevoegdheid van een andere collega behoort.

Ik neem tevens akte van de verklaring van de Minister dat hij eventueel beschikt over één miljard frank op de post binnenlandse aangelegenheden om dergelijke staatsherwaarderingsoperatie te financieren.

Ik neem ook akte van de voornemens van de Minister, in samenspraak met zijn collega van Huisvesting, om een aantal maatregelen te treffen om de stadsvernieuwing mogelijk te maken. De vraag is of er telkenmale een BPA nodig is. Ik meen van niet, wanneer men in de lijst in bijlage van het verslag kijkt. Het gaat hier om projecten waarvoor reeds een principiële vaste belofte van toelage is gegeven. Het gaat daar dikwijls over zeer kleine werken, bijvoorbeeld zes woningen voorzien van centrale verwarming of

elektriciteit of 10 bejaardenwoningen aanpassen.

Voor dit alles is geen BPA nodig. Er zijn talrijke projecten voor stadsvernieuwing waarvoor helemaal geen BPA nodig is. Er zijn echter andere projecten waarvoor de openbare besturen, bijvoorbeeld de stad, het OCMW of een sociale woningbouwmaatschappij een grotere verantwoordelijkheid op zich nemen. Daar is het terecht dat een BPA moet worden voorgelegd. Daar echter de procedure voor het goedkeuren van een BPA te omslachtig is, moet een versoepeling ervan mogelijk zijn. Daar komen wij morgen nog op terug wanneer wij de ruimtelijke ordening bespreken. Essentieel lijkt mij daarbij dat de gemeente haar verantwoordelijkheid op zich neemt door middel van een BPA waarvoor niet altijd de politieke wil aanwezig is.

Als slotopmerking wil ik stellen dat men ietwat hals over kop tewerk is gegaan. Wij moeten dit durven erkennen. De operatie werd gelanceerd en men heeft structuren in het leven geroepen bij besluit van de Executieve. Er zijn stuurgroepen gekomen waarvoor heel wat enthousiasme bestond maar er ontbreekt eigenlijk een gezonde wetgeving, in dit geval een decretale basis voor stadsvernieuwing. Daarvan moet nu in de eerste plaats werk worden gemaakt wil men vermijden dat het een cascade wordt en dat u, mijnheer de Minister, in de toekomst vaker moet verklaren dat u niet over de kredieten beschikt om al de operaties die op het getouw worden gezet, te realiseren.

Ik neem in ieder geval met genoegen akte van het feit dat u naar de beste manier zoekt om, geconfronteerd met de 114 herwaarderingsgebieden, die reeds afgebakend zijn, een oplossing te vinden. Ik duid het u niet euvel dat u met dergelijke situatie wordt geconfronteerd. Op dat vlak is het voor u een erfenis van het verleden.

REGELING VAN DE WERKZAAM- HEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om de algemene

bespreking voort te zetten met de materies ruimtelijke ordening, natuurbehoud en groenvoorziening, landinrichting en waterbeheersing, economie, tewerkstelling en energie en huisvesting.

Is de Raad het daarmee eens ? (**Instemming**)

Dan is aldus besloten.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 22.45 uur.
